پژوهشگاه نیرو

Niroo Research Institute

NRI-ER-599-NPCRPN02-99-L

تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو

نام مدیر پروژه: ساره شفیعی

نام مجری: دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

بسم الله الرحمن الرحيم

تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو

مدیر پروژه: ساره شفیعی

همکار پروژه: سعید شوال‌پور آرانی

مجری: دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری

انتشارات پژوهشگاه نیرو

۱۳۹۹

کد گزارش: NRI-ER-599-NPCRPN02-99-L

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

ایران. وزارت نیرو. پژوهشگاه نیرو. دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری

تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو/ مدیر پروژه: ساره شفیعی ویراستار: عاطفه سهرابی کاشانی. کارفرما: پژوهشگاه نیرو، ۱۳۹۹.

۹۰ ص.: مصور، نمودار، جدول

۱. شوال‌پور آرانی، سعید، همکار پروژه. ۲. اسدی، علیرضا، مجری. ۳. تدوین نظام‌نامه، محور اصلی پروژه.

انتشارات پژوهشگاه نیرو

دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری

کلیهٔ حقوق قانونی این اثر متعلق به پژوهشگاه نیرو است.

نشانی: تهران، شهرک غرب، انتهای بلوار شهید دادمان، پژوهشگاه نیرو، کدپستی: ۱۴۶۸۶۱۳۱۱۳

تلفن: ۹-۸۸۰۷۹۴۰۱

نمابر: ۸۸۰۷۸۲۹۶

وبگاه: *www.nri.ac.ir*

پست الکترونیک انتشارات: *publications@nri.ac.ir*

فرم تعهدنامهٔ اصالت اثر

اینجانب ساره شفیعی متعهد می‌شوم که مطالب مندرج در این گزارش حاصل کار پژوهشی اینجانب و همکاران به شرح زیر است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش از آن استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مآخذ ذکر گردیده است.

کلیهٔ حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پژوهشگاه نیرو است.

همکاران:

۱. سعید شوال‌پور آرانی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

پیشگفتار

یکی از زیرساخت‌هایی که می‌تواند ضامن موفقیت اقتصادی و فناوری پژوهشگران و شرکت‌ها باشد، توجه به «حقوق مالکیت فکری» است. حقوق مالکیت فکری مجموعه‌ای از قوانین و مقرراتی است که از اثرات ناشی از فکر، خلاقیت و ابتکار بشر حمایت می‌کند و بدین‌منظور یک‌سری حقوق مادی محدود به زمان و حقوق معنوی دائمی به پدیدآورندهٔ آن اعطا می‌نماید.

پژوهشگران و شرکت‌ها با بهره‌گیری از نظام حقوقی مالکیت فکری، قادر خواهند بود تا چتر حقوقی کارآمدی برای فرایند خلق ایده تا صادرات فناوری و تجاری‌سازی خودشان فراهم آورند. همچنین با توجه به این‌که مهم‌ترین نیروی محرکهٔ اقتصاد مقاومتی و توسعهٔ درون‌زا، محصولات فکری محققین و نوآوران است، حقوق مالکیت فکری تضمین مادی و معنوی و اطمینان لازم را برای محققین فراهم می‌نماید تا محصولات فکری خود را ازطریق مشارکت با سرمایه‌گذاران و صنعتگران به تولید و صادرات برساند و از رقابت‌های غیرمنصفانه و مخرب جلوگیری نماید.

با توجه به این‌که غالب داشته‌های پژوهشگران و شرکت‌ها از جنس دارایی‌های فکری است، لذا «مدیریت و حفاظت حقوقی از دارایی‌های فکری» امری اجتناب‌ناپذیر خواهد بود. در صنعت برق به‌ویژه در پژوهشگاه نیرو، با توجه به سرمایه‌گذاری‌های دولتی و خصوصی، پتانسیل بسیار بالایی در تولید دارایی‌های فکری وجود دارد.

با توجه به این‌که پژوهشگاه نیرو به‌عنوان مهم‌ترین مؤسسهٔ تحقیقاتی وزارت نیرو، وظیفهٔ انجام تحقیقات در صنعت برق را برعهده دارد، به‌منظور اهداف تجاری‌سازی و مالکیت فکری و عملیاتی نمودن موضوع ثبت اختراع در سال ۱۳۹۰ اقدام به تدوین آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری، عملیاتی نمودن موضوع ثبت اختراع و انجام مراحل ثبت اختراع در کشور نمود و تاکنون ۳۶ اختراع را براساس آیین‌نامهٔ مربوطه به ثبت رسانیده است.

با توجه به تغییر رسالت پژوهشگاه نیرو برای برقراری تعامل بین مراکز علمی و صنعتی و فراهم نمودن زمینه‌های توسعهٔ علم و فناوری ازطریق ایجاد محیطی برای شکوفایی خلاقیت‌ها و ایده‌ها، مطابق با نظر هیئت محترم رئیسه، مقرر گردید علاوه‌بر تعیین حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) همکاران، درخصوص نحوهٔ تخصیص حقوق مالکیت فکری دانشگاه‌ها، شرکت‌ها، مراکز پژوهشی و ... طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو نیز آیین‌نامهٔ مربوطه ازسوی این دفتر تهیه گردد. بدین‌منظور، پروژهٔ «نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو» تعریف و ازطرف معاونت محترم فناوری تصویب گردید.

پیش‌نویس نظام‌نامه براساس نظرات، پیشنهادها و مشارکت فکری افراد ذیل تدوین می‌شود که از زحمات و همکاری ایشان در غنی‌سازی پیش‌نویس تشکر و قدردانی می‌گردد.

ردیف	صاحب‌نظر	سمت
۱	آقای مهندس مرجانمهر	معاون فناوری پژوهشگاه نیرو
۲	آقای دکتر عمیدپور	مشاور رئیس پژوهشگاه نیرو
۳	آقای دکتر اسدی	مدیر دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری پژوهشگاه نیرو
۴	خانم دکتر ساره شفیعی	مدیر پروژهٔ نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو
۵	آقای دکتر شوال‌پور	عضو هیئت‌علمی دانشگاه علم و صنعت
۶	آقای دکتر علم‌خواه	عضو هیئت‌علمی دانشگاه ابوعلی سینا
۷	آقای نحریری	ناظر پروژه
۸	آقای سلوک	معاون امور حقوقی و قراردادهای پژوهشگاه نیرو
۹	آقای دکتر مهدی‌زاده	عضو هیئت‌علمی گروه پژوهشی حقوق پژوهشگاه نیرو
	خانم زارعی	مشاور صندوق نوآوری و شکوفایی و کانون پتنت معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری
۱۰	آقای دکتر حسنی	مدیر امور پژوهشی پژوهشگاه نیرو
۱۱	آقای مهندس مظفری	سرپرست مرکز توسعهٔ فناوری سیستم‌های پیشرفتهٔ اندازه‌گیری در نیروگاه‌ها در پژوهشگاه نیرو
۱۲	آقای حسین‌زاده	ناظر پروژه

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

فهرست مطالب

عنوان صفحه

مقدمه ۶
فاز اول – بررسی قوانین، آیین‌نامه‌ها و قراردادها ۶
۱–۱– بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌ها و قراردادهای مصوب پژوهشگاه درخصوص همکاری و تعامل با اشخاص حقوقی ۷
۱–۲– شناسایی ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو ۴۱
۱–۳– بررسی فرصت‌ها و منافع حاصل از تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو ۴۲
۱–۴– تهدیدهای پیش روی و نقاط ضعف عدم تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو ۴۲
۱–۵– جمع‌بندی فاز یک ۴۳
فاز دوم – تهیهٔ پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو ۴۴
۲–۱– موارد لحاظ‌شده در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری ۴۴
۲–۲– برگزاری پانل خبرگان و نظرسنجی از صاحب‌نظران ۴۵
۲–۳– پیشنهادات و نظرات ارائه‌شده نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو ۴۷
۲–۴– جمع‌بندی فاز دوم ۶۴
منابع ۶۶
پیوست ۱– نظام‌نامهٔ مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو ۶۷
مقدمه ۶۷
اهداف ۶۷
مادهٔ ۱– تعاریف ۶۷
مادهٔ ۲– دامنه شمول ۷۰
مادهٔ ۳– ساختار اجرایی ۷۰
مادهٔ ۴– افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه ۷۲
مادهٔ ۵– حق مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه ۷۴
مادهٔ ۶– نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و تخصیص عواید مادی حاصل از آن ۷۵
مادهٔ ۷– هزینهٔ ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی فکری پژوهشگاه ۷۶

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

مادهٔ ۸- نحوهٔ رسیدگی به تخلفات پدیدآورندگان ۷۷
مادهٔ ۹- افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد ۷۸
مادهٔ ۱۰- مالکیت مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد ۸۰
مادهٔ ۱۱- نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد و تخصیص عواید مادی حاصل از آن ۸۱
مادهٔ ۱۲- هزینهٔ انتشار، ثبت و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد ۸۲
مادهٔ ۱۳- نحوهٔ رسیدگی به تخلفات پدیدآورندگان، پژوهشگاه و طرف قرارداد ۸۳
مادهٔ ۱۴- خاتمه ۸۴
مراحل ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه در مرجع ثبت ۸۵
مراحل ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد در مرجع ثبت ۸۶

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

فهرست جداول

عنوان صفحه

جدول ۱- معرفی آیین‌نامه‌های مربوط به طرح‌های پژوهشی و ارتباط با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی ۸

جدول ۲- حقوق مالکیت فکری اشاره‌شده در آیین‌نامه‌های مربوط به طرح‌های پژوهشی و ارتباط با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی ۹

جدول ۳- مدل‌های قرارداد با شرکت‌های طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو..... ۱۴

جدول ۴- بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌های مرتبط با حمایت پژوهشگاه نیرو از محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه ۲۰

جدول ۵- قوانین و شیوه‌نامه‌های بررسی‌شده درخصوص حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی)..... ۲۷

جدول۶- تخصیص درآمدهای حاصل از اختراعات و نوآوری‌ها در مؤسسات علمی و پژوهشی ۳۹

جدول ۷- تخصیص درآمدهای حاصل از اختراعات و طرح‌های صنعتی پژوهشگاه مواد و انرژی..... ۳۹

جدول ۸- درصد مالکیت درخصوص انواع دارایی‌های فکری دانشگاه صنعتی شریف..... ۴۰

جدول ۹- ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو ۴۱

جدول ۱۰- اعضای پانل خبرگان ۴۵

جدول ۱۱- جلسات برگزارشده و نظرسنجی از صاحب‌نظران..... ۴۵

جدول ۱۲- پیشنهادهای ارائه‌شده نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو..... ۴۸

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

مقدمه

با توجه به نقش و اهمیت حقوق مالکیت فکری در رونق تولید، توسعهٔ کسب‌وکارهای جدید، تجاری‌سازی نتایج تحقیقات و انتقال فناوری، ایجاد ضوابط و چارچوبی مشخص براساس قوانین و مقررات جاری کشور برای تعیین حقوق مادی و معنوی پدیدآورندگان و نحوهٔ تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری، همچنین فراهم نمودن زمینه‌های ایجاد انگیزه و تشویق پژوهشگران و صنعتگران در خلق دارایی‌های فکری در مؤسسات پژوهشی، مراکز علمی تحقیقاتی و سایر نهادها ضروری است. پژوهشگاه نیرو از سال ۱۳۹۰ زیرساخت‌های لازم برای حفاظت از حقوق مادی و معنوی دارایی‌های فکری خود را ایجاد نموده است و براساس آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکریِ همکاران شاغل در پژوهشگاه نیرو، نسبت به عملیاتی نمودن موضوع ثبت اختراع و انجام فرایند ثبت آن در کشور را ایجاد نموده است. با توجه به مأموریت واگذارشده به پژوهشگاه نیرو برای مدیریت تحقیقات در صنعت برق و انرژی و توسعهٔ تعامل با مراکز علمی و صنعتی به‌منظور فراهم‌سازی زمینه‌های توسعهٔ علم و فناوری و ایجاد محیطی برای شکوفایی خلاقیت‌ها و ایده‌ها، تصمیم بر آن شد نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه تدوین شود که علاوه‌بر تعیین ضوابط و حقوق مالکیت فکری و تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی‌های ایجادشده ازطرف همکاران پژوهشگاه، ضوابط و حقوق مربوطه به دارایی‌های فکری ایجادشده طی تعامل پژوهشگاه با شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد (شامل دانشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی، مراکز تحقیقاتی و ...) نیز تعیین گردد. بنابراین به‌منظور اصلاح و تکمیل آیین‌نامهٔ قبلی و تدوین نظام‌نامهٔ موردنظر، مطالعاتی درخصوص قوانین و ضوابط مربوط به دارایی‌های فکری و حقوق مالکیت فکری صورت گرفت. علاوه‌بر آن، انواع قراردادها و طرح‌های مورد حمایت پژوهشگاه از شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد، در حوزه‌های پژوهشی و فناوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. درنهایت ذی‌نفعان این نظام‌نامه و ضوابطی که می‌بایست در تدوین نظام‌نامه مدنظر قرار گیرد مشخص و در پایان فاز یک این گزارش ارائه شد.

در فاز دوم گزارش، با استفاده از بررسی‌های پژوهشی انجام‌شده در فاز یک، مفاد نظام‌نامه تعیین و هریک از بندهای مربوط به آن تدوین شد. درنهایت با برگزاری پانل‌های تخصصی صاحب‌نظران در این حوزه و اعمال نظرات ایشان در نظام‌نامه، پیش‌نویس نظام‌نامه تهیه شد. سپس مقرر گردید پیش‌نویس مربوطه در جلسهٔ هیئت محترم رئیسهٔ پژوهشگاه مطرح و تصویب شود.

فاز اول – بررسی قوانین، آیین‌نامه‌ها و قراردادها

در این فاز، به‌منظور بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌ها، ضوابط و مدل‌های قراردادیِ تصویب‌شده در پژوهشگاه و نحوهٔ تعامل و همکاری با شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه در حوزه‌های پژوهشی و فناوری و همچنین نحوهٔ حمایت پژوهشگاه از طرح‌های علمی تحقیقاتی و محصولات فناورانهٔ صنعت برق و انرژی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بر این اساس، مطالعاتی نیز درخصوص ضوابط و قوانین مربوط به حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) انجام شد و سوابق و پیشینهٔ پژوهش‌های انجام‌شده در این خصوص مورد بررسی قرار گرفت. درنهایت مفادی که در این آیین‌نامه‌ها و ضوابط درنظر گرفته نشده است، برای اِعمال در نظام‌نامه مشخص گردید. به‌منظور شناسایی ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو، علاوه‌بر همکاران شاغل در پژوهشگاه، اشخاص حقیقی و حقوقی در تعامل و همکاری با پژوهشگاه طی مذاکرات و جلسات برگزارشده با امور پژوهشی و فناوری و بررسی مخاطبین مدل‌های قراردادی با پژوهشگاه و همچنین مخاطبین طرح‌های حمایتی پژوهشگاه در هر مرحله از تحقیق و توسعه شناسایی شدند. براساس نحوهٔ تعامل با پژوهشگاه، حقوق مالکیت فکری دارایی‌های فکری حاصل از تعامل و همکاری این اشخاص با پژوهشگاه باید در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری لحاظ شود.

درنهایت براساس تجارب پژوهشگاه طی سال‌های متمادی در حوزهٔ مالکیت فکری و تجاری‌سازی و بررسی‌های پژوهشی انجام‌شده در این خصوص، فرصت‌ها و منافعی که می‌تواند با تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه ایجاد شود، همچنین نقاط ضعف و تهدیدهایی که ممکن است عدم تدوین نظام‌نامه با آن مواجهه شود مورد بررسی قرار گرفته است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۱- بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌ها و قراردادهای مصوب پژوهشگاه درخصوص همکاری و تعامل با اشخاص حقوقی

حقوق مالکیت فکری مجموعه‌ای از قوانین و مقرراتی است که از اثرات ناشی از فکر، خلاقیت و ابتکار بشر حمایت می‌کند و بدین‌منظور یک‌سری حقوق مادی محدود به زمان و حقوق معنوی دائمی به پدیدآورندهٔ آن اعطا می‌نماید [۱].

با توجه به تقسیم‌بندی حقوق مالکیت فکری بر مبنای مصادیق مورد حمایت، هریک از مالکیت ادبی و هنری (شامل کتاب، مقاله، آثار صوتی تصویری و ...) و مالکیت صنعتی (شامل اختراع، طرح صنعتی، علامت تجاری و ...) از قوانین مربوط به خود تبعیت می‌نمایند [۱].

در ذیل به آیین‌نامه‌ها، ضوابط و مدل‌های قراردادی تصویب‌شده در پژوهشگاه و نحوهٔ تعامل و همکاری با شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه در حوزه‌های پژوهشی و فناوری و همچنین نحوهٔ حمایت پژوهشگاه از طرح‌های علمی تحقیقاتی و محصولات فناورانهٔ صنعت برق و انرژی اشاره می‌گردد و بندهایی که در آن حقوق مالکیت فکری مدنظر قرار گرفته است، آورده شده است.

۱-۱-۲- بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌های مربوط به طرح‌های پژوهشی و ارتباط با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی

پژوهشگاه نیرو به‌منظور انجام مأموریت مدیریت تحقیقات در صنعت برق و انرژی کشور ازطریق به خدمت‌گیری تحقیقات دانشگاهی هدفمند و هم‌راستا با رفع نیازهای صنعت برق و انرژی کشور و انجام فعالیت گروهی و رشد فضای خلاقیت و نوآوری در این حوزه، در قالب همکاری با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی، آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های مرتبط با طرح‌های موردنظر در این خصوص را طبق موارد ذیل به تصویب رسانده است.

در جدول ۱ به‌منظور آشنایی با هریک از دستورالعمل‌های فوق، به‌طور مختصر به اهداف این دستورالعمل‌ها اشاره شده است:

- شیوه‌نامهٔ اجرای طرح استاد؛
- دستورالعمل اجرایی طرح «حمایت از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و رسالهٔ دکتری تخصصی» در پژوهشگاه نیرو؛
- شیوه‌نامهٔ حمایت از پژوهشگران پسادکتری؛
- شیوه‌نامهٔ انتخاب، پذیرش و همکاری عضو وابسته؛
- شیوه‌نامهٔ جلب مشارکت انجمن‌های علمی در فعالیت‌های صنعت برق و انرژی.

در جدول ۲ مفاد مرتبط با مباحث مالکیت فکری و حقوق مربوطه در این خصوص برای بررسی و مواردی که باید در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری اصلاح و یا تکمیل گردد، آورده شده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

جدول ۱- معرفی آیین‌نامه‌های مربوط به طرح‌های پژوهشی و ارتباط با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی

<table>
<tr><th>ردیف</th><th>عنوان</th><th>اهداف</th></tr>
<tr><td>۱</td><td>شیوه نامهٔ اجرای طرح استاد [۲]</td><td>منظور از طرح استاد، اعتبار سالیانهٔ تحقیقاتی اساتید دانشگاه است که شامل برنامهٔ پژوهشی برای هدف‌گذاری پنج‌سالهٔ فعالیت پژوهشی یک یا چند عضو هیئت‌علمی است که برای اجرای برنامهٔ جامع پژوهشی همکاری می‌نمایند. میزان پرداخت سالیانه در دورهٔ نخست اجرای طرح برابر با دویست میلیون ریال تعیین می‌گردد و برای دوره‌های بعد، ازسوی شورای نظارت به ریاست پژوهشگاه پیشنهاد می‌شود. به‌منظور نظارت دانشگاه بر «اجرای برنامه‌های جامع پژوهشی» و تحقق اهداف طرح، قرارداد نظارتی جداگانه‌ای با مبلغ معادل ۱۰٪ قرارداد «اجرای برنامه‌های جامع پژوهشی» منعقد می‌شود [۲].</td></tr>
<tr><td>۲</td><td>دستورالعمل اجرایی طرح «حمایت از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و رسالهٔ دکتری تخصصی» در پژوهشگاه نیرو [۳]</td><td>میزان اعتبار حمایتی هر پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی به‌ترتیب حداکثر تا ۴۰ میلیون ریال و ۱۲۰ میلیون ریال است که در ابتدای هر سال با پیشنهاد معاون پژوهشی و تأیید هیئت‌رئیسهٔ پژوهشگاه قابل بازنگری است. استفاده از منابع مالی و اعتباری سایر سازمان‌ها نظیر بنیاد ملی نخبگان و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برای این منظور بلامانع است. نحوهٔ پرداخت اعتبار حمایتی به‌صورت مرحله به مرحله و مطابق با جدول ذیل است. سقف میزان حمایت مالی برای خرید مواد، تجهیزات و خدمات آزمایشگاهی برابر با ۵۰ میلیون ریال تعیین می‌گردد و با پیشنهاد معاون پژوهشی و تأیید هیئت‌رئیسهٔ پژوهشگاه قابل تغییر است. در صورت تأمین اقلام غیرمصرفی با استفاده از حمایت مالی موضوع بند ۸-۳، مالکیت این اقلام به پژوهشگاه تعلق دارد که می‌تواند با موافقت معاون پژوهشی به دانشگاه واگذار شود [۳].
<table>
<tr><th>مقطع تحصیلی</th><th>مرحلهٔ پرداخت</th><th>زمان پرداخت</th><th>میزان پرداخت</th></tr>
<tr><td rowspan="2">کارشناسی ارشد</td><td>مرحلهٔ اول</td><td>پس از انعقاد قرارداد حمایت از پایان‌نامه</td><td>۵۰٪ مبلغ حمایت</td></tr>
<tr><td>مرحلهٔ دوم</td><td>پس از دفاع از پایان‌نامه، اجرای تعهدات مادهٔ ۶ این دستورالعمل و صدور تأییدیه توسط پژوهشگاه</td><td>۵۰٪ مبلغ حمایت</td></tr>
<tr><td rowspan="3">دکتری تخصصی</td><td>مرحلهٔ اول</td><td>پس از انعقاد قرارداد حمایت از رسالهٔ دکتری</td><td>۳۰٪ مبلغ حمایت</td></tr>
<tr><td>مرحلهٔ دوم</td><td>پس از تأیید ۵۰ درصد پیشرفت کار</td><td>۴۰٪ مبلغ حمایت</td></tr>
<tr><td>مرحلهٔ سوم</td><td>پس از دفاع از رسالهٔ دکتری تخصصی، اجرای تعهدات مادهٔ ۶ این دستورالعمل و صدور تأییدیه توسط پژوهشگاه</td><td>۳۰٪ مبلغ حمایت</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>۳</td><td>شیوه‌نامهٔ حمایت از پژوهشگران پسادکتری [۴]</td><td>دورهٔ پسادکتری، دوره‌ای تمام‌وقت است و به‌منظور اجرای فعالیت‌های پژوهشی هدفمند و درنتیجهٔ آن، ارتقای مهارت‌های تخصصی پژوهشگران و رفع نیاز در حوزه‌های علمی کشور ایجاد می‌شود؛ بدین‌گونه که طی آن پژوهشگرانِ دارای مدرک دکتری تخصصی، تحت نظارت یکی از اساتیدِ حائز شرایط دانشگاه این دوره را می‌گذرانند. استاد مسئول پسادکتری، عضو هیئت‌علمی یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی/ پژوهشی کشور با حداقل رتبهٔ استادیاری است و مسئولیت راهنمایی و نظارت بر فعالیت‌های پژوهشگر را برعهده دارد. طول دورهٔ پژوهش پسادکتری</td></tr>
</table>

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		یک سال است که در صورت توسعهٔ پروژهٔ پیشنهادی و تأیید کمیته، قابل افزایش تا ۲ سال است. دورهٔ پژوهش به‌صورت تمام‌وقت برگزار می‌شود. پژوهشگر موظف است در محل پژوهشگاه حضور فعال و تمام‌وقت (۴۰ ساعت در هفته) داشته باشد. میزان حقوق ماهانهٔ پرداختی به پژوهشگر، معادل ۲/۳ (دوسوم) حقوق استادیار پایهٔ یک در ابتدای همان سال تحصیلی درنظر گرفته خواهد شد. بخشی از بودجهٔ پروژه (پرداختی به پژوهشگر، خرید تجهیزات یا سایر) می‌تواند از محل شخص پژوهشگر/ دانشگاه/ صنعت/ استاد مسئول و ... تأمین شود [۴].
۴	شیوه‌نامهٔ انتخاب، پذیرش و همکاری عضو وابسته [۵]	افراد برجستهٔ علمی به تشخیص هیئت جذب، اعم از هیئت‌علمی یا سایر پژوهشگرانی هستند که به صورت داوطلبانه و یا بنابه پیشنهاد پژوهشگاه نیرو در زمینه‌های پژوهشی، فناوری، تخصصی و مشاوره‌ای همکاری دارند. این اعضا رابطهٔ استخدامی با پژوهشگاه ندارند و با تصویب هیئت اجرایی جذب و با حکم رئیس پژوهشگاه نیرو انتخاب و دعوت به همکاری می‌شوند [۵]. استفاده از اعتبار سالیانهٔ تحقیقاتی اساتید دانشگاه (طرح استاد) پژوهشگاه نیرو براساس ضوابط و مقررات مربوطه، پرداخت حق‌التدریس معادل عضو هیئت‌علمی هم‌مرتبه و هم‌پایه در پژوهشگاه، استفاده از عنوان عضو وابستهٔ پژوهشگاه، امکان استفاده از کتابخانه، آزمایشگاه‌ها و سایر امکانات پژوهشی پژوهشگاه [۵] صورت می‌گیرد.
۵	شیوه نامهٔ جلب مشارکت انجمن‌های علمی در فعالیت‌های صنعت برق و انرژی [۶]	سقف پرداخت به سمینار، همایش، کنفرانس، کنگره و جشنواره ۷۰ میلیون ریال و در مورد کارگاه‌های آموزشی جنبی همایش، سمینار، کنفرانس، کنگره و جشنواره ۳۰ میلیون ریال است. نحوهٔ حمایت از کارگاه‌های آموزشی ازطریق ثبت‌نام اعضای گروه‌های پژوهشی تا سقف تعیین‌شده (سقف ثبت‌نام اعضا به میزان ۳۰٪ مبلغ حمایت‌شده) خواهد بود. انجمن‌های علمی می‌توانند در صورت تأیید صلاحیت از امکانات پژوهشگاه استفاده نمایند. سقف پرداخت به نشریات علمی ـ پژوهشی در سال ۴۰ میلیون ریال است [۶] .

مطابق با آیین‌نامه‌های معرفی‌شده در جدول ۳، مفاد مرتبط با مباحث مالکیت فکری در این خصوص برای بررسی و مواردی که باید در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری اصلاح و یا تکمیل گردد، در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۲- حقوق مالکیت فکری اشاره‌شده در آیین‌نامه‌های مربوط به طرح‌های پژوهشی و ارتباط با دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی

ردیف	عنوان	حقوق مالکیت فکری (مصوب)	بازنگری حقوق مالکیت فکری

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱	شیوه‌نامهٔ اجرای طرح استاد [۲]	۱۰-۱- مالکیت تجهیزات خریداری‌شده از اعتبار «برنامهٔ جامع پژوهشی» مطابق قوانین جاری کشور معین می‌شود. ۱۰-۲- با توجه به اهداف طرح (مندرج در مادهٔ ۱) و این‌که اعتبار تخصص‌یافته ازطریق طرح بخشی از هزینه‌های اجرای برنامهٔ جامع پژوهشی محقق را تأمین می‌نماید، پس از تعیین سهم محقق از کل مالکیت فکری برنامهٔ جامع پژوهشی ازطریق سازوکارهای جاری دانشگاه، تسهیم میزان باقی‌ماندهٔ سهم مالکیت فکری میان دانشگاه، پژوهشگاه و سایر حامیان مالی متناسب با میزان حمایت مالی آنان صورت خواهد گرفت. ۱۰-۳- شایسته است که محقق در ارائهٔ شفاهی و کتبی تمامی مقالات و گزارش‌های مستخرج از نتایج برنامهٔ جامع پژوهشی خود، نام پژوهشگاه و سایر حامیان مالی را به‌عنوان حامی ذکر نماید [۲].	مالکیت مادی تجهیزات خریداری‌شده از اعتبار «برنامهٔ جامع پژوهشی» مطابق قوانین جاری کشور معین می‌شود. با توجه به اهداف طرح (مندرج در مادهٔ ۱) و این‌که اعتبار تخصیص‌یافته ازطریق طرح بخشی از هزینه‌های اجرای برنامهٔ جامع پژوهشی محقق را تأمین می‌نماید، پژوهشگاه نسبت به سهم مالکیت مادی و معنوی مستخرج از برنامهٔ جامع پژوهشی، هیچ‌گونه ادعایی نخواهد داشت. در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۷-۲ برنامهٔ جامع پژوهشی، سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی حاصل از طرح، میان پژوهشگاه، دانشگاه به‌ترتیب ۲۵ و ۷۵ درصد تقسیم خواهد شد (تسهیم سهم محقق/ محققان از مالکیت مادی، مطابق سازوکار جاری دانشگاه خواهد بود). لازم به ذکر است که مطابق قانون اختراعات ایران (مصوب سال ۱۳۸۶)، کلیهٔ سهم «مالکیت معنوی» متعلق به محقق/ محققان خواهد بود. در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۷-۲ برنامهٔ جامع پژوهشی، چنانچه علاوه‌بر پژوهشگاه، صنعت دیگری نیز از طرح حمایت کند، در این صورت سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی برای پژوهشگاه ۲۰ درصد و برای دانشگاه و سایر حامیان مالی ۸۰ درصد تعیین می‌شود. لازم به ذکر است که تسهیم سهم محقق، دانشگاه و صنعت مطابق سازوکارهای جاری دانشگاه و نیز قراردادهای فی‌مابین کارفرمای صنعتی تعیین خواهد شد. در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۷-۲ برنامهٔ جامع پژوهشی، چنانچه این برنامه در قالب همکاری مشترک میان دو دانشگاه اجرا شود، در این صورت سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی برای پژوهشگاه ۱۵ درصد و سایر ذی‌نفعان ۸۵ درصد خواهد بود. لازم به ذکر است که تسهیم سهم مادی هر دانشگاه مطابق توافق فی‌مابین آن‌ها خواهد بود. همچنین تسهیم سهم محقق در هر دانشگاه مطابق سازوکارهای جاری آن دانشگاه تعیین خواهد شد. جدول خلاصهٔ تسهیم سهم ذی‌نفعان [۲] در صورت چاپ اثر (مقالهٔ علمی ـ پژوهشی، مقالهٔ **ISI**، کتاب و استاندارد) که پژوهشگر پژوهشگاه فعالیت مؤثری در همکاری در اجرای طرح داشته باشد، بایستی نام وی به‌عنوان یکی از نویسندگان در آثار فوق‌الاشاره ذکر شود. درصورتی‌که پژوهشگر پژوهشگاه در اجرای طرح پژوهشی با محققان همکاری نداشته باشد، صرفاً نام پژوهشگاه (تأکید می‌شود به‌همراه شمارهٔ طرح حمایتی) در قسمت «تقدیر و تشکر» ذکر شود. درصورتی‌که محققان

سهم مادی هریک از ذی‌نفعان / حالات ممکن	سهم مادی پژوهشگاه	سهم مادی طرف/ طرفین دوم
حالت اول (در حالت پیش‌فرض)	٪۲۵	٪۷۵ (دانشگاه + محققان)
حالت دوم (در صورت وجود حامی صنعتی)	٪۲۰	٪۸۰ (دانشگاه + سایر حمایت مالی + محققان)
حالت سوم (اجرای مشترک میان دو دانشگاه)	٪۱۵	٪۸۵ (دانشگاه ۱ + دانشگاه ۲ + محققان)

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			دانشگاهی از موضوع اختراع و طرح صنعتی ثبت‌شده (با مالکیت اشتراکی دانشگاه، پژوهشگاه و محققان)، موفق به ثبت شرکت خصوصی و اخذ مجوز دانش‌بنیان شوند، پژوهشگاه به‌مدت ۳ سال سهم «مالکیت مادی» خود را به آن شرکت هبه می‌نماید و بعد از آن، در قالب قرارداد رویالتی (پرداخت درصدی از درآمد خالص به پژوهشگاه) به‌صورت انحصاری به همان شرکت واگذار خواهد کرد. با توجه به اهداف حمایتی طرح استاد، محققانی که در برنامهٔ جامع پژوهشی مشارکت دارند، حق استفاده از نام، برند و لوگوی پژوهشگاه را تنها در فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با طرح استاد دارند، مگر آن‌که در سایر موارد با کسب اجازه و تأیید پژوهشگاه صورت پذیرد [۲].
۲	دستورالعمل اجرایی طرح «حمایت از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و رسالهٔ دکتری تخصصی» در پژوهشگاه نیرو [۳]	۱-۱- کلیهٔ حقوق و امتیازات حاصل از نتایج تحقیق چه در زمان اجرا و چه پس از آن، به‌طور مشترک متعلق به پژوهشگاه و دانشگاه است و طرفین قرارداد موظف هستند در انتشار نتایج علمی، مقالات، کتب، ثبت اختراعات و سایر تولیدات علمی، حق مالکیت فکری را محفوظ نگه‌دارند و به‌صورت مشخص به آن اشاره نمایند. استفاده از نتایج حاصله توسط هریک از طرفین تنها با موافقت طرف مقابل میسر است. ۱-۲-با توجه به اهداف طرح (مندرج در مادهٔ ۳) و اعتبار حمایتی تخصیص‌یافته، پس از تعیین سهم محقق (استاد راهنما و دانشجو) از کل مالکیت فکری پایان‌نامه مطابق با مقررات دانشگاه، تسهیم میزان باقی‌ماندهٔ مالکیت فکری میان دانشگاه، پژوهشگاه و سایر حامیان مالی متناسب با میزان حمایت مالی آنان خواهد بود. ۱-۳-در صورت مشارکت قابل‌توجه نماینده در محتوای علمی مقالات مستخرج از پایان‌نامه، به تشخیص استاد	مالکیت مادی تجهیزات خریداری‌شده از اعتبار «حمایت از پایان‌نامهٔ تحصیلات تکمیلی» مطابق قوانین جاری کشور معین می‌شود. در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۸-۴ برنامهٔ جامع پژوهشی، سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی حاصل از پایان‌نامه/ رساله به شرح ذیل است: پژوهشگاه ۲۵ درصد و سایر ذی‌نفعان (دانشگاه و دانشجو و احیاناً سایر حامیان مالی) ۷۵ درصد است (تسهیم سهم محققان/ دانشگاه/ حامی از مالکیت مادی، مطابق سازوکار جاری دانشگاه و قراردادهای فی‌مابین خواهد بود). لازم به ذکر است که مطابق قانون اختراعات ایران (مصوب سال ۱۳۸۶)، کلیهٔ سهم «مالکیت معنوی» متعلق به محققان/ محقق خواهد شد. در صورت چاپ اثر (مقالهٔ علمی ـ پژوهشی، مقالهٔ ISI، کتاب و استاندارد) که پژوهشگر پژوهشگاه فعالیت مؤثری در همکاری در اجرای طرح داشته باشد، بایستی نام وی به‌عنوان یکی از نویسندگان در آثار فوق‌الاشاره ذکر شود. درصورتی‌که پژوهشگر پژوهشگاه در اجرای طرح پژوهشی با محققان همکاری نداشته باشد، صرفاً نام پژوهشگاه (تأکید می‌شود به‌همراه شمارهٔ طرح حمایتی) در قسمت «تقدیر و تشکر» ذکر شود. درصورتی‌که محققان دانشگاهی از موضوع اختراع و طرح صنعتی ثبت‌شده (با مالکیت اشتراکی دانشگاه، پژوهشگاه و محققان)، موفق به ثبت شرکت خصوصی و اخذ مجوز دانش‌بنیان شوند، پژوهشگاه به‌مدت ۳ سال سهم «مالکیت مادی» خود را به آن شرکت هبه می‌نماید و بعد از آن، در قالب قرارداد رویالتی (پرداخت درصدی از درآمد خالص به پژوهشگاه) به‌صورت انحصاری به همان شرکت واگذار خواهد کرد. با توجه به اهداف حمایتی طرح استاد، محققانی که در برنامهٔ جامع پژوهشی مشارکت دارند، حق استفاده از نام، برند و لوگوی پژوهشگاه را تنها در فعالیت‌های پژوهشی مرتبط با طرح استاد دارند، مگر آن‌که در سایر موارد با کسب اجازه و تأیید پژوهشگاه صورت پذیرد [۳].

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		راهنما، نام ایشان در بخش نویسندگان درج خواهد شد [۳].	
۳	شیوه نامهٔ حمایت از پژوهشگران پسادکتری [۴]	نتایج پژوهش‌ها در طول دوره و حقوق ناشی از آن متعلق به پژوهشگاه است و پژوهشگر موظف است در انتشار نتایج علمی، مقالات، کتب، ثبت اختراعات و سایر تولیدات علمی، حق مالکیت فکری پژوهشگاه را محفوظ نگه‌دارد و به‌صورت مشخص به آن اشاره نماید. تبصرهٔ ۱- درصورتی‌که بخشی از بودجهٔ پروژه (پرداختی به پژوهشگر، خرید تجهیزات و غیره) از محل شخص پژوهشگر/ دانشگاه/ صنعت/ استاد مسئول و ... تأمین شود، در این صورت مالکیت مادی آن متناسب با حمایت مالی انجام‌شده، بین پژوهشگاه و پژوهشگر/ دانشگاه/ صنعت/ استاد مسئول و ... تسهیم خواهد شد. تبصرهٔ ۲- در کلیهٔ مطالب منتشر شده، آدرس‌دهی نتایج پژوهش‌های دوره، صرفاً با عنوان «پژوهشگاه نیرو» صورت خواهد گرفت؛ درصورتی‌که در منابع اختصاص‌یافته به پروژه، از منابع سایر دستگاه‌ها و مراکز دولتی یا خصوصی بیان شده در تبصرهٔ ۱۰ استفاده شده باشد، ذکر نام سایر حامیان بلامانع است [۴].	
۴	شیوه‌نامهٔ انتخاب، پذیرش و	مواردی در خصوص حقوق مالکیت فکری اشاره نشده است.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	همکاری عضو وابسته [۵]		
۵	شیوه‌نامهٔ جلب مشارکت انجمن‌های علمی در فعالیت‌های صنعت برق و انرژی [۶]	مواردی درخصوص حقوق مالکیت فکری اشاره نشده است.	

با توجه به بررسی به‌عمل‌آمده درخصوص حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) دستورالعمل‌ها و شیوه‌نامه‌های ذکرشده در جداول ۱ و ۲ موارد ذیل مورد ابهام است که می‌بایست در تدوین نظام‌نامه مدنظر قرار گیرد:

۱- وضعیت نهایی مالکیت تجهیزات خریداری‌شده یا ایجادشده در طی انجام تحقیقات مشخص نیست.

۲- حق مادی و معنوی حاصل از دارایی فکری و نحوهٔ تسهیم هریک از حقوق براساس منابع معتبر و قوانین، مشخص نشده است و ابهام دارد، به‌ویژه درخصوص تسهیلات ارائه‌شده به طرفین قرارداد نیز می‌بایست حقوق مشخص شود. (در هریک از آیین‌نامه‌های مورد بررسی، میزان درصد حق مادی متفاوت لحاظ شده است.)

۳- نقش حامی در نتایج تحقیقات حاصل از دارایی فکری و حقوق مادی و معنوی آن مشخص نیست.

۴- به نحوهٔ ذکر اسامی صاحبان حق مادی و معنوی برای انتشار دارایی فکری به‌صورت مقاله، کتاب و ... اشاره‌ای نشده است.

۵- حق بهره‌برداری از دارایی فکری و نحوهٔ بهره‌برداری از آن براساس منابع معتبر و قوانین مشخص نیست.

۶- نحوهٔ پرداخت هزینه‌های ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری مشخص نیست.

۷- نحوهٔ رسیدگی به اختلافات و مرجع حل اختلاف مشخص نیست.

۸- مدت‌زمان ثبت نتایج و نحوهٔ انجام آن در قرارداد اشاره‌ای نشده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۱-۳- بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظشده در مدل‌های قرارداد با اشخاص حقوقی در تعامل با پژوهشگاه نیرو

در این بخش از گزارش به‌منظور بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظشده در مدل‌های قراردادی با اشخاص حقوقی در تعامل با پژوهشگاه و مواردی که می‌بایست در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری مدنظر قرار گیرد، در جدول ۳ آورده شده است.

جدول ۳- مدل‌های قرارداد با شرکت‌های طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو [۷]

ردیف	عنوان قرارداد	موضوع قرارداد	حقوق مالکیت فکری
۱	انجام خدمات مدیریت طرح	انجام خدمات مدیریت طرح، برای ...	تمام مدارک و گزارش‌هایی که به موجب این قرارداد، توسط مدیر طرح تهیه می‌شوند، ازجمله نسخ اصلی، نورگذر یا رایانه‌ای، همه متعلق به کارفرماست. مدیر طرح می‌تواند با اجازهٔ کارفرما یک نسخهٔ قابل تکثیر از مدارک و گزارش‌های یادشده را نزد خود نگاه دارد. درصورتی‌که در شرایط خصوصی قرارداد، محدودیتی قید نشده باشد، مدیر طرح حق دارد با استفاده از مطالعات انجام‌شده در قرارداد، مقاله‌های علمی را به نام خود، در سمینارها، اجلاس‌ها و نشریات علمی و فنی منتشر کند. مدیر طرح حق ندارد بدون کسب مجوز از کارفرما، موضوع این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری منتقل یا واگذار کند. در صورت موافقت کارفرما با واگذاری قسمتی از کار به اشخاص ثالث، از مسئولیت و تعهدات مدیر طرح، به‌هیچ‌عنوان کاسته نمی‌شود. کارفرما می‌تواند تمام یا قسمتی از حقوق یا اختیارات خود را با رعایت مقررات به اشخاص دیگر تفویض کند. در این صورت، انجام تعهدات کارفرما در ارتباط با حقوق یا اختیارات تفویض‌شده، به‌عهدهٔ آن اشخاص خواهد بود. درصورتی‌که طبق شرایط خصوصی قرارداد، اطلاعات مربوط به موضوع قرارداد جزو طبقه‌بندی محرمانه باشد و یا محرمانه بودن آن ازسوی کارفرما به مدیر طرح اعلام شود، مدیر طرح مجاز نیست بدون تأیید قبلی کارفرما، اطلاعات مربوط به قرارداد را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار دیگران بگذارد و کوشش می‌نماید تمامی اطلاعاتی را که در روند انجام خدمات تحصیل می‌کند، محرمانه تلقی نماید و حداکثر سعی خود را برای جلوگیری از افشای اطلاعات به‌کار بندد. در مواردی که اطلاعات محرمانه است، پس از اتمام قرارداد یا در صورت فسخ یا خاتمهٔ قرارداد کماکان موارد حفاظت از اطلاعات به قوت خود باقی می‌ماند.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲	قرارداد همسان خرید تجهیزات (p) برای خریدهای خارجی	موضوع قرارداد: طراحی، ساخت و انجام آزمایش درخصوص ...	مادهٔ ۶- مالکیت اسناد و استفادهٔ مجدد از آن‌ها مالکیت نق شه‌ها و مدارکی که به‌و سیلهٔ خریدار تهیه شده از آنِ خریدار ا ست و فرو شنده نمی‌تواند بدون اجازهٔ خریدار از آن‌ها استفاده کند. در مورد حق مالکیت و استفادهٔ مجدد از اسناد و مدارک مرتبط با خرید لیسانس، اعم از این‌که لیسانس در تعهد خریدار و یا فروشنده باشد، طبق موافقت‌نامهٔ واگذاری لیسانس عمل می‌شود.
۳	قرارداد طراحی و ساخت و واگذاری دانش فنی تولید صنعتی نمونه‌های تحقیقاتی	موضوع قرارداد عبارت است از طراحی و ساخت و واگذاری امتیاز تولید نمونهٔ محصول پروژهٔ تحقیقاتی به «طرف دوم» به‌منظور تولید صنعتی آن و استفاده از حقوق و منافع حاصله مطابق شرایط و مفاد این قرارداد و سایر اسناد و مدارک آن.	مادهٔ ۱۵- رازداری، مسئولیت ۱۵-۱- اطلاعات، مدارک، مستندات و اسناد فنی و نمونهٔ محصول موضوع قرارداد فقط برای «طرف دوم» جنبهٔ محرمانه ندارد و «طرف دوم» موظف است از آن‌ها مراقبت کامل نماید و از افشا و انتقال تمام یا قسمتی از آن‌ها به غیر، به هر شکل و عنوان اعم از شفاهی، کتبی، تصویربرداری و غیره خودداری نماید. عدم رعایت این بند توسط «طرف دوم» موجب فسخ قرارداد خواهد شد. ۱۵-۲- درصورتی‌که برای «طرف اول» معلوم گردد ازطریق طرف دوم یا یکی از اقوام سببی و یا نسبی و یا هریک از مدیران و کارکنان «طرف دوم» که در مراحل اجرای این قرارداد شاغل بوده‌اند یا هستند و یا به‌طور کلی هریک از اشخاص حقیقی و حقوقی که به نحوی از انحا در ارتباط با موضوع این قرارداد با «طرف دوم» مرتبط بوده‌اند و یا هستند، به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم، یا استفاده از تقلید از اسناد و مستندات و نمونهٔ محصول پروژهٔ تحقیقاتی موضوع این قرارداد طرح شده و یا نمونهٔ مشابه دیگری تهیه شده است، خواه به تولید رسیده باشد یا برسد و یا به تولید نرسیده باشد، مسئولیت آن با «طرف دوم» است و موجب فسخ قرارداد خواهد شد. مادهٔ ۱۶- حقوق انحصاری ثبت‌شده ۱۶-۱- «طرف دوم»، «طرف اول» را در مقابل تمام دعاوی، خسارت‌ها و مطالبات مربوط به نقض احتمالی حقوق ثبت‌شده، تألیفات، علائم یا نام‌های تجاری و دیگر حقوق حمایت‌شده که در اجرای موضوع قرارداد ایجاد شود، مصون می‌دارد. ۱۶-۲- «طرف اول» تأیید می‌نماید که مفاد اسناد و مدارک و مستندات موضوع قرارداد به‌گونه‌ای نیست که موجب نقض حقوق حمایت‌شده شود. درصورتی‌که برای «طرف دوم» معلوم شود که رعایت اسناد و مدارک ناگزیر در مواردی موجب نقض حقوق حمایت‌شده می‌گردد، باید پیش از هر نوع اقدام در مورد آن‌ها

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			مراتب را به دستگاه نظارت اعلام کند تا «طرف اول» نسبت به انجام تغییرات لازم به‌گونه‌ای که نقض حقوق حمایت‌شده برطرف شود، اقدام نماید و نتیجه را به «طرف دوم» ابلاغ کند.
۴	قرارداد پیمانکاری شخص حقیقی و حقوقی	موضوع قرارداد عبارت است از ... که جزئیات آن در پیوست شمارهٔ یک این قرارداد درج می‌گردد و در این قرارداد خدمات نامیده می‌شود.	مادهٔ ۱۹- عدم واگذاری قرارداد پیمانکار بدون موافقت و اجازهٔ کتبی کارفرما حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد.
۵	قرارداد تحقیقاتی شخص حقوقی و حقیقی	موضوع قرارداد عبارت است از انجام خدمات کارشناسی و تحقیقاتی مربوط به ... که جزئیات خدمات و مراحل زمانی اجرای آن در پیوست شمارهٔ یک این قرارداد آمده است. تبصره – کارفرما می‌تواند تا حدود متناسبی خدمات موضوع قرارداد را تغییر دهد. این تغییر بیشتر یا کمتر از ۲۵٪ مبلغ قرارداد نخواهد بود که در این صورت مبلغ و مدت قرارداد متناسباً افزایش یا کاهش می‌یابد.	مادهٔ ۱۷- حق واگذاری کارشناس حق ندارد بدون تصویب کارفرما تمام یا قسمتی از موضوع قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر واگذار نماید یا انتقال دهد و درصورتی‌که مفاد این ماده را مراعات ننماید، طبق مادهٔ (۱۹) قرارداد حاضر با کارشناس برخورد می‌شود. مادهٔ ۱۸- مالکیت اسناد کلیهٔ مطالعات و گزارش‌ها و نقشه‌ها و طرح‌ها و بسته‌های نرم‌افزاری و نیز آثار مادی و معنوی تحقیقات موضوع این قرارداد متعلق به کارفرما است و کارشناس حق ندارد آن‌ها را در اختیار دیگران قرار دهد. ازاین‌رو کارشناس متعهد است کلیهٔ اطلاعاتی را که در جریان همکاری با کارفرما به‌دست می‌آورد، محرمانه تلقی نماید و از افشای آن خودداری نماید، در غیر این‌صورت مسئول جبران ضرر و زیان وارده به کارفرما خواهد بود.
۶	قرارداد نظارت بر ساخت	موضوع قرارداد عبارت است از تهیهٔ مواد، ساخت و تحویل ... مطابق مشخصات و نقشه‌های پیوست شمارهٔ ۱ قرارداد که در این قرارداد کالا نامیده می‌شود.	مادهٔ ۱۹- عدم واگذاری قرارداد سازنده بدون موافقت و اجازهٔ کتبی کارفرما حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد.
۷	قرارداد ارائهٔ خدمات آموزشی	تدریس در دوره‌های آموزشی، طبق جدول زیر در محل و طبق مقررات کلی و ضوابط پژوهشگاه نیرو و براساس جزئیات مندرج در پیوست یک این قرارداد است. تبصره: این قرارداد هیچ‌گونه رابطهٔ استخدامی اعم از کارمندی یا کارگری و مفاهیم مشابه ایجاد نمی‌کند و صرفاً واگذاری موضوع قرارداد به مدرس دورهٔ آموزشی است.	مادهٔ ۱۷- حق واگذاری کارشناس حق ندارد بدون تصویب کارفرما تمام یا قسمتی از موضوع قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر واگذار نماید یا انتقال دهد و درصورتی‌که مفاد این ماده را مراعات ننماید، طبق مادهٔ (۱۹) قرارداد حاضر با کارشناس برخورد می‌شود. مادهٔ ۱۸- مالکیت اسناد کلیهٔ مطالعات و گزارش‌ها و نقشه‌ها و طرح‌ها و بسته‌های نرم‌افزاری و نیز آثار مادی و معنوی تحقیقات موضوع این قرارداد متعلق به کارفرما است و کارشناس حق ندارد آن‌ها را در اختیار دیگران قرار دهد. ازاین‌رو

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			کارشناس متعهد است کلیهٔ اطلاعاتی را که در جریان همکاری با کارفرما به‌دست می‌آورد، محرمانه تلقی نماید و از افشای آن خودداری کند، در غیر این‌صورت مسئول جبران ضرر و زیان وارده به کارفرما خواهد بود.
۸	قرارداد خدمات رفاهی	موضوع قرارداد عبارت است از انجام امور خدماتی در موارد زیر: ۱- ارائهٔ خدمات رفاهی استفاده از هتل‌ها و مراکز اقامتی، تفریحی؛ ۲- ارائهٔ خدمات اعزام به سفرهای زیارتی داخل و خارج کشور؛ ۳- ارائهٔ خدمات اعزام به سفرهای سیاحتی داخل کشور.	مادهٔ ۱۴- عدم واگذاری قرارداد کارگزار بدون کسب موافقت و اجازهٔ کتبی کارفرما، حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد.
۹	قرارداد مشاوره	موضوع قرارداد عبارت است از انجام خدمات مشاوره برای ...	مادهٔ ۲۹- انتقال به غیر ۲۹-۱- مهندسِ مشاور حق ندارد بدون کسب مجوز از کارفرما، موضوع این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری منتقل یا واگذار کند، در صورت موافقت کارفرما با واگذاری قسمتی از کار به اشخاص ثالث، از مسئولیت و تعهدات مهندس مشاور، به‌هیچ‌عنوان کاسته نمی‌شود. ۲۹-۲- کارفرما می‌تواند تمام یا قسمتی از حقوق یا اختیارات خود را با رعایت مقررات به اشخاص دیگر تفویض کند. در این صورت، انجام تعهدات کارفرما در ارتباط با حقوق یا اختیارات تفویض‌شده، برعهدهٔ آن اشخاص خواهد بود. مادهٔ ۳۴- مالکیت اسناد تمام مدارک و گزارش‌هایی که به موجب این قرارداد، توسط مهندس مشاور تهیه می‌شوند، ازجمله نسخ اصلی، نورگذر یا رایانه‌ای، همه متعلق به کارفرماست، مهندس مشاور می‌تواند با اجازهٔ کارفرما یک نسخهٔ قابل تکثیر از مدارک و گزارش‌های یادشده را نزد خود نگاه دارد. درصورتی‌که در شرایط خصوصی قرارداد محدودیتی قید نشده باشد، مهندس مشاور حق دارد با استفاده از مطالعات انجام‌شده در قرارداد، مقاله‌های علمی را به نام خود، در سمینارها، اجلاس‌ها و نشریات علمی و فنی، منتشر نماید.
۱۰	قرارداد نظارت بر پروژه	موضوع قرارداد عبارت است از نظارت بر حسن اجرای پروژه مربوط به ...	مادهٔ ۱۹- عدم واگذاری قرارداد: ناظر بدون موافقت و اجازهٔ کتبی کارفرما حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد.
۱۱	قرارداد واگذاری دانش فنی تولید صنعتی نمونه‌های تحقیقاتی	موضوع قرارداد عبارت است از واگذاری انحصاری امتیاز تولید نمونهٔ محصول پروژهٔ تحقیقاتی ... به «گیرندهٔ امتیاز» به‌منظور تولید صنعتی آن و استفاده از حقوق و منافع حاصله مطابق شرایط و مفاد این قرارداد و سایر اسناد و مدارک آن.	مادهٔ ۱۶- حقوق انحصاری ثبت‌شده ۱۶-۱- «گیرندهٔ امتیاز» «واگذارندهٔ امتیاز» را در مقابل تمام دعاوی، خسارت‌ها و مطالبات مربوط به نقض احتمالی حقوق ثبت‌شده، تألیفات، علائم یا نام‌های تجاری و دیگر حقوق حمایت‌شده که در اجرای موضوع قرارداد ایجاد شود، مصون می‌دارد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			۱۶-۲- «واگذارندهٔ امتیاز» تأیید می‌نماید که مفاد اسناد و مدارک و مستندات موضوع قرارداد به‌گونه‌ای نیست که موجب نقض حقوق حمایت‌شده شود. درصورتی‌که برای «گیرندهٔ امتیاز» معلوم شود که رعایت اسناد و مدارک ناگزیر در مواردی موجب نقض حقوق حمایت شده می‌گردد، باید پیش از هر نوع اقدام در مورد آن‌ها مراتب را به دستگاه نظارت اعلام کند تا «واگذارندهٔ امتیاز» نسبت به انجام تغییرات لازم به‌گونه‌ای که نقض حقوق حمایت‌شده برطرف شود، اقدام نماید.
۱۲	قرارداد خرید	موضوع قرارداد عبارت است از خرید مدل ... ساخت شرکت با مشخصات و ملحقات پیوست که در این قرارداد کالا نام دارد.	مادهٔ ۱۷- عدم واگذاری قرارداد فروشنده بدون موافقت و اجازهٔ کتبی خریدار حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد
۱۳	قرارداد ساخت	موضوع قرارداد عبارت است از ساخت ... مطابق مشخصات و نقشه‌های پیوست شمارهٔ ۱ و ۲ این قرارداد که در این قرارداد کالا نامیده می‌شود.	مادهٔ ۲۰- عدم واگذاری قرارداد سازنده بدون موافقت و اجازهٔ کتبی کارفرما حق واگذاری یا انتقال تمام یا قسمتی از تعهدات موضوع این قرارداد را به شخص حقیقی یا حقوقی دیگر ندارد.

با توجه به بررسی به‌عمل‌آمده درخصوص حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) مدل‌های قراردادی در جدول ۳ مواردی که می‌بایست در تدوین نظام‌نامه مدنظر قرار گیرد، به شرح ذیل آورده شده است.

۱- در این مدل‌های قراردادی به حقوق مادی و معنوی نتایج حاصل از تحقیقات اشاره‌ای نشده است.

۲- درخصوص انتشار و ثبت نتایج دارایی فکری بدون اطلاع و موافقت صاحبان حقوق مادی اشاره‌ای نشده است.

۳- درخصوص نحوهٔ ذکر نام صاحبان حق مادی و معنوی در انتشار نتایج به‌صورت مقاله، کتاب و ... توضیحی داده نشده است.

۴- درخصوص حفظ محرمانگی نتایج تحقیقات و عدم انتشار آن قبل از ثبت در مرجع ثبت توضیحی ارائه نشده است.

۵- به مالکیت تجهیزات خریداری‌شده در حین قرارداد نیز اشاره‌ای نشده است.

۶- مدت‌زمان ثبت نتایج و نحوهٔ انجام آن در قرارداد اشاره‌ای نشده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۱-۴- حقوق مالکیت فکری لحاظ شده در آیین‌نامه‌های مرتبط با حمایت پژوهشگاه نیرو از محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه

پژوهشگاه نیرو به‌منظور انجام مأموریت مدیریت تحقیقات در صنعت برق و انرژی کشور و به‌منظور حمایت از ایده و تحقیق و توسعهٔ محصولات، و سپس تولید صنعتی و تجاری‌سازی محصول در بازارهای داخلی و صادرات در قالب همکاری با بخش خصوصی و شرکت‌های دارای طرح نوآورانه و فناورانه در صنعت برق و انرژی، آیین‌نامه‌های حمایتی از مرحلهٔ ایده تا تجاری‌سازی محصولات را طبق موارد ذیل به تصویب رساند.

مسئله‌یابی و توسعهٔ ایده

- ترویج و آموزش
- آگاه‌سازی تغییرات فناوری و بازار
- تأمین پژوهشگر

تحقیق و توسعه

- خدمات آزمایشگاهی
- همکاری پژوهشی مشترک
- پوشش ریسک تحقیقات
- تأمین پژوهشگر

تجاری‌سازی محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه

- استانداردسازی
- خدمات تأمین مالی
- خدمات بازارسازی

در جدول ۴ به‌منظور آشنایی با هریک از آیین‌نامه‌های فوق و مفادی که می‌بایست درخصوص مالکیت فکری در نظام‌نامه لحاظ شود، به‌طور مختصر به اهداف آن‌ها اشاره شده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

جدول ۴- بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظ‌شده در آیین‌نامه‌های مرتبط با حمایت پژوهشگاه نیرو از محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه [۹]

ردیف	عنوان آیین‌نامه	توضیحات	حقوق مالکیت فکری
۱	آیین‌نامهٔ ترویج و آموزش	به‌منظور ارتقای توانمندی‌های علمی پژوهشگران، حمایت از فعالیت‌های ترویجی، آموزشی و اثربخشی کارگاه‌های علمی و تخصصی و تقویت ارتباط دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری با مؤسسات، مراکز پژوهشی و آموزشی، پژوهشگاه نیرو از برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های تخصصی مرتبط با نیاز صنعت برق و انرژی، به‌ویژه مباحث تجاری‌سازی، انتقال فناوری و مالکیت فکری (مادی و معنوی) در صنعت برق و انرژی حمایت می‌کند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: – ایجاد امکان استفادهٔ رایگان از کارگاه‌های آموزشی ارائه‌شده توسط پژوهشگاه و یا سازمان‌های مورد توافق؛ – پوشش حداکثر ۵۰٪ هزینه‌های کارگاه‌های آموزشی اختصاصی حوزهٔ تحقیق و توسعه، تجاری‌سازی و مالکیت فکری درخواست‌شده، که مباحثشان در دوره‌های بند قبل ارائه نمی‌شود.	در آیین نامه لحاظ نشده است.
۲	آیین‌نامهٔ آگاه‌سازی تغییرات فناوری و بازار	پژوهشگاه نیرو با هدف آگاه‌سازی شرکت‌ها و کمک به بهبود استراتژی‌های تحقیقاتی و تجاری آن‌ها، از پروژه‌های رصد فناوری و بازار در حوزهٔ برق و انرژی حمایت می‌کند. به همین منظور تسهیلاتی برای عرضه‌کنندگان و متقاضیان گزارش‌های مرتبط با پایش و پژوهش روند توسعهٔ فناوری‌ها در جهان و شناسایی فرصت‌ها، محصولات و رقبای جدید و ارزیابی و تحلیل بازار صنعت برق و انرژی ارائه نموده است. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: ۱- درخواست گزارش‌های رصد در سطح «صنعت» ـ که مجموعه‌ای از محصولات یا فناوری‌ها را دربرگیرد ـ با درخواست شرکت متقاضی و با تصویب کمیسیون از محل منابع پژوهشگاه انجام و نتیجهٔ آن برای عموم در دسترس خواهد بود. ۲- گزارش‌های اختصاصی رصد فناوری موردنیاز متقاضی، ازطریق الگوی «تحقیقات مشترک» توسط پژوهشگاه اجرا می‌شود. مطابق آیین‌نامهٔ مرتبط، دستاوردهای پروژه‌های مشترک به نسبت سهم مشارکت متعلق به متقاضی و پژوهشگاه است.	در آیین نامه لحاظ نشده است.
۳	آیین‌نامهٔ تأمین پژوهشگر	پژوهشگاه در اجرایی نمودن اهداف اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال از به‌کارگیری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، متخصصان و پژوهشگران در صنعت برق و انرژی ازطریق تخصیص پژوهشگر و تأمین بخشی از هزینه‌های ایشان به فعالیت‌های تحقیقاتی شرکت‌ها و پروژه‌های کم ریسک ازقبیل بهینه‌سازی و بهبود، شناسایی فرصت‌ها و موضوعات نوآورانه حمایت می‌کند. نحوهٔ حمایت پژوهشگاه: ۱- حالت اول: تأمین پژوهشگر براساس پیشنهاد متقاضی: در این حالت پژوهشگاه پس از ارزیابی صلاحیت کارشناس پیشنهادشده ـ که رابطهٔ قراردادی با متقاضی ندارد ـ و ارزیابی پروژه از اشتغال کارشناس پیشنهادشده در پروژه حمایت می‌کند. نکات زیر در این خصوص باید مدنظر قرار گیرد: • ارزیابی ریسک موفقیت پروژه و طرح کسب‌وکار متقاضی؛ • ارزیابی صلاحیت علمی و عملی کارشناس براساس فرایند ارزیابی وی در پژوهشگاه نیرو؛ • حمایت پژوهشگاه از هر متقاضی تا سقف ۱۲ نفرماه در سال بابت هزینه‌های مستقیم پرسنلی پروژه خواهد بود (بابت تحقیقات یک نفر در سال یا دو نفر در شش ماه یا ...)؛ • بازگشت هزینه‌ها به پژوهشگاه، پس از اتمام پروژه براساس مادهٔ ۴ خواهد بود. ۲-حالت دوم: تأمین پژوهشگر توسط پژوهشگاه: در این حالت پژوهشگاه کارشناس موردنظر را (تا سقف ۲ نفر به‌ازای هر شرکت) به متقاضی معرفی می‌کند. شیوهٔ گزینش و تخصیص کارشناس به فعالیت پژوهشی شرکت‌ها براساس کیفیت پروژه و نتیجهٔ ارزیابی خواهد بود. جبران خدمت کارشناس تخصیص‌یافته به شرکت‌ها براساس دستورالعمل داخلی تعیین می‌شود. نکات زیر در این خصوص باید مدنظر قرار گیرد:	در آیین نامه لحاظ نشده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		• ارزیابی ریسک موفقیت پروژه و طرح کسب‌وکار متقاضی؛ • متخصص موردنیاز انتخاب و به محل متقاضی مأمور به خدمت می‌شود؛ • کل هزینه‌های وی را پژوهشگاه تأمین می‌کند؛ • بازگشت هزینه‌ها به پژوهشگاه، پس از اتمام پروژه براساس مادهٔ ۴ خواهد بود؛ • ناظری ازسوی پژوهشگاه برای نظارت بر حسن انجام کار مشخص خواهد شد.	
۴	آیین‌نامهٔ خدمات آزمایشگاهی	به‌منظور پیشبرد و گسترش تحقیق و پژوهش بر مبنای توان داخلی، پژوهشگاه نیرو با هدف کاهش هزینه‌های آزمایشگاهی بخش صنعت، تسهیل دسترسی بخش صنعت به آزمایشگاه‌های مرجع و ارائهٔ آزمایشگاه‌های آزاد برای عموم، خدمات آزمایشگاهی را ارائه می‌دهد. پژوهشگاه نیرو از ایجاد و تجهیز آزمایشگاه‌های مرجع توسط شرکت‌ها و مؤسسات فعال در صنعت برق و انرژی و نیز ارائهٔ خدمات آزمایشگاهی برای پروژه‌های تحقیقاتی شرکت‌های صنعتی و یا دانش‌بنیان و محققین حقیقی که به تأیید کمیسیون برسد، حمایت می‌کند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: ۱. خدمات آزمایشگاهی کم‌هزینه برای پروژه‌های تحقیق و توسعه در این طرح پژوهشگاه نیرو تا ۴۰٪ هزینه‌های مرتبط با خدمات آزمایشگاهی ازجمله خدمات طراحی آزمون، آماده‌سازی، اجرا و ارائهٔ گزارش آزمون در مرحلهٔ تحقیق و توسعه محصول را مبتنی بر تعرفهٔ پژوهشگاه به‌شکل تسهیلات از محل اعتبارات این طرح تأمین می‌کند. بازپرداخت این تسهیلات دریافتی از محل فروش محصول متقاضی دریافت می‌گردد. ۲. سرمایه‌گذاری در تجهیز و توسعهٔ آزمایشگاه‌های مرجع مشترک بسته به نوع درخواست متقاضی، پژوهشگاه نیرو از روش‌های ذکرشده در آیین‌نامهٔ «تأمین مالی» و یا «مشارکت در تحقیقات» مربوط به راه‌اندازی یا توسعهٔ آزمایشگاه مرجع مشارکت می‌کند.	در آیین نا مه لحاظ نشـــده است.
۵	آیین‌نامهٔ حمایت از تحقیقات، همکاری پژوهشی مشترک با بخش خصوصی	در حمایت از واحدهای تحقیق و توسعهٔ شرکت‌های بخش خصوصی ازطریق همکاری مشترک پژوهشگاه در تحقیقات با این شرکت‌ها، این آیین‌نامه به شکل پروژهٔ پژوهشی تهیه شده است تا ضمن کمک به تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی، موجب توسعهٔ فضای کسب‌وکار در حوزهٔ برق و انرژی و جلب مشارکت و افزایش نقش بخش خصوصی در انجام تحقیقات و توسعهٔ R&D شود. پروژه‌هایی مشمول این حمایت می‌شوند که در راستای اسناد راهبردی توسعهٔ فناوری‌های صنعت برق (تهیه‌شده توسط پژوهشگاه نیرو) باشند و براساس طرح کسب‌وکار ارائه‌شده ازسوی متقاضی دارای بازار داخلی باشند و یا قابلیت صادرات محصولات یا خدمات فنی و مهندسی را برای صنعت برق ایجاد کنند. پژوهشگاه نیرو تا ۵۰٪ هزینهٔ مستقیم عملیاتی بدون بالاسری پروژه‌هایی را که در حوزه‌های ذکرشده در بند ۱ آیین‌نامه انجام می‌شود را پس از ارزیابی، پوشش می‌دهد. همچنین این پروژه‌ها باید دارای طرح توجیه فنی و اقتصادی و قابلیت بازگشت سرمایه باشند. چنانچه موضوع پروژه دارای نمونه‌های مشابه داخلی موجود یا در دست توسعه باشد، دلایل فنی و اقتصادی که منجر به تمایز پروژهٔ پیشنهادشده می‌شود، لازم است ارائه شود.	در آیین نا مه لحاظ نشـــده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۶	آیین‌نامهٔ حمایت از تحقیقات، پوشش ریسک تحقیقات	پژوهشگاه نیرو با مدنظر قرار دادن سیاست‌های کلی کشور و برنامهٔ ششم توسعه که تأکید بر توسعهٔ پایدار ازطریق شرکت‌های دانش‌بنیان دارد، اقدام به حمایت از تحقیق و توسعهٔ محصولات دانش‌بنیان و فناورانه ازطریق پوشش ریسک در قالب پروژه‌های پرریسک و نوآورانه نموده است. پروژه‌های مشمول این حمایت باید دارای طرح امکان‌سنجی فنی ـ اقتصادی باشند و براساس ارزیابی پژوهشگاه در محدودهٔ ریسک قابل قبول قرار گیرند. ریسک تحت پوشش این آیین‌نامه عبارت است از ریسک عدم رسیدن به هدف تعیین شده ناشی از مسائل فنی (پوشش ریسک فنی نیز عبارت است از شرایطی که در آن محقق و شرکت تمامی تعهدات خود را به‌درستی انجام داده باشند و با این وجود پروژه با شکست مواجه شده باشد). موضوع این آیین‌نامه حالتی است که شرکت با استفاده از واحد تحقیق و توسعهٔ خود یا استفاده از محقق دیگری جز پژوهشگاه نیرو پروژهٔ تحقیق و توسعه را انجام می‌دهد و از پژوهشگاه تقاضای پوشش ریسک سرمایه‌گذاری در تحقیقات را دارد. در حالتی که شرکت، متقاضی انجام تحقیق و توسعه به‌طور مشترک با پژوهشگاه باشد، مطابق آیین‌نامه «همکاری مشترک پژوهشی» اقدام می‌شود. پژوهشگاه نیرو علاوه‌بر ارزیابی پروژه (به‌منظور تحلیل ریسک)، تیم تحقیقاتی معرفی‌شده برای انجام پروژه را نیز (چه واحد R&D شرکت باشد، چه پیمان‌کار شرکت) ارزیابی می‌کند و بسته به نتیجهٔ مطلوب پروژه، طبق دو وضعیت زیر عمل خواهد کرد: ۱) اگر پروژه به نتیجه مطلوب بر سد، شرکت برا ساس نتیجهٔ ارزیابی اولیه‌ی پروژه، مبلغی را به‌عنوان کاربهای پو شش ریـ سک به پژوه شگاه پرداخت می‌کند. پرداخت این مبلغ در صورت توافق شرکت و دفتر تجاری‌سازی، می‌تواند به شکل تخصیص درصدی از حقوق مالکیت فکری پروژه به پژوهشگاه (به تناسب ریسک پذیرفته‌شده) و یا مشارکت در منافع حاصل از فروش محصول برمبنای «آیین‌نامه بازارسازی» باشد. ۲) اگر پروژه به نتیجهٔ مطلوب نرسد یا با شکست مواجه شود، پژوهشگاه نیرو متعهد می‌شود ـــ در صورت محرز شدن این موضوع که شرکت و محقق اقدامات مورد نیاز و تعهدات خود را مطابق قرارداد منعقدشده به‌درستی انجام داده‌اند هیچ قصوری از طرفین صورت نگرفته باشد و همچنین ناظر نیز گزارش‌ها و اقدامات پژوهشی متقاضی را تأیید کند ـــ بخشی از هزینه‌های مستقیم تحقیقاتی را تا سقف ۵۰٪ جبران نماید. دانش فنی حاصل‌شده از پروژه به‌طور کامل در اختیار پژوهشگاه قرار می‌گیرد و منافع بعدی حاصل از آن متناسب با میزان تأمین هزینه‌ها، متعلق به هردو طرف خواهد بود.	در آیین‌نامه لحاظ نشده است.
۷	آیین‌نامهٔ استانداردسازی	پژوهشگاه نیرو با هدف حضور بهتر محصولات و خدمات تحت حمایت در بازارهای داخلی و بین‌المللی و صحه‌گذاری بر عملکرد و کارایی آن‌ها، از فرآیند استانداردسازی محصولات دانش‌بنیان و فناورانه حمایت می‌کند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: ۱. تدوین استاندارد بنابه درخواست متقاضی مبنی بر عدم وجود استاندارد متناسب با محصول داخلی تولید شده، پژوهشگاه نیرو اقدام به تهیه، تدوین و تصویب استاندارد مورد نیاز می‌کند. ۲. تأییدیهٔ محصولات نوآورانه در صورت پذیرش درخواست متقاضی برای تجاری‌سازی محصول فناوارنه که دارای خط تولید صنعتی است، پس از طی فرایند ارزیابی، پژوهشگاه در تأمین هزینه‌های موردنیاز برای صدور گواهی کیفیت محصول به شکل سرمایه‌گذاری خطرپذیر تا سقف ۵۰٪ مشارکت می‌کند. ضوابط بند ۲ مادهٔ ۳ آیین‌نامهٔ تأمین مالی در این حالت حاکم خواهد بود.	در آیین نا مه لحاظ نشـــده است.
۸	آیین‌نامهٔ تأمین مالی	پژوهشگاه نیرو با مدنظر قرار دادن سیاست‌های کلی کشور و برنامهٔ ششم توسعه که تأکید بر توسعهٔ پایدار ازطریق شرکت‌های دانش‌بنیان دارند، از محصولات دانش‌بنیان و فناورانه ازطریق ارائهٔ تسهیلات در قالب سرمایه‌گذاری خطرپذیر، تأمین سرمایه در گردش و سرمایهٔ ثابت و ضمانت‌نامه حمایت می‌کند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود:	در آیین نا مه لحاظ نشـــده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		۱. ارائهٔ تسهیلات برای استقرار شرکت، ساخت و تولید محصول: وام و کمک‌های مالی و اعتباری برای تأمین سرمایه در گردش و سرمایهٔ ثابت به‌منظور تأمین فضای دفتر، توسعهٔ امکانات و تجهیزات مرتبط با تولید صنعتی یا ایجاد واحد صنعتی جدید ازطریق کارگزار به متقاضی اعطا می‌شود. ضوابط میزان تسهیلات و چگونگی بازپرداخت آن طبق روال کارگزار خواهد بود. تبصره– در صورت استقرار شرکت در مرکز رشد پژوهشگاه نیرو، ضوابط آن مرکز به‌عنوان کارگزار پژوهشگاه در اعطای این حمایت برقرار خواهد بود. ۲. سرمایه‌گذاری خطرپذیر: پس از اعلام طرح تجاری متقاضی و تصویب آن ازسوی کمیسیون، پژوهشگاه نیرو با انعقاد قراردادی در تأمین مالی تجاری‌سازی محصول، به‌عنوان سرمایه‌گذار با متقاضی مشارکت می‌کند. این حمایت صرفاً شامل ارائهٔ کمک مالی ازطریق سرمایه‌گذاری پژوهشگاه در پروژه و مشارکت در سود یا زیان بر حسب میزان سرمایه‌گذاری است. چنانچه کمک‌های فنی یا سایر مواردی از قبیل آزمون‌ها و تجهیزات مدنظر متقاضی باشد، این کار ازطریق آیین‌نامهٔ «پوشش ریسک تحقیقات» یا «همکاری مشترک در تحقیقات» قابل اجرا خواهد بود. ۳. ضمانت‌نامه: پس از اعلام طرح تجاری متقاضی و تصویب آن در کمیسیون، پژوهشگاه نیرو منابع مالی برای صدور ضمانت‌نامه‌های زیر را برای متقاضی تضمین و ارائه می‌کند؛ نحوهٔ جبران مبلغ ضمانت‌نامه توسط شرکت از یکی از روش‌های «پرداخت نقدی کاربهای صدور ضمانت‌نامه، پرداخت از محل سود پروژه، یا سهیم شدن در حقوق مالکیت معنوی پروژه» برحسب توافق با کارگزار و دفتر تجاری‌سازی خواهد بود: • ضمانت‌نامهٔ شرکت در مناقصات انجام خدمات یا تولید محصولات دانش‌بنیان یا فناورانه؛ • ضمانت‌نامهٔ حسن انجام تعهدات تقبل‌شده در قرارداد شرکت متقاضی با کارفرمای خود؛ • ضمانت‌نامهٔ حسن انجام کار محصول یا خدمت ارائه‌شده به کارفرما ازطرف متقاضی؛ • ضمانت‌نامهٔ پیش‌پرداخت به کارفرما به منظور تأمین پرداخت آغاز به کار متقاضی.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۹	آیین‌نامهٔ بازارسازی	پژوهشگاه نیرو برای تحریک تقاضا و توسعهٔ بازار و بازاریابی برای محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه، از متقاضیان خرید محصولات و خدمات موردنظر ازطریق ارائهٔ تسهیلات و پوشش ریسک حمایت می‌کند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: ارائهٔ تسهیلات پرداخت لیزینگ به خریداران محصولات نوآورانه: براساس این طرح، کلیهٔ خریداران محصولات دانش‌بنیان م ـی‌توانند ـد ب ـه‌منظ ـور اف ـزایش ف ـروش و توس ـعهٔ ب ـازار محصولات دانش‌بنیان از ت سهیلات لیزینگ ا ستفاده نمایند. در این طرح خریدار هزینه‌های مربوط به خرید مح صول یا خدمت موردنظر را به صورت اق ساط (به ترتیبی که در قرارداد لیزینگ توافق می شود) به کارگزار پرداخت می‌نماید و فروشنده بهای محصول و خدمت موردنظر را پس از کسر کاربهای سرویس کارگزار به‌صورت یکجا یا به ترتیبی که در قرارداد لیزینگ توافق می‌شود، از کارگزار دریافت می‌کند. تبصره: اعطای این حمایت ازطریق صندوق پژوهش و نوآوری صنعت برق و انرژی انجام می‌شود. پوشش ریسک محصولات نوآورانه: پژوهشگاه نیرو به‌منظور کاهش ریسک خریدار در استفاده از محصولات نوآورانهٔ داخلی و حمایت از تولیدکنندگانی که محصولاتشان دارای قابلیت رقابت در بازار است، ازطریق انعقاد قرارداد پوشش ریسک محصولات نوآورانه متعهد به جبران خسارت محتمل ناشی از نصب و استفاده از این محصولات دانش‌بنیان برای خریدار می‌گردد. بدین‌منظور محصولاتی که دارای گواهی‌نامهٔ تضمین کیفیت و عملکرد از مراجع ذی صلاح هستند، پس از ارزیابی فنی و تحلیل ریسک تحت پو شش این حمایت قرار می‌گیرند. متقا ضی می‌تواند کاربها و سهم پژوهشگاه را در پو شش ریسک به‌طور مستقیم یا در صورت توافق با دفتر تجاری‌سازی از محل درصدی از فروش محصول پرداخت کند. فراهم سازی خرید یکپارچهٔ محصولات نوآورانه: محصولات شرکت‌های دانش‌بنیان به شرط تأیید کیفیت ازسوی پژوهشگاه نیرو تحت پوشش این برنامه قرار می‌گیرند. کارگزار پژوهشگاه نیرو طی قراردادی، سفارش ساخت میزان معینی از محصولات یا خدمات شرکت را صادر و خرید آن محصولات یا خدمات را توسط بهره‌برداران در صنعت برق خود تضمین می‌کند. در صورت عدم تحقق شرایط، کارگزار رأساً اقدام به خرید محصولات یا خدمات موضوع قرارداد می‌کند.	در آیین‌نامه لحاظ نشده است.
۱۰	آیین‌نامهٔ حمایت از صادرات	پژوهشگاه نیرو خدمات حمایت از صادرات محصولات دانش‌بنیان را با هدف توسعهٔ بازار صادراتی محصولات و خدمات دانش‌بنیان و فناورانه ارائه می‌نماید و این امکان را فراهم نموده است تا صادرات شرکت‌ها ازطریق این‌گونه خدمات تسریع یابد. پژوهشگاه نیرو به‌عنوان سرمایه‌گذار تا سقف ۵۰٪ هزینه‌های خدمات زیر را به شکل تسهیلات تأمین می‌کند و متقاضیان می‌توانند کل مبلغ تسهیلات دریافتی یا بخشی از آن را در صورت توافق شرکت و دفتر تجاری‌سازی، به شکل نقدی یا تخصیص درصدی از فروش محصول شرکت به پژوهشگاه پرداخت کنند. حمایت‌های موضوع این آیین‌نامه به یکی از روش‌های زیر ارائه می‌شود: ۱. م شاوره و سازمان‌دهی تیم‌های بازاریابی صادراتی: به‌منظور تأمین اطلاعات موردنیاز در ارتباط با قوانین تجارت، بازاریابی بین‌المللی و فرایندهای صادرات مح صولات دانش‌بنیان و فناورانه در م سیر تو سعهٔ صادرات محصولات دانش‌بنیان، پژوهشگاه نیرو خدمات مشاوره‌ای و سازمانی به تیم‌های بازاریابی صادراتی ارائه می‌دهد. ۲. اخذ تأییدیهٔ محصولات در بازارهای هدف: پژوهشگاه نیرو در فرایند ثبت پتنت، اخذ گواهی‌نامه‌ها و تأییدیه‌های بین‌المللی لازم برای ورود محصولات دانش‌بنیان به بازارهای جهانی حمایت می‌کند. ۳. تسهیلات شرکت در نمایشگاه‌های بین‌المللی: به‌منظور استفاده از این حمایت لازم است متقاضی مجوزها و تأییدیه‌های لازم برای ورود به بازار بین‌المللی را به پژوهشگاه ارائه دهد.	در آیین‌نامه لحاظ نشده است.

با توجه به بررسی مفاد این آیین‌نامه‌ها در جدول ۴، مباحثی درخصوص مالکیت فکری (مادی و معنوی) در این آیین‌نامه‌ها لحاظ نشده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۱-۵- ضوابط و قوانین مربوطه به حقوق مالکیت فکری در کشور

حقوق مالکیت فکری مجموعه‌ای از قوانین و مقرراتی است که از اثرات ناشی از فکر، خلاقیت و ابتکار بشر حمایت می‌کند و یک‌سری حقوق مادی محدود به زمان و حقوق معنوی دائمی به پدیدآورندهٔ آن اعطا می‌نماید [۱].

با توجه به تقسیم‌بندی حقوق مالکیت فکری بر مبنای مصادیق مورد حمایت، هریک از مالکیت ادبی و هنری (شامل کتاب، مقاله، آثار صوتی و تصویری و ...) و مالکیت صنعتی (شامل اختراع، طرح صنعتی، علامت تجاری و ...) از قوانین مربوط به خود تبعیت می‌نمایند [۱].

در ذیل به قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط با حوزهٔ مالکیت فکری در هردو زمینهٔ صنعتی و ادبی هنری و برخی شیوه‌نامه‌های مرتبط با حقوق مالکیت فکری که در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار گرفته‌اند، اشاره شده است.

۱- قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶؛
۲- آیین‌نامهٔ اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری ۱۳۸۷؛
۳- قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹؛
۴- آیین‌نامهٔ اجرایی قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۴؛
۵- قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸؛
۶- آیین‌نامهٔ اجرایی قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۵۰؛
۷- خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
۸- دستورالعمل حقوق مالکیت فکری صنعت نفت مصوب ۱۳۹۶؛
۹- شیوه‌نامهٔ خط مشی و ضوابط حقوق دارایی‌های در پژوهشگاه مواد و انرژی مصوب ۱۳۹۴؛
۱۰- دستورالعمل شرایط و نحوهٔ تأسیس شرکت دانش‌بنیان توسط اعضای هیئت‌علمی و یا با مشارکت دانشگاه/ مرکز پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در ۱۳۹۵؛
۱۱- قانون برنامهٔ چهارم توسعهٔ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۱۳۸۳.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

طبق بررسی‌های انجام‌شده درخصوص قوانین فوق‌الذکر، مفادی که می‌بایست در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه لحاظ گردد، در جدول ۵ آورده شده است:

جدول ۵- قوانین و شیوه‌نامه‌های بررسی‌شده درخصوص حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی)

ردیف	مواردی که در آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری و سایر آیین‌نامه‌ها در پژوهشگاه لحاظ شده و نیازمند اصلاح و یا تکمیل است.	قوانین و مراجع بررسی‌شده در رابطه با موضوع	مفاد قوانین و مواردی که می‌بایست در تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری مورد توجه قرار گیرد.
۱	در مادهٔ ۱، پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو، دارایی فکری مطابق ذیل شامل اختراع، طرح صنعتی و علائم تجاری است و بقیهٔ دارایی‌های فکری نادیده گرفته شده است [۹]. دارایی فکری: اثر حاصل از خلاقیت‌های فکری نظیر اختراع (شامل اختراعات فنی و یا نرم‌افزاری)، طرح صنعتی و علامت تجاری ثبت شده را گویند [۹].	الف) خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری وزارت علوم	**مادهٔ ۱**- تعریف دارایی فکری: به دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری انسان اطلاق می‌گردد که عمدتاً در دو زمینهٔ کلی صنعتی (نظیر اختراعات، طرح‌های صنعتی، علائم و نام‌های تجاری) و ادبی و هنری (نظیر آثار مکتوب، نرم‌افزارهای رایانه‌ای، موسیقی، شعر، فیلم و مجسمه‌سازی) هستند [۱۰].
		ب) شیوه‌نامهٔ خط‌مشی و ضوابط حقوق دارایی‌ها در پژوهشگاه مواد و انرژی	**مادهٔ ۲- انواع دارایی فکری** دارایی‌های فکریِ مشمول این خط مشی و ضوابط شامل موارد زیر هستند [۱۱]: • اختراعات و طراحی‌های صنعتی • نام‌ها و علائم تجاری • آثار مکتوب (کتب، نشریات و...) • نرم‌افزارهای رایانه‌ای
۲	در مادهٔ ۱ و ۳، پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو به نرم‌افزاری که قابل ثبت به‌عنوان اختراع باشد، اشاره شده [۹] و برای آن نه تعریف و نه حقوقی منحصربه‌فرد درنظر گرفته شده است. درحالی‌که نرم‌افزار به دو صورت قابل ثبت به‌عنوان دارایی فکری است: ۱-به‌عنوان اختراع	الف) قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای	**درخصوص ثبت نرم‌افزار به‌عنوان اختراع** مادهٔ ۲- در صورت وجود شرایط در قانون ثبت اختراعات و علائم، نرم‌افزار به‌عنوان اختراع شناخته می‌شود. آیین‌نامهٔ مربوط به این ماده به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید [۱۲]. **درخصوص ثبت و صدور شناسنامهٔ نرم‌افزار**

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	۲- ثبت و صدور شناسنامهٔ نرم‌افزار ازطریق سامانهٔ مرکز توسعهٔ فناوری اطلاعات و رسانه‌های دیجیتال که می‌بایست حقوق هر دوی آن مدنظر قرار گیرد. مادهٔ ۱- اختراع: فراورده، فرایند، فرایند دستیابی به یک فراورده و یا ترکیبی از فرایند و فراورده است که دارای ابتکار جدید و کاربرد صنعتی باشد؛ همچنین نرم‌افزاری که قابل ثبت به‌عنوان اختراع باشد. مادهٔ ۳- برابر بند «هـ» مادهٔ ۵ و مادهٔ ۲۳ قانون ثبت اختراع، کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری ناشی از قرارداد یا استخدام، متعلق به پژوهشگاه نیرو است. چنانچه نرم افزار به‌عنوان اختراع شناخته شود، مستند به بند ب مادهٔ ۶ قانون نرم‌افزارها، عمل خواهد شد [۹].		مادهٔ ۱- حق نشر، عرضه، اجرا و حق بهره‌برداری مادی و معنوی نرم‌افزار رایانه‌ای متعلق به پدیدآورندهٔ آن است. نحوهٔ تدوین و ارائهٔ داده‌ها در محیط قابل‌پردازش رایانه‌ای نیز مشمول احکام نرم‌افزار خواهد بود. مدت حقوق مادی سی سال از تاریخ پدید آوردن نرم‌افزار و مدت حقوق معنوی نامحدود است [۱۲]. مادهٔ ۴- حقوق ناشی از آن بخش از نرم‌افزاری که به‌واسطهٔ نرم‌افزارهای دیگر پدید می‌آید، متعلق به دارندهٔ حقوق نرم‌افزارهای واسط نیست. مادهٔ ۵- پدید آوردن نرم‌افزارهای مکمل و سازگار با دیگر نرم‌افزارها با رعایت حقوق مادی نرم‌افزارهای اولیه مجاز است [۱۲]. مادهٔ ۶- پدید آوردن نرم‌افزارها ممکن است ناشی از استخدام و یا قرارداد باشد، در این‌صورت [۱۲]: الف) باید نام پدیدآورنده ازسوی متقاضی ثبت به مراجع یادشده در این قانون به‌منظور صدور گواهی ثبت، اعلام شود. ب) اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد، پدید آوردن نرم‌افزار موردنظر باشد و یا پدید آوردن آن جزو موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعهٔ نرم‌افزار متعلق به استخدام‌کننده یا کارفرما است، مگر این‌که در قرارداد به‌صورت دیگری پیش‌بینی شده باشد. مادهٔ ۸- ثبت نرم‌افزارهای موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون پس از صدور تأییدیهٔ فنی ازطریق شورای عالی انفورماتیک حسب مورد ازسوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرجع ثبت شرکت‌ها انجام می‌پذیرد [۱۲].
		ب) آیین‌نامهٔ اجرایی مادهٔ ۲ قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای	**درخصوص ثبت نرم‌افزار به‌عنوان اختراع** مادهٔ ۲- نرم‌افزار عبارت است از مجموعهٔ برنامه‌های رایانه‌ای، رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و مستندات مربوط به آن‌ها و نیز اطلاعات مربوط به عملیات یک سیستم رایانه‌ای که دارای کاربری مشخص است و بر روی یکی از حامل‌های رایانه‌ای ضبط شده باشد [۱۳]. تبصرهٔ ۱- آثار و محصولات نرم‌افزاری نوشتاری، صوتی و تصویری که با کمک نرم‌افزار پردازش شود و به‌صورت یک پدیدهٔ مستقل تهیه و ارائه شود نیز مشمول این آیین‌نامه خواهد بود. تبصرهٔ ۲- خلق عملیات نرم‌افزاری در ذهن یا بیان مخلوق ذهنی بدون این‌که برنامه‌های رایانه‌ای و مستندات و دستورالعمل‌های آن تدوین شده باشد، نرم‌افزار محسوب نمی‌شود و برای خالق آن حقوقی ایجاد نمی‌نماید. مادهٔ ۳- پدیدآورندهٔ نرم‌افزار شخص یا اشخاصی هستند که براساس دانش و ابتکار خود کلیهٔ مراحل مربوط اعم از تحلیل، طراحی، ساخت و پیاده‌سازی نرم‌افزار را انجام دهند.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			مادهٔ ۴- حقوق معنوی نرم‌افزار رایانه‌ای بدون این‌که منحصر به این تعبیر باشد، عبارت است از حق انتساب نرم‌افزار به پدیدآورندهٔ آن و محدود به زمان و مکان نیست و غیرقابل‌انتقال است. مادهٔ ۵- حقوق مادی نرم‌افزار رایانه‌ای بدون این‌که منحصر به مصادیق زیر باشد، عبارت است از حق استفادهٔ شخصی، حق نشر، حق عرضه، حق اجرا، حق تکثیر و هرگونه بهره‌برداری اقتصادی، و قابل نقل‌وانتقال است [۱۳]. مادهٔ ۹- حقوق مادی و معنوی نرم‌افزار به پدیدآورنده تعلق دارد. استفاده از تمام یا قسمتی از حقوق مادی موضوع قانون برای مدت ۳۰ سال یا کمتر، با قید شرط یا بدون شرط به اشخاص دیگر قابل نقل‌وانتقال است. اشخاصی که به‌ترتیب فوق اجازهٔ نشر یا عرضه یا اجرای نرم‌افزاری را که دیگری پدید آورده است به‌دست آورده‌اند، مکلف‌اند نام پدیدآورنده را نیز در نسخ عرضه‌شده ذکر نمایند، مگر این‌که با پدیدآورنده به گونه‌ای دیگر توافق شده باشد [۱۳]. مادهٔ ۱۰- نرم‌افزار ممکن است به سفارش شخص حقیقی یا حقوقی پدید آمده باشد. حقوق مادی نرم‌افزارهایی که مطابق مادهٔ (۶) قانون پدید می‌آیند به‌مدت مقرر در مادهٔ (۱) قانون (۳۰ سال) متعلق به سفارش‌دهنده است، مگر این‌که برای مدت کمتر یا ترتیب محدودتری توافق شده باشد، ولی حقوق معنوی نرم‌افزارها متعلق به پدیدآورنده است [۱۳]. مادهٔ ۱۱- هرگاه اشخاص متعدد در پدید آوردن نرم‌افزار مشارکت داشته باشند، چنانچه سهم مشارکت هریک در پدید آوردن نرم‌افزار مشخص باشد، حقوق مادی حاصل از آن به نسبت مشارکت به هریک تعلق می‌گیرد. درصورتی‌که کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد، اثر مشترک نامیده می‌شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدیدآورندگان است. مادهٔ ۱۲- استفاده از نرم‌افزارهای دیگر برای ایجاد نرم‌افزارهای سازگار و مکمل که قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها یا کاربری جدید ایجاد کند، بلامانع است و نقض حقوق پدیدآورندهٔ نرم‌افزارهای دیگر محسوب نمی‌شود، مشروط بر این‌که پدیدآورندهٔ نرم‌افزار سازگار و مکمل رضایت کتبی پدیدآورندگان نرم‌افزارهایی که برای نخستین بار در ایران تولید و توزیع شده است را گرفته باشد. مادهٔ ۱۳- حقوق مادی و معنوی نرم‌افزارهای جدید که به‌واسطهٔ نرم‌افزارهای دیگر پدید می‌آید متعلق به پدیدآورندهٔ نرم‌افزار جدید است. مادهٔ ۱۴- پاداش، جایزهٔ نقدی و امتیازاتی که در مسابقات علمی، هنری و ادبی طبق شرایط مسابقه به آثار موردحمایت این آیین‌نامه تعلق می‌گیرد، متعلق به پدیدآورندهٔ آن خواهد بود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			مادهٔ ۱۵- اشخاصی که نرم‌افزاری را با تغییراتی که عرفاً نتوان آن را یک نرم‌افزار جدید به‌حساب آورد، به نام خود ثبت، تکثیر، منتشر، عرضه و یا بهره‌برداری نمایند، حقوق پدیدآورندهٔ نرم‌افزار یادشده را نقض کرده‌اند. مادهٔ ۱۸- حق تکثیر تمام یا بخشی از نرم‌افزار روی حامل‌های رایانه‌ای متعلق به پدیدآورنده است و سایر اشخاص حتی اگر قصد نشر یا عرضه یا بهره‌برداری نداشته باشند، مجاز به تکثیر نیستند [۱۳]. مادهٔ ۲۲- حقوق دارندهٔ ورقهٔ ثبت اختراع نرم‌افزار همان است که در قانون ثبت علائم و اختراعات و اصلاحات بعدی آن مشخص شده است. تبصره- استفاده از حقوق مندرج در قانون ثبت علائم و اختراعات مانع از برخورداری پدیدآورندهٔ نرم‌افزار از حقوق موضوع قانون و مقررات این آیین‌نامه نخواهد بود [۱۳].
۳	در بند ۱۰-۱ مادهٔ ۱۰ طرح استاد و در بند ۱-۱۱ مادهٔ ۱۱ دستورالعمل حمایت از پایان‌نامه‌ها به شرح ذیل، قوانین جاری کشور درخصوص مالکیت مادی تجهیزات خریداری‌شده مشخص نیست. - مالکیت مادی تجهیزات خریداری‌شده از اعتبار «برنامهٔ جامع پژوهشی» مطابق قوانین جاری کشور معین می‌شود.	الف) خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی ب) پژوهشگاه مواد و انرژی	**مادهٔ ۳- اصول کلی** ۶- وضعیت نهایی مالکیت تجهیزات خریداری‌شده یا ایجادشده طی هر پروژه در قرارداد مربوطه مشخص می‌گردد [۱۰ و ۱۱].
۴	در بند ۲-۱۰ مادهٔ ۲ طرح استاد مرجع قانونی درخصوص عدم ادعای سهم مالکیت مادی و معنوی پژوهشگاه ارائه نشده است. ۱۰-۲- با توجه به اهداف طرح (مندرج در مادهٔ ۱) و این‌که اعتبار تخصیص‌یافته ازطریق طرح بخشی از هزینه‌های اجرای برنامهٔ جامع پژوهشی محقق را تأمین می‌نماید، پژوهشگاه نسبت به سهم مالکیت مادی و معنوی مستخرج از برنامهٔ جامع پژوهشی هیچ‌گونه ادعایی نخواهد داشت.	در این خصوص که کلیهٔ سهم مادی و معنوی به طرف مقابل داده شود، مرجعی یافت نشد. در ستون مقابل به مفاد قانون ثبت اختراع و خط مشی مالکیت فکری در این زمینه اشاره می‌شود.	**قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری** مادهٔ ۵- چگونگی ذکر نام مخترع در گواهی‌نامهٔ اختراع و نحوهٔ تعلق حق اختراع ثبت شده به شرح زیر است [۱۰ و ۱۴]: الف) حقوق اختراع ثبت‌شده منحصراً به مخترع تعلق دارد. ب) اگر افرادی به‌صورت مشترک اختراعی کرده باشند، حقوق ناشی از اختراع مشترکاً به آنان تعلق می‌گیرد. ج) هرگاه دو یا چند نفر، مستقل از دیگری اختراع واحدی کرده باشند، شخصی که اظهارنامهٔ اختراع خود را زودتر تسلیم کند و یا در صورت ادعای حق تقدم هرکدام بتوانند اثبات کنند که در تاریخ مقدم اظهارنامهٔ خود را به‌صورت معتبر تسلیم کرده‌اند، مشروط بر این‌که اظهارنامهٔ مذکور مسترد یا رد نگردیده یا مسکوت گذاشته نشده باشد، حق ثبت اختراع را خواهند داشت. د) حقوق ناشی از اختراع ثبت‌شده قابل‌انتقال است و در صورت فوت صاحب حق به ورثهٔ او منتقل می‌شود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			ه) در صورتی‌که اختراع نا شی از ا ستخدام یا قرارداد با شد، حقوق مادی آن متعلق به کارفرما خواهد بود، مگر آن‌که خلاف آن در قرارداد شرط شده باشد. و) نام مخترع در گواهی‌نامهٔ اختراع قید می شود، مگر این‌که کتباً از ادارهٔ مالکیت صنعتی درخوا ست کند که نامش ذکر نشود. هرگونه اظهار یا تعهد مخترع مبنی بر این‌که نام شخص دیگری به‌عنوان مخترع قید گردد، فاقد اثر قانونی است. **مادهٔ ۳- خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری** [۱۰] ۳- مؤسسه در نتایج مادی حاصل از هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا اعتبارات مؤسسه انجام شود، دارای حق خواهد بود. ۵- میزان سهم مؤسسه، پدیدآورنده و حامی و نیز امکان استفادهٔ رایگان و نامحدود آن‌ها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری منعقده تعیین می‌گردد. ۸- در کارهای گروهی، درصد سهم کلیهٔ افرادی که در ایجاد یک دارایی فکری مشارکت داشته‌اند قبل از ارائهٔ درخواست تقاضای ثبت، به‌صورت مکتوب مشخص می‌گردد. در مواردی که درصد سهم هریک از افراد مزبور مشخص نشده باشد، منافع حاصله به‌صورت مساوی بین آن‌ها تقسیم خواهد شد [۱۰]. **خط مشی دارایی‌های فکری پژوهشگاه مواد و انرژی** ۴-۲- پژوهشگاه در نتایج مادی حاصل از هرگونه دارایی فکری که بر اثر فعالیت فردی یا گروهی با استفاده از امکانات، تجهیزات و یا اعتبارات پژوهشگاه انجام شود، دارای مالکیت خواهد بود. ۴-۴- میزان سهم پژوهشگاه، پدیدآورنده، حامی و نیز امکان استفادهٔ رایگان و نامحدود آن‌ها از دارایی فکری حاصله، در قرارداد همکاری فی‌مابین تعیین می‌گردد [۱۱].
۵	در پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو توضیحاتی درخصوص حق تألیف یا سایر موارد مشابه ازجمله کتاب، تصویر و ... ارائه نشده است.	الف) قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان	مادهٔ ۱- ازنظر این قانون به مؤلف و مصنف و هنرمندِ «پدیدآورنده» و به آنچه از راه دانش یا هنر و یا ابتکار آنان پدید می‌آید، بدون درنظر گرفتن طریقه یا روشی که در بیان یا ظهور و یا ایجاد آن به‌کار رفته، «اثر» اطلاق می‌شود [۱۵]. مادهٔ ۲- اثرهای مورد حمایت این قانون به شرح زیر است [۱۵]: ۱- کتاب و رساله و جزوه و نمایشنامه و هر نوشتهٔ دیگر علمی و فنی و ادبی و هنری؛

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			۲- شعر و ترانه و سرود و تصنیف که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛ ۳- اثر سمعی و بصیری به‌منظور اجرا در صحنه‌های نمایش یا پردهٔ سینما یا پخش از رادیو یا تلویزیون که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛ ۴- اثر موسیقی که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد؛ ۵- نقا شی و ت صویر و طرح و نقش و نق شهٔ جغرافیایی ابتکاری و نو شته‌ها و خط‌های تزئینی و هرگونه اثر تزئینی و اثر تجسمی که به هر طریق و روش به‌صورت ساده یا ترکیبی به‌وجود آمده باشد؛ ۶- هرگونه پیکره (مجسمه)؛ ۷- اثر معماری ازقبیل طرح و نقشهٔ ساختمان؛ ۸- اثر عکاسی که با روش ابتکاری و ابداع پدید آمده باشد؛ ۹- اثر ابتکاری مربوط به هنرهای دستی یا صنعتی و نقشهٔ قالی و گلیم؛ ۱۰- اثر ابتکاری که بر پایهٔ فرهنگ‌عامه (فولکلور) یا میراث فرهنگی و هنری ملی پدید آمده باشد؛ ۱۱- اثر فنی که جنبهٔ ابداع و ابتکار داشته باشد؛ ۱۲- هرگونه اثر مبتکرانهٔ دیگر که از ترکیب چند اثر از اثرهای نامبرده در این فصل پدید آمده باشد.
			فصل دوم: حقوق پدیدآورنده مادهٔ ۳- حقوق پدیدآورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرضه و اجرای اثر و حق بهره‌برداری مادی و معنوی از نام و اثر او است. مادهٔ ۴- حقوق معنوی پدیدآورنده محدود به زمان و مکان نیست و غیرقابل‌انتقال است. مادهٔ ۵- پدیدآورندهٔ اثرهای مورد حمایت این قانون می‌تواند اسـتفاده از حقوق مادی خود را در کلیهٔ موارد و ازجمله موارد زیر به غیر واگذار نماید [۱۵]: ۱- تهیهٔ فیلم‌های سینمایی و تلویزیونی و مانند آن؛ ۲- نمایش صحنه‌ای مانند تئاتر و باله و نمایش‌های دیگر؛ ۳- ضبط تصویری یا صوتی اثر بر روی صفحه یا نوار یا هر وسیلهٔ دیگر؛ ۴- پخش از رادیو و تلویزیون و وسایل دیگر؛ ۵- ترجمه و نشر و تکثیر و عرضهٔ اثر از راه چاپ و نقاشی و عکاسی و گراور و کلیشه و قالب‌ریزی و مانند آن؛ ۶- استفاده از اثر در کارهای علمی، ادبی، صنعتی، هنری و تبلیغات؛

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			۷- به‌کار بردن اثر در فراهم کردن یا پدید آوردن اثرهای دیگری که در مادهٔ دوم این قانون درج شده است [۱۵]. مادهٔ ۶- اثری که با همکاری دو یا چند پدیدآورنده به‌وجود آمده باشد و کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد، اثر مشترک نامیده می‌شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدیدآورندگان است. مادهٔ ۱۳- حقوق مادی اثرهایی که درنتیجهٔ سفارش پدید می‌آید تا سی سال از تاریخ پدید آمدن اثر متعلق به سفارش‌دهنده است، مگر آن‌که برای مدت کمتر یا ترتیب محدودتری توافق شده باشد. تبصره- پاداش و جایزهٔ نقدی و امتیازاتی که در مسابقات علمی و هنری و ادبی طبق شرایط مسابقه به آثار مورد حمایت این قانون موضوع این ماده تعلق می‌گیرد، متعلق به پدیدآورنده خواهد بود. مادهٔ ۱۴- گیرنده حق مادی اثر می‌تواند تا سی سال پس از واگذاری از این حق استفاده کند، مگر این‌که برای مدت کمتر توافق شده باشد. مادهٔ ۱۶- در موارد زیر حقوق مادی پدیدآورنده از تاریخ نشر یا عرضه به‌مدت سی سال مورد حمایت این قانون خواهد بود [۱۵]: ۱- اثرهای سینمایی یا عکاسی، ۲- هرگاه اثر متعلق به شخص حقوقی باشد و یا حق استفاده از آن به شخص حقوقی واگذار شده باشد. مادهٔ ۲۲- الف) حقوق مادی پدیدآورنده موقعی از حمایت این قانون برخوردار خواهد بود که اثر برای نخستین بار در ایران چاپ یا پخش یا نشر و یا اجرا شده باشد و قبلاً در هیچ کشوری چاپ یا نشر یا پخش و یا اجرا نشده باشد.
		ب) خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	ب) پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی [۱۰]: در این موارد، طبق تعهدی که از دانشجو و استاد راهنما اخذ می‌شود حق نشر و تکثیر و درآمدهای حاصل از آن‌ها متعلق به مؤسسه است، ولی حقوق معنوی پدیدآورنده محفوظ خواهد بود. لازم به ذکر است چنانچه در جریان انجام پایان‌نامه یا رساله‌ای، اختراعی حاصل آید طبق بند (الف) مادهٔ (۷) در مورد آن عمل خواهد شد. ج) سایر آثار مکتوب، آثار هنری و نرم‌افزارها در این‌گونه موارد کمیتهٔ مالکیت فکری با توجه به نقش مؤسسه و پدیدآورنده در ایجاد دارایی فکری، در مورد سهم آن‌ها تصمیم‌گیری خواهد نمود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			تبصره- در بعضی موارد به‌ویژه آثار هنری و نرم‌افزارها، به‌طورکلی سهم پدیدآورنده از درآمدها بیشتر از سهمی است که در ارتباط با اختراعات و نوآوری‌ها درنظر گرفته می‌شود [۱۰].
۶	در کلیهٔ آیین‌نامهٔ تجاری‌سازی پژوهشگاه و قراردادهای مربوطه، به شرایط بهره‌برداری از دارایی‌های فکری اشاره‌ای شده است.	قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری	**مادهٔ ۱۵- حقوق ناشی از گواهی‌نامهٔ اختراع به‌ترتیب زیر است [۱۴]:** الف) بهره‌برداری از اختراع ثبت‌شده در ایران ازطرف اشخاصی غیر از مالک اختراع، مشروط به موافقت مالک آن است. بهره‌برداری از اختراع ثبت‌شده به شرح آتی خواهد بود: ۱- درصورتی‌که اختراع درخصوص فراورده باشد: اول- ساخت، صادرات و واردات، عرضه برای فروش، فروش و استفاده از فراورده؛ دوم- ذخیره به قصد عرضه برای فروش، فروش یا استفاده از فراورده. ۲- درصورتی‌که موضوع ثبت اختراع فرایند باشد: اول- استفاده از فرایند؛ دوم- انجام هریک از موارد مندرج در جزء (۱) بند (الف) این ماده درخصوص کالاهایی که مستقیماً ازطریق این فرایند به‌دست می‌آید. ب) مالک می‌تواند با رعایت بند (ج) این ماده و مادهٔ (۱۷) علیه هر شخص که بدون اجازهٔ او بهره‌برداری‌های مندرج در بند (الف) را انجام دهد و به حق مخترع تعدی کند و یا عملی انجام دهد که ممکن است منجر به تعدی به حق مخترع شود، به دادگاه شکایت کند. **ج) حقوق ناشی از گواهی‌نامهٔ اختراع شامل موارد زیر نمی‌شود [۱۴]:** ۱- بهره‌برداری از کالاهایی که ازطرف مالک اختراع یا با توافق او در بازار ایران عرضه می‌شود. ۲- استفاده از وسایل موضوع اختراع در هواپیماها، وسایط نقلیهٔ زمینی یا کشتی‌های سایر کشورها که به‌طور موقت یا تصادفاً وارد حریم هوایی، مرزهای زمینی یا آب‌های کشور می‌شود. ۳- بهره‌برداری‌هایی که فقط با اهداف آزمایشی دربارهٔ اختراع ثبت‌شده انجام می‌شود. ۴- بهره‌برداری توسط هر شخصی که با حُسن نیت قبل از تقاضای ثبت اختراع یا در مواقعی که حق تقدم تقاضا شده است، قبل از تاریخ تقاضای حق تقدم همان اختراع، از اختراع استفاده می‌کرده یا اقدامات جدی و مؤثری به‌منظور آماده شدن برای استفاده از آن در ایران به‌عمل می‌آورده است. د) حقوق استفاده‌کنندهٔ قبلی که در جزء (۴) بند (ج) این ماده قید شده است، تنها به‌همراه شرکت یا کسب‌وکار یا به‌همراه بخشی که در آن از اختراع استفاده می‌شده یا مقدمات استفاده از آن فراهم گردیده، قابل‌انتقال یا واگذاری است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۷	خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و دستورالعمل حقوق مالکیت فکری صنعت نفت	در مادهٔ ۱۰، طرح استاد درخصوص تسهیم منافع ذی‌نفعان مطابق با جدول ذیل بدون مرجع قانونی ذکر شده است. مادهٔ ۱۰، تبصرهٔ ۴۶: در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۷-۲ برنامهٔ جامع پژوهشی، سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی حاصل از طرح مطابق با ذیل است. **جدول خلاصهٔ تسهیم سهم ذی‌نفعان (مندرج در تبصرهٔ ۴۶ تا ۴۸)** سهم مادی هریک از ذی‌نفعان حالات ممکن / سهم مادی پژوهشگاه / سهم مادی طرف/طرفین دوم حالت اول (در حالت پیش‌فرض) / ٪۲۵ / ٪۷۵ (دانشگاه + محققان) حالت دوم (در صورت وجود حامی صنعتی) / ٪۲۰ / ٪۸۰ (دانشگاه + سایر حمایت مالی + محققان) حالت سوم (اجرای مشترک میان دو دانشگاه) / ٪۱۵ / ٪۸۵ (دانشگاه ۱ + دانشگاه ۲ + محققان) در بند ۲-۱۱ مادهٔ ۱۱ آیین‌نامهٔ حمایت از پایان‌نامه‌ها، به شرح ذیل نیز مرجع قانونی در این خصوص ذکر نشده است. ۱۱-۲- در صورت تمایل به استفاده از تسهیلات حمایتی و تشویقی موضوع بند ۸-۴ برنامهٔ جامع پژوهشی، سهم «مالکیت مادی» اختراعات و طرح‌های صنعتی حاصل از پایان‌نامه/ رساله به شرح ذیل است: پژوهشگاه ۲۵ درصد و سایر ذی‌نفعان (دانشگاه و دانشجو و احیاناً سایر حامیان مالی) ۷۵ درصد است (تسهیم سهم محققان/ دانشگاه/ حامی از مالکیت مادی، مطابق سازوکار جاری دانشگاه و قراردادهای فی‌مابین خواهد بود). لازم به ذکر است که مطابق قانون اختراعات ایران (مصوب سال ۱۳۸۶)، کلیهٔ سهم «مالکیت معنوی» متعلق به محققان/ محقق خواهد شد. در طرح استاد کلیهٔ حقوق مادی و معنوی به طرف مقابل داده شده و در صورت استفاده از تسهیلات حمایتی درصدی میان دو طرف درنظر گرفته شده است که مرجعی برای این موضوع ذکر نشده است. **مادهٔ ۷- خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری** [۱۰] درآمدهای حاصل از دارایی‌های فکری به‌صورت زیر تخصیص خواهند یافت: الف) اختراعات و نوآوری‌ها: پس از کسر هزینه‌های انجام‌شده (نظیر هزینه‌های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی و تجاری‌سازی)، درآمد خالص باقی‌مانده به‌نحو زیر بین ذی‌نفعان تقسیم خواهد شد: چنانچه در ایجاد دارایی فکری، حامی خارج از مؤسسه نیز مشارکت داشته باشد، سهم حامی طبق قرارداد مربوط کسر و سپس به شرح زیر عمل خواهد شد [۱۰]: ذی‌نفعان / درصد سهم پدیدآورندگان / حدود ۵۰٪ واحد تحقیقاتی (دانشکده، پژوهشکده یا گروه مستقل) / حدود ۲۰٪ مؤسسه / حدود ۲۰٪ واحد مسئول تجاری‌سازی یا مالکیت فکری در مؤسسه (موضوع بند ۲ مادهٔ ۴) / حدود ۱۰٪ تصمیم‌گیری در مورد تعیین دقیق درصدهای سهم مربوط به هریک از ذی‌نفعان، با توجه به معیارهایی نظیر میزان اتکای اختراعات و نوآوری‌های حاصله بر امکانات و منابع مؤسسه و یا فکر پدیدآورنده و همچنین توجه به شرایط اقتصادی، برعهدهٔ کمیتهٔ مالکیت فکری (موضوع بند ۱ مادهٔ ۴) است، مگر این‌که در قرارداد فعالیت پژوهشی مربوط به‌نحو دیگری توافق شده باشد [۱۰]. تبصرهٔ ۱- درصورتی‌که درآمد حاصله از میزان معینی بالاتر باشد، درصد سهم پدیدآورندگان کاهش می‌یابد. سقف درآمد و درصد مربوطه ازسوی کمیتهٔ مالکیت فکری تعیین خواهد شد [۱۰]. تبصرهٔ ۲- چنانچه مخترع به واحد دیگری منتقل گردد و یا همکاری وی با مؤسسه خاتمه یابد، سهم متعلق به وی همچنان پرداخت می‌گردد، مگر این‌که به‌نحو دیگری در قرارداد همکاری مشخص شده باشد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			تبصرهٔ ۳- برای تشویق دانشجویان پدیدآورندهٔ دارایی فکری که از مزایای تحصیل رایگان استفاده نمی‌کنند، با توجه به شهریهٔ پرداختی، سهم بیشتری از درآمدهای حاصله منظور می‌گردد. **مادهٔ ۴- بند ۴-۲- دستورالعمل حقوق مالکیت فکری صنعت نفت** ۴-۲- حقوق مادی: هرگونه منفعت مالی ناشی از مصادیق دارایی‌های فکری حاصل از انجام قراردادهای پژوهش و فناوری یا فعالیت‌های علمی کارکنان، حقوق مادی تلقی می‌شود و متعلق به کارفرماست. تشویق و تقدیر از مخترعین یا پدیدآورندگان شامل کارکنان وزارت نفت که تحت هر نوع قرارداد استخدامی در به ثمر رسیدن دستاوردهای فکری سهیم هستند، بنابه پیشنهاد مدیر/ رئیس/ معاون ذی‌ربط و تصویب هیئت‌مدیره پاداش ثبت اختراعات در قالب حق‌الزحمهٔ پژوهشی به پدیدآورندگان مطابق ذیل پرداخت می‌گردد [۱۶]: برای اختراعات داخلی معادل ۱۵ تا ۲۰ درصد حدنصاب معاملات کوچک، برای اختراعات خارجی معادل ۳۰ تا ۷۰ درصد حدنصاب معاملات کوچک.
۸	در بند ۳-۱۰ مادهٔ ۱۰ طرح استاد و مادهٔ ۱۱ حمایت از پایان‌نامه‌ها، به شرح ذیل بدون اشاره به مرجعی سهم مالکیت مادی پژوهشگاه به شرکت هبه شده و پس از آن در قالب رویالتی به شرکت واگذار شده است. ۱۰-۳- درصورتی‌که محققان دانشگاهی از موضوع اختراع و طرح صنعتی ثبت‌شده (با مالکیت اشتراکی دانشگاه، پژوهشگاه و محققان)، موفق به ثبت شرکت خصوصی و اخذ مجوز دانش‌بنیان شوند، پژوهشگاه به‌مدت ۳ سال سهم «مالکیت مادی» خود را به آن شرکت هبه می‌نماید و بعد از آن، در قالب قرارداد رویالتی (پرداخت درصدی از درآمد خالص به پژوهشگاه) به‌صورت انحصاری به همان شرکت واگذار خواهد کرد.	مرجع قانونی در این خصوص یافت نشد.	
۹	در شیوه‌نامهٔ انتخاب، پذیرش و همکاری عضو وابسته، با توجه به این‌که افراد برجستهٔ علمی به تشخیص هیئت جذب، اعم از هیئت‌علمی یا سایر پژوهشگران که به‌صورت داوطلبانه یا بنابه پیشنهاد پژوهشگاه نیرو در زمینه‌های پژوهشی، فناوری، تخصصی و مشاوره‌ای همکاری دارند، حقوق مالکیت فکری برای این‌گونه همکاری‌ها و دارایی‌های فکری ایجادشده از این طریق درنظر گرفته نشده است.		
۱۰	در پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه، اشاره‌ای به نحوهٔ اقدامات لازم برای ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری توسط متولی در این خصوص نشده است.	خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات	**مادهٔ ۵- ثبت و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری** [۳] دستاوردهای پژوهشی و فناوری که زمینهٔ بهره‌برداری تجاری، کسب مجوز و پروانهٔ تولید و یا ثبت حقوقی آن‌ها وجود دارد، به‌صورت کتبی به واحد مسئول تجاری‌سازی یا مالکیت فکری در مؤسسه گزارش می‌شود تا ارزیابی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	اولیه (ازنظر ضرورت و قابلیت ثبت، امکان و نحوهٔ تجاری‌سازی و بهره‌برداری و نیز ارزش‌گذاری دارایی فکری) انجام گیرد. این ارزیابی می‌تواند ازطریق بررسی داخلی یا ارجاع به سایر مؤسسات (نظیر مراجع مالکیت فکری مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) صورت پذیرد. پس از این مرحله، مؤسسه اقدامات لازم برای ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری را به‌عمل خواهد آورد [۱۰]. **مادهٔ ۳- بند ۳-۱۱-** هرگونه قرارداد و موافقت‌نامه به‌منظور کسب مجوز و یا بهره‌برداری تجاری از دارایی فکری، با نظارت واحد مسئول مالکیت فکری مؤسسه صورت می‌پذیرد و اطلاعات مربوط به آن در مؤسسه ثبت و نگهداری می‌گردد [۱۰].
۱۱	در مادهٔ ۱، پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نوآور و همکار مجزا به‌صورت ذیل آورده شده است که می‌توان این دو تعریف را یکی نمود [۹]. نوآور (پدیدآورنده): منظور صاحب ایده‌ای نو است که ایدهٔ وی به‌صورت بالفعل به نتایج معینی دست یافته و مدعی ایجاد دارایی فکری است. همکار: افراد حقیقی شاغل در پژوهشگاه نیرو؛ فارغ از نوع همکاری (تمام‌وقت، پاره‌وقت، پروژه‌ای و ...) شامل پژوهشگر، کارشناس، تکنسین و به‌طور کلی هر فرد برخوردار از تسهیلات، اعتبارات و امکانات پژوهشگاه نیرو.	خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم،	**مادهٔ ۱- تعاریف** پدیدآورنده: به فرد یا افراد حقیقی اطلاق می‌گردد که یکی از مصادیق دارایی فکری را (در زمان همکاری با مؤسسه و با استفاده از تسهیلات آن) ایجاد کرده باشند [۱۰].
۱۲	با توجه به این‌که پیش‌نویس در دستورالعمل حقوق مالکیت فکری اشاره‌ای به مفهوم مالکیت مادی و معنوی نشده است، پیشنهاد می‌شود این تعریف اضافه شود.	د ستورالعمل حقوق مالکیت فکری صنعت نفت	حقوق معنوی: عبارت است از حق انتساب نام اثر به پدیدآورنده که محدود به زمان و مکان نیست و غیرقابل‌انتقال است. به‌منظور تبیین حقوق معنوی، هرگونه انتشار و یا ارائهٔ دستاوردهای فکری باید با ذکر نام پدیدآورنده در اسناد ثبتی صورت پذیرد. حقوق مادی: هرگونه منفعت مالی ناشی از مصادیق دارایی‌های فکری حاصل از انجام قراردادهای پژوهش و فناوری و مالکیت بر آن‌ها حقوق مادی تلقی می‌شود. این حقوق تماماً متعلق به کارفرما است. لیکن درصورتی‌که طرف مقابل در هنگام انعقاد قرارداد، ارزش آورده‌های مشهود یا نامشهود خود را به اثبات برساند، به میزان ارزش آورده‌های مذکور، قدرالسهمی متناسب از مالکیت فکری حاصله به وی تعلق می‌گیرد و در قرارداد و یا الحاقیه‌های بعدی آن نیز منظور می‌گردد [۱۶].

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۱-۵-۱- بررسی پیشینه درخصوص تعیین و تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری

به‌منظور تعیین و تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری که در ردیف ۷ جدول ۵ نیز به آن اشاره شد، برخی آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌ها در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی که به این موارد اشاره نموده بودند نیز مورد بررسی قرار گرفت که در ذیل آورده شده است.

الف- طبق مادهٔ ۷ خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی وزارت علوم [۱۰]:

درآمدهای حاصل از اختراعات و نوآوری‌ها به‌صورت زیر تخصیص خواهند یافت.

پس از کسر هزینه‌های انجام‌شده (نظیر هزینه‌های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی و تجاری‌سازی)، درآمد خالص باقی‌مانده به‌نحو زیر بین ذی‌نفعان تقسیم خواهد شد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

چنانچه در ایجاد دارایی فکری، حامی خارج از مؤسسه نیز مشارکت داشته باشد، سهم حامی طبق قرارداد مربوط کسر و سپس به شرح زیر عمل خواهد شد.

جدول ۶- تخصیص درآمدهای حاصل از اختراعات و نوآوری‌ها در مؤسسات علمی و پژوهشی

ذی‌نفعان	درصد سهم
پدیدآورندگان	حدود ۵۰٪
واحد تحقیقاتی (دانشکده، پژوهشکده یا گروه مستقل)	حدود ۲۰٪
مؤسسه	حدود ۲۰٪
واحد مسئول تجاری‌سازی یا مالکیت فکری در مؤسسه (موضوع بند ۲ مادهٔ ۴)	حدود ۱۰٪

تصمیم‌گیری دربارهٔ تعیین دقیق درصدهای سهم مربوط به هریک از ذی‌نفعان، با توجه به معیارهایی نظیر میزان اتکای اختراعات و نوآوری‌های حاصله بر امکانات و منابع مؤسسه و یا فکر پدیدآورنده و همچنین توجه به شرایط اقتصادی، برعهدهٔ کمیتهٔ مالکیت فکری (موضوع بند ۱ مادهٔ ۴) است، مگر این‌که در قرارداد فعالیت پژوهشی مربوط به‌نحو دیگری توافق شده باشد.

ب- طبق مادهٔ ۶ آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه مواد و انرژی [۱۱]:

چنانچه در ایجاد دارایی فکری حامی خارج از پژوهشگاه باشد، سهم حامی طبق قرارداد کسر و پس از کسر هزینه‌های انجام‌شده (نظیر هزینه‌های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی و تجاری‌سازی) درآمد خالص باقی‌مانده براساس جدول ذیل بین ذی‌نفعان تقسیم خواهد شد.

جدول ۷- تخصیص درآمدهای حاصل از اختراعات و طرح‌های صنعتی پژوهشگاه مواد و انرژی

ذینفعان	سهم تا ۱۰ میلیارد ریال درآمد	سهم بیش ۱۰ میلیارد ریال درآمد
پدیدآورندگان	٪۴۰	٪۳۵
واحد تحقیقاتی (اختصاص به عنوان اعتبار تجهیزاتی و مواد اولیه)	٪۲۵	٪۳۰
پژوهشگاه (صرفاً برای تأمین اعتبار طرح های پژوهشی داخلی)	٪۲۵	٪۳۰
پژوهشگاه (جهت توزیع پاداش بین عوامل ساختار اجرایی مؤثر)	٪۱۰	٪۵

ج- طبق مادهٔ ۵ آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری دانشگاه صنعتی شریف [۱۷]:

۵-۱ چنانچه دارایی فکری از طرق ذیل ایجاد شود:

۵-۱-۱- ناشی از سرمایه‌گذاری و یا اختصاص بودجه از دانشگاه باشد؛

۵-۱-۲- ناشی از اعطای تسهیلات ازسوی دانشگاه با بازپرداخت باشد؛

۵-۱-۳- ناشی از اجرای قراردادهای ارتباط با صنعت باشد؛

۵-۱-۴- ناشی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دانشجویی باشد؛

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۵-۱-۵- ناشی از حمایت و اختصاص اعتبار خارج از دانشگاه ازجمله سازمان‌ها، دستگاه‌های دولتی و حمایتی و یا شرکت‌ها و مؤسسات خصوصی باشد.

جدول ۸- درصد مالکیت درخصوص انواع دارایی‌های فکری دانشگاه صنعتی شریف

ردیف	نوع دارایی فکری	درصد مالکیت		
		دانشگاه	پدیدآورنده/گان	حامی
۱	بند ۵-۱-۱	۶۰	۴۰	-[۱]
۲	بند ۵-۱-۲	۱۵	۸۵	-
۳	بند ۵-۱-۳	۳۰	۷۰	-[۲]
۴	بند ۵-۱-۴	۲۵	۷۵	-
۵	بند ۵-۱-۵	۵۰	۵۰	-[۳]

با توجه به بررسی‌های انجام‌شده در جداول ۵-۱ مواردی که می‌بایست در تدوین نظام‌نامه مدنظر قرار گیرد به شرح ذیل اشاره شده است:

۱- تعریف دارایی‌های فکری براساس دارایی‌های فکری صنعتی و ادبی هنری می‌بایست اصلاح شود.
۲- می‌بایست نرم‌افزار تعریف شود و درخصوص قابلیت ثبت آن به‌عنوان اختراع توضیح داده شود.
۳- درخصوص وضعیت نهایی مالکیت تجهیزات خریداری‌شده و یا ایجادشده می‌بایست توضیح داده شود.
۴- می‌بایست حق مادی و معنوی حاصل از دارایی فکری و نحوهٔ تسهیم هریک از حقوق مشخص شود، به‌ویژه درخصوص تسهیلات ارائه‌شده به طرفین قرارداد نیز می‌بایست حقوق مشخص شود.
۵- چنانچه حامی در نتایج تحقیقات حاصل از دارایی فکری نقش داشته باشد، می‌بایست حقوق مادی و معنوی آن مشخص شود.
۶- می‌بایست نحوهٔ ذکر اسامی صاحبان حق مادی و معنوی برای انتشار دارایی فکری به‌صورت مقاله، کتاب و ... لحاظ شود.
۷- حق بهره‌برداری از دارایی فکری و نحوهٔ بهره‌برداری از آن می‌بایست مشخص شود.
۸- درخصوص تخصیص عواید حاصل از دارایی فکری می‌بایست درصدی از عواید به اعتبارات دفتر تجاری‌سازی برای انجام فعالیت‌ها اختصاص یابد.
۹- می‌بایست نحوهٔ پرداخت هزینه‌های ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری مشخص شود.
۱۰- می‌بایست نحوهٔ رسیدگی به اختلافات و مرجع حل اختلاف ذکر شود.
۱۱- چنانچه همکاران در حین انجام فرایند ثبت دارایی فکری همکاری خود با پژوهشگاه را خاتمه دهند، می‌بایست فرایند ثبت و نحوهٔ پرداخت عواید حاصل از دارایی فکری در این خصوص تعریف شود.
۱۲- درخصوص انتشار و ثبت نتایج دارایی فکری بدون اطلاع و موافقت صاحبان حقوق مادی می‌بایست موارد توضیح داده شود.
۱۳- درخصوص نحوهٔ ذکر نام صاحبان حق مادی و معنوی در انتشار نتایج به‌صورت مقاله، کتاب و ... توضیحی داده نشده است.
۱۴- درخصوص حفظ محرمانگی نتایج تحقیقات و عدم انتشار آن قبل از ثبت در مرجع ثبت توضیحات ارائه شود.
۱۵- مدت‌زمان ثبت نتایج و نحوهٔ انجام آن اشاره شود.
۱۶- کارگروه تصمیم‌گیری درخصوص حقوق مادی و معنوی و انجام فرایند ثبت دارایی فکری فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد و اعضای آن و نحوه تصمیم‌گیری می‌بایست مشخص شود.
۱۷- به اسرار تجاری و نحوهٔ حفظ این اسرار می‌بایست اشاره شود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱-۲- شناسایی ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو

به‌منظور شناسایی ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو، علاوه‌بر همکاران شاغل در پژوهشگاه، اشخاص حقیقی و حقوقی در تعامل و همکاری با پژوهشگاه طی مذاکرات و جلسات برگزارشده با امور پژوهشی و فناوری و بررسی مخاطبین مدل‌های قراردادی با پژوهشگاه و همچنین مخاطبین طرح‌های حمایتی پژوهشگاه در هر مرحله از تحقیق و توسعه شناسایی شدند که براساس نحوهٔ تعامل با پژوهشگاه می‌بایست حقوق مالکیت فکری دارایی‌های فکری حاصل از تعامل و همکاری ایشان با پژوهشگاه در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری لحاظ شود. در جدول ۹ به ذی‌نفعان در این خصوص اشاره شده است.

جدول ۹- ذی‌نفعان حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو

ردیف	ذی‌نفع	توضیحات
۱	همکاران پژوهشگاه نیرو	افراد حقیقی شاغل در پژوهشگاه نیرو، فارغ از نوع همکاری (تمام‌وقت، پاره‌وقت، پروژه‌ای و ...) شامل پژوهشگر، کارشناس، تکنسین و به‌طور کلی هر فرد برخوردار از تسهیلات، اعتبارات و امکانات پژوهشگاه نیرو
۲	سرمایه‌گذار	فرد یا افراد حقیقی یا حقوقی خارج از پژوهشگاه نیرو که ازطریق حمایت مالی/ آوردهٔ نقدی، در ایجاد دارایی فکری ایفای نقش می‌کند.
۳	دانشگاه	منظور دانشگاه یا مؤسسهٔ آموزشی/ پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۴	محقق دانشگاه	یک یا چند عضو هیئت‌علمی که برای اجرای برنامهٔ جامع پژوهشی مطابق با شیوه‌نامهٔ «اجرای طرح استاد» مصوب معاونت پژوهشی همکاری می‌نمایند.
۵	استاد راهنما	عضو یا اعضای هیئت‌علمی که براساس مصوبهٔ ادارهٔ آموزش یا شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی/ پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئولیت هدایت پایان‌نامه یا رسالهٔ دانشجو را برعهده دارند.
۶	دانشجو	منظور هر فرد مشغول به تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی در یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی/ پژوهشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.
۷	پژوهشگر پسادکتری	فردی است که مدرک تحصیلی دکتری تخصصی دارد و متقاضی ورود به دورهٔ پسادکتری است.
۸	استاد مسئول پسادکتری	عضو هیئت‌علمی یکی از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی/ پژوهشی کشور با حداقل رتبهٔ استادیاری است و مسئولیت راهنمایی و نظارت بر فعالیت‌های پژوهشگر را برعهده دارد.
۹	اعضای وابسته	افراد برجستهٔ علمی به تشخیص هیئت جذب، اعم از هیئت‌علمی یا سایر پژوهشگران هستند که به‌صورت داوطلبانه و یا بنابه پیشنهاد پژوهشگاه نیرو در زمینه‌های پژوهشی، فناوری، تخصصی و مشاوره‌ای مطابق با شیوه‌نامهٔ «انتخاب، پذیرش و همکاری عضو وابسته» مصوب معاونت پژوهشی همکاری دارند.
۱۰	انجمن‌های علمی	منظور انجمن‌های علمی مرتبط با صنعت برق و انرژی است که دارای مجوز فعالیت به‌عنوان انجمن علمی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا مراجع بین‌المللی معتبر هستند و در برگزاری همایش، کارگاه‌های آموزشی، انتشار نشریات علمی و سایر فعالیت‌های مشابه فعالیت دارند و مطابق با شیوه‌نامهٔ «جلب مشارکت انجمن‌های علمی در فعالیت‌های صنعت برق و انرژی» مصوب معاونت پژوهشی انتخاب می‌شوند.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۱	شرکت‌ها	شرکت‌ها و مؤسسات فعال در ارائهٔ خدمات یا تولید محصول دانش‌بنیان یا فناورانه که طی فرایند رسمی، درخواست برخورداری از تسهیلات و حمایت‌های موضوع آیین‌نامه‌های بستهٔ حمایتی را به دفتر تجاری‌سازی اعلام کرده‌اند.
۱۲	سازمان‌های دولتی و سایر نهادها	منظور سازمان‌های دولتی در تعامل با پژوهشگاه نیرو است.

۱-۳- بررسی فرصت‌ها و منافع حاصل از تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو

در این بخش براساس تجارب پژوهشگاه طی سال‌های متمادی در حوزهٔ مالکیت فکری و تجاری‌سازی و بررسی‌های پژوهشی انجام‌شده در این زمینه، همچنین نظرسنجی از همکاران درخصوص فرصت‌ها و منافعی که می‌تواند با تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری برای پژوهشگاه ایجاد شود، به شرح ذیل آورده شده است:

۱- ایجاد زمینهٔ لازم برای اتخاذ جهت‌گیری‌های مناسب سیاستی در زمینهٔ توسعهٔ فناوری در پژوهشگاه نیرو؛
۲- ارائهٔ چارچوبی شفاف برای تخصیص حقوق مالکیت فکری ذی‌نفعان و بهره‌برداری از منافع آن؛
۳- تقویت انگیزهٔ مادی و معنوی پژوهشگران برای فعالیت هرچه بیشتر در عرصهٔ پژوهش و توسعهٔ فناوری؛
۴- افزایش امکان تجاری‌سازی دستاوردها به‌منظور منافع عمومی؛
۵- ایجاد زمینهٔ مناسب برای توسعهٔ ثبت دارایی‌های فکری، ازطریق ایجاد محیطی مناسب برای شکوفایی خلاقیت‌ها و اشاعه و به کارگیری دستاوردهای جدید پژوهش و فناوری در کشور؛
۶- حمایت از ذی‌نفعان و سهیم نمودن آن‌ها در بهره‌برداری از منافع دارایی‌های فکری؛
۷- آگاهی‌بخشی نسبت به حقوق مالکیت فکری به افرادی که در تعامل با پژوهشگاه نیرو هستند؛
۸- تقویت ارتباط صنعت و دانشگاه و توسعهٔ تحقیقات دانشگاهی/ کاربردی در صنعت برق و انرژی؛
۹- توسعهٔ کمی و کیفی تحقیقات مرتبط با اولویت‌های صنعت برق و انرژی در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی کشور؛
۱۰- زمینه‌سازی برای فعالیت‌های تحقیقاتی گروهی و بین‌رشته‌ای در دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی؛
۱۱- بسترسازی لازم برای تعیین سهم و جایگاه فعالیت‌های پژوهش، توسعه و فناوری بر ارزش‌افزودهٔ پژوهشگاه نیرو و صنعت برق؛
۱۲- ایجاد تمهیدات لازم برای جلوگیری از بروز اختلافات و مناقشات حقوقی میان پژوهشگاه نیرو و ذی‌نفعان؛
۱۳- ایجاد بستر لازم برای جذب سرمایه‌گذاری در توسعهٔ فناوری و نوآوری در پژوهشگاه نیرو؛
۱۴- افزایش شفافیت در شناسایی و معرفی دستاوردهای پژوهشی بین پژوهشگران و ذی‌نفعان پژوهشگاه نیرو؛
۱۵- گسترش مرزهای دانش و توسعهٔ تحقیقات هدفمند منجر به تولید محصول برای رفع نیازهای صنعت برق و انرژی کشور؛
۱۶- کمک به انسجام در تحقیقات دانشگاهیان به‌منظور ارتقای پایداری همکاری علمی آنان با صنعت برق و انرژی کشور؛
۱۷- اعتلای هم‌افزایی توانمندی‌های علمی کشور برای رفع نیازهای صنعت برق و انرژی کشور؛
۱۸- جهت‌دهی اهداف پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی به‌منظور رفع نیازهای صنعت برق و انرژی کشور؛
۱۹- افزایش انگیزه در دانشجویان، پژوهشگران و اعضای هیئت‌علمی برای تعریف موضوعات پژوهشی کاربردی مرتبط با صنعت برق و انرژی در قالب پایان‌نامه.

۱-۴- تهدیدهای پیش روی و نقاط ضعف عدم تدوین نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو

۱- ثبت و انتشار آثار علمی مرتبط با پژوهشگاه نیرو (همچون مقاله، اختراع و ...) بدون ذکر نام پژوهشگاه نیرو، ازطریق اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو؛
۲-انتشار اسناد، مدارک و اطلاعات فنی پروژه‌های تحقیقاتی پژوهشگاه نیرو بدون کسب اجازه از پژوهشگاه ازطریق اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو؛

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۳-عدم ارائهٔ کلیهٔ مستندات پروژه‌های تحقیقاتی یا ارائهٔ ناقص مستندات به پژوهشگاه نیرو توسط اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو (به‌ویژه در مواردی که صحه‌گذاری اسناد پیچیده است مانند کد نرم‌افزار)؛
۴-واگذاری بخشی از قرارداد با پژوهشگاه نیرو به شخص ثالث بدون اجازهٔ پژوهشگاه نیرو ازسوی اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو؛
۵-ثبت دانش فنی جدید با استفاده از مدارک و مستندات مربوط به قرارداد واگذاری دانش فنی برای تولید صنعتی، بدون لحاظ سهم پژوهشگاه نیرو، به‌وسیلهٔ اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو؛
۶- کتمان اطلاعات مربوط به فروش نمونهٔ محصول از پژوهشگاه نیرو و تخطی از پرداخت رویالتی مطابق با قرارداد مربوطه، توسط اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو؛
۷-قصور و کوتاهی اشخاص حقیقی و حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو در حفاظت از اطلاعات محرمانه که باعث انتشار آن شود؛
۸- نارسایی‌های مربوط به عدم تطابق قوانین و مقررات حاکم بر دستگاه‌های دولتی با پویایی و چابکی موردنیاز برای توسعهٔ فناوری و تجاری‌سازی؛
۹- نگاه متفاوت قانون‌گذار و قوانین و مقررات حسابداری و حسابرسی به دارایی‌های فکری در مقایسه با دارایی‌های فیزیکی؛
۱۰- پیچیده بودن فرایند تشخیص مالکیت مادی و معنوی در پروژه‌های مشترک و پروژه‌های دانشجویی.

۱-۵- جمع‌بندی فاز یک

با توجه به شناسایی ذی‌نفعان نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی در پژوهشگاه) و بررسی قوانین حقوق مالکیت فکری، آیین‌نامه‌ها و قراردادها در پژوهشگاه برخی موارد به شرح ذیل که در پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری اشاره نشده است و یا نیاز به اصلاح دارد، مشخص و مقرر گردید که در تدوین نظام‌نامه لحاظ گردد.
همچنین با توجه به تفاوت روند و سیاست اجرایی برای تعیین حقوق مالکیت فکری همکاران شاغل در پژوهشگاه نیرو و شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو، پیشنهاد شد نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری در دو فصل (فصل اول برای همکاران و فصل دوم برای طرفین قرارداد با پژوهشگاه) تدوین شود که در هر فصل نحوهٔ ثبت و افشای دارایی‌های فکری، نحوهٔ تعیین حقوق مادی و معنوی دارایی فکری، نحوهٔ بهره‌برداری و تخصیص عواید حاصل از دارایی فکری، نحوهٔ پرداخت هزینه‌های موردنظر و نحوهٔ رسیدگی به اختلافات احتمالی مشخص شود.

۱- تعریف دارایی‌های فکری براساس دارایی‌های فکری صنعتی و ادبی هنری می‌بایست اصلاح شود.
۲- می‌بایست نرم‌افزار تعریف شود و درخصوص قابلیت ثبت آن به‌عنوان اختراع توضیح داده شود.
۳- درخصوص وضعیت نهایی مالکیت تجهیزات خریداری‌شده و یا ایجادشده می‌بایست توضیح داده شود.
۴- می‌بایست حق مادی و معنوی حاصل از دارایی فکری و نحوهٔ تسهیم هریک از حقوق مشخص شود، به‌ویژه درخصوص تسهیلات ارائه‌شده به طرفین قرارداد نیز می‌بایست حقوق مشخص شود.
۵- چنانچه حامی در نتایج تحقیقات حاصل از دارایی فکری نقش داشته باشد، می‌بایست حقوق مادی و معنوی آن مشخص شود.
۶- می‌بایست نحوهٔ ذکر اسامی صاحبان حق مادی و معنوی برای انتشار دارایی فکری به‌صورت مقاله، کتاب و ... لحاظ شود.
۷- حق بهره‌برداری از دارایی فکری و نحوهٔ بهره‌برداری از آن می‌بایست مشخص شود.
۸- درخصوص تخصیص عواید حاصل از دارایی فکری می‌بایست درصدی از عواید به اعتبارات دفتر تجاری‌سازی برای انجام فعالیت‌ها اختصاص یابد.
۹- می‌بایست نحوهٔ پرداخت هزینه‌های ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری مشخص شود.
۱۰- می‌بایست نحوهٔ رسیدگی به اختلافات و مرجع حل اختلاف ذکر شود.
۱۱- چنانچه همکاران در حین انجام فرایند ثبت دارایی فکری همکاری خود با پژوهشگاه را خاتمه دهند، می‌بایست فرایند ثبت و نحوهٔ پرداخت عواید حاصل از دارایی فکری در این خصوص تعریف شود.
۱۲- درخصوص انتشار و ثبت نتایج دارایی فکری بدون اطلاع و موافقت صاحبان حقوق مادی می‌بایست موارد برخورد توضیح داده شود.
۱۳- درخصوص نحوهٔ ذکر نام صاحبان حق مادی و معنوی در انتشار نتایج به‌صورت مقاله، کتاب و ... توضیحی داده نشده است.
۱۴- درخصوص حفظ محرمانگی نتایج تحقیقات و عدم انتشار آن قبل از ثبت در مرجع ثبت توضیحات ارائه شود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۵- مدت‌زمان ثبت نتایج و نحوهٔ انجام آن اشاره شود.
۱۶- کارگروه تصمیم‌گیری درخصوص حقوق مادی و معنوی و انجام فرایند ثبت دارایی فکری فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد و اعضای آن و نحوهٔ تصمیم‌گیری می‌بایست مشخص شود.
۱۷- به اسرار تجاری و نحوهٔ حفظ این اسرار می‌بایست اشاره شود.

فاز دوم – تهیهٔ پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو

به‌منظور تدوین پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه با استفاده از قوانین بررسی‌شده در فاز اول پروژه در زمینهٔ حقوق مالکیت فکری و آیین‌نامه‌ها، ضوابط و مدل‌های قراردادی پژوهشگاه و همچنین همکاری و تعامل پژوهشگاه با شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه، مواردی که می‌بایست برای تدوین آن مدنظر قرار گیرد، جمع‌بندی و بر این اساس پیش‌نویس مربوطه در دو فصل تهیه شد؛ فصل اول مختص حقوق مالکیت فکری همکاران شاغل در پژوهشگاه و فصل دوم مختص شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه شامل (دانشگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی، مراکز تحقیقاتی و ...) است.
پس از آن طی چندین مرحله از صاحب‌نظران در این حوزه نظرسنجی شد و طی برگزاری پانل‌های تخصصی، نظرات ایشان درخصوص مفاد نظام‌نامه و غنی‌سازی آن اخذ گردید. درنهایت پیش‌نویس مربوطه براساس دیدگاه‌های صاحب‌نظران در این حوزه تهیه شد که به پیوست گزارش ارائه می‌گردد.

۲-۱- موارد لحاظ‌شده در نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری

براساس موارد جمع‌بندی‌شده در فاز اول برای لحاظ در نظام‌نامه، مفاد نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری در ۱۴ ماده به شرح ذیل تقسیم‌بندی شد. در ذیل هر ماده، مواردی که می‌بایست در نظام‌نامه مدنظر قرار گیرد لحاظ شد.

مادهٔ ۱- تعاریف؛
مادهٔ ۲- دامنه شمول؛
مادهٔ ۳- ساختار اجرایی؛
مادهٔ ۴- افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه نیرو؛
مادهٔ ۵- مالکیت مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه نیرو؛
مادهٔ ۶- نحوهٔ تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری پژوهشگاه؛
مادهٔ ۷- هزینهٔ ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه؛
مادهٔ ۸ – نحوهٔ رسیدگی به تخلفات همکاران؛
مادهٔ ۹- افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد؛
مادهٔ ۱۰- مالکیت مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد؛
مادهٔ ۱۱- نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد و تخصیص عواید مادی حاصل از آن؛
مادهٔ ۱۲- هزینهٔ ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد؛
مادهٔ ۱۳- نحوهٔ رسیدگی به تخلفات پژوهشگاه و طرف قرارداد؛
مادهٔ ۱۴- خاتمه.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲-۲- برگزاری پانل خبرگان و نظرسنجی از صاحب‌نظران

پس از تدوین پیش‌نویس نظام‌نامه براساس مفاد بند ۲-۱، از افراد صاحب‌نظر در این حوزه نظرسنجی شد و پیشنهادهای ایشان در نظام‌نامه لحاظ شد. در جدول ۱۰ اسامی صاحب‌نظران در این حوزه آورده شده است.

جدول ۱۰- اعضای پانل خبرگان

ردیف	نام صاحب‌نظر	سمت
۱	آقای مهندس مرجانمهر	معاون فناوری پژوهشگاه نیرو
۲	آقای دکتر عمیدپور	مشاور رئیس پژوهشگاه نیرو
۳	آقای دکتر اسدی	مدیر دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری پژوهشگاه نیرو
۴	خانم مهندس شفیعی	مدیر پروژه
۵	آقای دکتر شوال‌پور	عضو هیئت‌علمی دانشگاه علم و صنعت
۶	آقای دکتر علم‌خواه	عضو هیئت‌علمی دانشگاه ابوعلی سینا
۷	آقای نحریری	مشاور معاون فناوری پژوهشگاه نیرو (ناظر پروژه)
۸	آقای سلوک	معاون امور حقوقی و قراردادهای پژوهشگاه نیرو
۹	آقای دکتر مهدی‌زاده	عضو هیئت‌علمی گروه پژوهشی حقوق پژوهشگاه نیرو
۱۰	خانم زارعی	مشاور کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی ریاست جمهوری
۱۱	آقای دکتر حسنی	مدیر امور پژوهشی پژوهشگاه نیرو
۱۲	آقای حسین‌زاده	ناظر پروژه
۱۳	آقای دکتر بهجت	مشاور معاون امور حقوقی و قراردادهای پژوهشگاه نیرو
۱۴	آقای مهندس مظفری	سرپرست مرکز توسعهٔ فناوری سیستم‌های پیشرفتهٔ اندازه‌گیری در نیروگاه‌ها در پژوهشگاه نیرو
۱۵	خانم بلورچی	مدیر مالکیت فکری شرکت توربوتک
۱۶	آقای دکتر لاری	رئیس مرکز توسعهٔ فناوری توربین‌های بادی پژوهشگاه نیرو
۱۷	آقای مهندس ابراهیمی	مدیرعامل شرکت آنام انرژی

در جدول ذیل جلسات برگزارشده و نظرسنجی از صاحب‌نظران درخصوص تدوین نظام‌نامه آورده شده است.

جدول ۱۱- جلسات برگزارشده و نظرسنجی از صاحب‌نظران

ردیف	تاریخ	موضوع	مدعوین
۱	۹۶/۱۲/۲۵	تصویب برنامهٔ زمان‌بندی و شرح خدمات پروژهٔ نظام‌نامه ازسوی معاونت فناوری	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی
۲	۹۷/۱/۲۷	بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظشده در آیین‌نامه‌ها و ضوابط پژوهشگاه در حوزهٔ پژوهش و فناوری	شوال‌پور ـ شفیعی
۳	۹۸/۲/۳	بررسی حقوق مالکیت فکری لحاظشده در انواع مدل‌های قراردادی با شخصیت‌های حقوقی در تعامل با پژوهشگاه	شوال‌پور ـ شفیعی
۴	۹۸/۲/۱۷	جمع‌بندی نتایج حاصل از بررسی‌های انجام‌شده نسبت به قوانین و آیین‌نامه‌ها و تهیهٔ موارد	شوال‌پور ـ شفیعی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		موردنظر برای نظرسنجی دربارهٔ فرصت‌ها و منافع حاصل از تدوین نظام‌نامه و تهدید عدم تدوین آن	
۵	۹۷/۲/۱۷	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص فصل اول پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری
۶	۹۷/۲/۳۰	بررسی و تحلیل مفاد پیش‌نویس دستورالعمل مالکیت فکری همکاران پژوهشگاه	شوال‌پور ـ شفیعی
۷	۹۷/۳/۱۲	اصلاح مفاد پیش‌نویس دستورالعمل مالکیت فکری همکاران و اضافه نمودن برخی مفاد به آن	شوال‌پور ـ شفیعی
۸	۹۷/۳/۲۲	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری
۹	۹۷/۳/۲۷	برگزاری کمیسیون فنی فاز اول پروژه	اسدی ـ شوال‌پور ـ نحریری ـ شفیعی
۱۰	۹۷/۳/۲۲	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری
۱۱	۹۷/۴/۴	بازنگری شرح خدمات و فعالیت‌های پروژه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شوال‌پور ـ شفیعی
۱۲	۹۷/۵/۱	بررسی مفاد فصل اول پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی
۱۳	۹۷/۶/۱۹	جلسه با گروه پژوهشی حقوق و امور قراردادها و اخذ نظرات ایشان در تدوین نظام‌نامه	سلوک ـ هفتانی ـ اسدی ـ شفیعی
۱۴	۹۷/۶/۲۰	جلسه با امور پژوهشی و اخذ نظرات ایشان در تدوین نظام‌نامه	حسنی ـ علم‌خواه ـ شوال‌پور ـ اسدی ـ شفیعی
۱۵	۹۷/۶/۲۴	نهایی نمودن فصل اول پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۱۶	۹۷/۶/۲۵	بررسی فرصت‌ها و منافع حاصل از تدوین نظام‌نامه و تهدیدهای عدم تدوین آن و مشکلات شرکت‌ها در تعامل با پژوهشگاه	شرکت آنام انرژی ـ لاری ـ شوال‌پور ـ اسدی
۱۷	۹۷/۷/۷	بررسی فرصت‌ها و منافع حاصل از تدوین نظام‌نامه و تهدیدهای عدم تدوین آن مشکلات شرکت‌ها در تعامل با پژوهشگاه	شرکت توربوتک ـ اسدی ـ شفیعی
۱۸	۹۷/۸/۳	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص فصل اول پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری ـ شوال‌پور
۱۹	۹۷/۹/۱۱	بررسی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی
۲۰	۹۷/۹/۲۵	جلسه درخصوص آخرین وضعیت پیش‌نویس نظام‌نامه	عمیدپور ـ اسدی ـ سلوک ـ مظفری ـ شفیعی
۲۱	۹۷/۱۰/۴	بررسی نظرات ارائه‌شده درخصوص پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۲۲	۹۷/۱۰/۸	بررسی مفاد فصل اول پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۲۳	۹۷/۱۰/۱۷	بررسی مفاد فصل دوم پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۲۴	۹۷/۱۱/۷	جلسه با دفتر تحقیقات توانیر و اخذ نظرات ایشان نسبت به مفاد نظام‌نامه	تقوایی ـ شفیعی ـ ده آفرین
۲۵	۹۷/۱۰/۲۲	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری ـ شوال‌پور ـ حسین‌زاده
۲۶	۹۷/۱۱/۸	بررسی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲۷	۹۷/۱۱/۱۷	بررسی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۲۸	۹۷/۱۱/۲۸	اعلام نظر از صاحب‌نظران درخصوص پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ عمیدپور ـ ارشدی ـ مهدی‌زاده ـ سلوک ـ مظفری ـ حسنی ـ علم‌خواه ـ آسایش ـ بحری ـ نحریری ـ شوال‌پور ـ حسین‌زاده
۲۹	۹۷/۱۲/۱۲	بررسی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامه	اسدی ـ شفیعی
۳۰	۹۷/۱۲/۲۰	بررسی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی
۳۱	۹۸/۲/۷	برگزاری پانل خبرگان درخصوص ارائهٔ نظرات نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامه	سلوک ـ مهدی‌زاده ـ حسنی ـ اسدی ـ شفیعی
۳۲	۹۸/۲/۱۰	تهیهٔ پیش‌نویس نهایی	اسدی ـ شفیعی
۳۳	۹۸/۵/۸	بررسی مفاد پیش‌نویس نهایی نظام‌نامه	مرجانمهر ـ نحریری ـ اسدی ـ شفیعی
۳۴	۹۸/۷/۹	کمیسیون فاز دوم پروژه	مرجانمهر ـ نحریری ـ اسدی ـ شفیعی
۳۵	۹۸/۱۱/۳۰	اعلام نظر نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامه	شفیعی ـ زارعی
۳۶	۹۸/۱۲/۴	بررسی نظرات و تأیید نهایی نظام‌نامه	مرجانمهر ـ اسدی ـ شفیعی

۲-۳- پیشنهادات و نظرات ارائه‌شده نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو

با توجه به جلسات متعدد برگزار شده درخصوص نهایی سازی مفاد پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری موارد موردنظر معاونت فناوری، امور حقوقی و قراردادها، امور پژوهشی، گروه پژوهشی حقوق، دفتر تحقیقات توانیر و ... اخذ گردید و در پیش‌نویس لحاظ شد. در جدول ۱۲ برخی از پیشنهادها و موارد موردنظر صاحب‌نظران آورده شده است.

درنهایت نسخهٔ نهایی پیش‌نویس نظام‌نامه با تأیید ناظران پروژه (آقایان مسعود نحریری و حمید حسین‌زاده) برای ارائه در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه و تصویب مفاد آن تهیه گردید که به پیوست آورده شده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

جدول ۱۲- پیشنهادهای ارائه‌شده نسبت به پیش‌نویس نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

ردیف	مفاد پیش‌نویس نظام‌نامهٔ مالکیت فکری	پیشنهادات	توضیحات
۱	**بند ۳-۱-۱ مادهٔ ۳ ترکیب اعضای شورا:** – ریاست پژوهشگاه (رئیس شورا)؛ – معاون فناوری (نایب‌رئیس شورا)؛ – معاون پژوهشی؛ – مدیر دفتر حقوقی؛ – مدیر دفتر تجاری‌سازی (دبیر شورا)؛ – دو نفر آشنا به امور مربوط به حقوق مالکیت فکری که با پیشنهاد معاون فناوری و حکم رئیس پژوهشگاه برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، تجدید انتخاب آنان بلامانع است؛ – دو نفر خبره در صنعت برق که با پیشنهاد معاون فناوری و حکم رئیس پژوهشگاه برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، تجدید انتخاب آنان بلامانع است؛ – عضو مدعو: حسب مورد و مرتبط با دستور جلسه، پدیدآورنده، نمایندهٔ پژوهشکده و یا مرکز ذی‌ربط پژوهشگاه، با نظر دبیر و تأیید رئیس شورا برای موضوعی خاص دعوت می‌شوند و صرفاً برای همان موضوع حق رأی دارند.	**۱-پیشنهاد معاونت محترم توسعهٔ مدیریت و منابع** درخصوص شورای مالکیت فکری موارد ذیل پیشنهاد شد: – بهتر است ترکیب اعضای شورا در سطح اجرایی باشد و نیازی به حضور رئیس پژوهشگاه و معاونین نباشد. این شورا در قالب یک هیئت اجرایی (شامل دفتر تجاری‌سازی، گروه حقوق، امور قراردادها و واحدهای زیرمجموعهٔ پژوهشگاه مرتبط با موضوع) تشکیل شود و مصوبات آن به تأیید رئیس پژوهشگاه برسد. – درخصوص سیاست‌گذاری مالکیت فکری، علاوه‌بر هیئت اجرایی، معاونین پژوهشگاه حضور داشته باشند و مصوبات آن به تأیید رئیس پژوهشگاه برسد. – دستورالعمل‌های اجرایی و شیوه‌نامه‌های مربوطه نیز می‌تواند ازسوی معاونت مربوطه تصویب شود. **۲- پیشنهاد گروه محترم پژوهشی حقوق** – دو نفر آشنا به امور مربوط به حقوق مالکیت فکری که با پیشنهاد گروه پژوهشی حقوق و حکم رئیس پژوهشگاه، برای مدت یک سال انتخاب می‌شوند، تجدید انتخاب آنان بلامانع است؛ – عضو مدعو (بدون حق رأی): شورا می‌تواند از افراد مطلع (متناسب با دستور جلسه) و از نوآور، دعوت به‌عمل آورد. البته درخصوص رسیدگی به اختلاف، دعوت کتبی و رسمی از رئیس پژوهشکده و یا مرکز ذی‌ربط که طرف دعوا و نوآور یا ذی‌نفع است، الزامی است. **۳- پیشنهاد امور محترم حقوقی و قراردادها** درخصوص اعضای شورا، به‌جای عبارت مدیر و معاون، نمایندگان آن‌ها لحاظ شود. به‌طور مثال نمایندهٔ ریاست پژوهشگاه و ...	در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه، پیشنهادها ارائه و تصمیم‌گیری خواهد شد.
۲	**بند ۳-۱ مادهٔ ۳، فصل ۱**– ساختار اجرایی موارد ذیل لحاظ شده است: به‌منظور سیاست‌گذاری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه، «شورای مالکیت فکری» تشکیل می‌شود.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** اسم این شورا می‌تواند «شورای سیاست‌گذاری مالکیت فکری» باشد تا نظرها بیشتر بر محور سیاست‌گذاری کلان معطوف باشد، نه مسائل خرد.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۳	**بند ۳-۱-۳- مادهٔ ۳- برگزاری شورا و فرایند اتخاذ و اجرای تصمیمات** ج) شورا با حضور ۲/۳ (دوسوم) اعضا رسمیت می‌یابد و با رأی مثبت نصف به‌علاوهٔ یک نفر از حاضران، اتخاذ تصمیم می‌کند.	**پیشنهاد امور حقوقی و قراردادها** به‌جای عبارت «رأی نصف به‌علاوهٔ یک نفر» عبارت «رأی ۶ نفر (با حضور رأی مدعو)» لحاظ شود.	در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه، پیشنهادها ارائه خواهد شد.
۴	**۳-۲- کارگروه قرارداد** به‌منظور راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری نتایج حاصل از قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، «کارگروه قرارداد» تشکیل می‌شود. ۳-۲-۱- ترکیب اعضای کارگروه قرارداد: نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه، نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد. تبصرهٔ ۱- هریک از نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد می‌توانند از وکلا، متخصصین و مشاورین مربوط به خود درخصوص دارایی فکری برای شرکت در جلسه دعوت نمایند. تبصرهٔ ۲- نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه موظف است به‌همراه نمایندهٔ دفتر تجاری‌سازی پژوهشگاه، به‌عنوان ناظر بر امور مربوط به حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه، در جلسات کارگروه قرارداد حضور یابد.	**۱- پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** - در جلسات کارگروه قرارداد، علاوه‌بر نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه، نمایندهٔ دفتر تجاری‌سازی و نمایندهٔ امور حقوقی نیز به‌عنوان اعضای اصلی حضور داشته باشند. دقیقاً مشخص شود نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه کدام‌یک از واحدهای زیرمجموعهٔ پژوهشگاه است. **۲-پیشنهاد معاونت محترم توسعهٔ مدیریت و منابع** در اعضای کارگروه قرارداد، علاوه‌بر نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد، نمایندگان حقوقی طرفین نیز به‌عنوان اعضای اصلی حضور داشته باشند. همچنین در صورت امکان یک نفر که ذی‌نفع این موضوع نباشد نیز به‌عنوان عضو کارگروه لحاظ گردد. **۳-پیشنهاد امور محترم حقوقی و قراردادها** به‌جای عبارت «نمایندهٔ قانونی» عبارت «نمایندهٔ تام‌الاختیار» لحاظ شود. همچنین می‌بایست نمایندهٔ امور حقوقی پژوهشگاه نیز به‌عنوان یکی از اعضای کارگروه لحاظ شود. در تبصرهٔ ۱ می‌بایست برای تعداد افراد سقف تعیین شود، مثلاً حداکثر ۲ نفر.	در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه، پیشنهادها ارائه و تصمیم‌گیری خواهد شد.
۵	**۳-۲-۲- وظایف کارگروه قرارداد در چارچوب مفاد قرارداد** الف) تصمیم‌گیری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری نتایج حاصل از قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد؛ ب) تصمیم‌گیری درخصوص نحوهٔ افشا، ثبت، انتخاب کارگزار، بهره‌برداری از دارایی فکری در داخل و خارج از کشور و تخصیص عواید مادی حاصل از آن؛ ج) نظارت بر فعالیت‌های کارگزار برای ثبت دارایی فکری در مراجع ثبت؛ د) تعیین و تصویب حق مادی و معنوی طرفین قرارداد منجر به دارایی فکری؛ ر) تصمیم‌گیری درخصوص نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری؛	**۱-پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** - چنانچه مفاد نظام‌نامه مورد پذیرش شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نباشد، لازم است رسیدگی به این موضوع ازطریق امضاکنندگان قرارداد و یا شورا، براساس ضوابط قانونی، حقوقی و اخلاقی صورت گیرد، نه صرفاً براساس توافق‌های انجام‌شده در شورا. - چنانچه در کارگروه قرارداد یکی از طرفین مایل به تجاری‌سازی و بهره‌برداری از دارایی فکری نباشد، می‌بایست این موضوع درنظر گرفته شود که هریک می‌توانند بعد از ۵ سال از دارایی فکری بهره‌برداری تجاری نمایند.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	ز) ابلاغ مصوبات به پژوهشگاه و طرف قرارداد در زمینهٔ مالکیت فکری؛ ذ) رسیدگی به اختلافات احتمالی فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در زمینهٔ حقوق مالکیت فکری. **۱۳-۹-** چنانچه اختلافات احتمالی فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد و هریک از وظایف مربوطه، مطابق مفاد این فصل از نظام‌نامه در کارگروه قرارداد، مورد حل‌وفصل قرار نگرفت، این موضوع ازطریق امضاکنندگان قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد و در صورت لزوم از مراجع قانونی پیگرد می‌گردد		
۶	**بند ۳-۲-۳- مادهٔ ۳- برگزاری کارگروه قرارداد و فرایند اتخاذ و اجرای تصمیمات** الف) جلسات کارگروه قرارداد با درخواست پژوهشگاه یا طرف قرارداد، ازسوی نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه یا نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد برگزار می‌شود. ب) تشکیل جلسات کارگروه قرارداد با حضور نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد رسمیت می‌یابد. د) تصمیمات کارگروه قرارداد با اجماع توافق اعضای کارگروه صورت می‌گیرد.	**پیشنهاد امور محترم حقوقی و قراردادها** – در بند ب، به‌جای «نمایندگان قانونی طرف قرارداد و پژوهشـــگاه» عبارت «نمایندهٔ دفتر تجاری‌سازی و حقوقی پژوهشگاه» لحاظ شود. – به‌جای «اجماع توافق اعضای کارگروه» عبارت «اجماع توافق نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد» لحاظ شود.	چون تصمیم‌گیرندگان نهایی کارگروه قرارداد نمایندگان قانونی هستند، جلسه می‌بایست با حضور ایشان رسمیت یابد.
۷	شیوه‌نامه‌های لازم نظام‌نامه ازسوی دفتر تجاری‌سازی تهیه و توسط شورا تصویب می‌گردد.	**پیشنهاد گروه محترم حقوق** شیوه‌نامه‌های لازم نظام‌نامه ازطرف شورا تهیه و در هیئت‌رئیسه تصویب می‌گردد.	پیشنهاد در جلسهٔ هیئت‌رئیسه ارائه می‌گردد.
۸	**۶-۲- عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری پژوهشگاه** ۶-۲-۱- با توجه به این‌که سهم عواید مادی حاصل از بهره‌برداری از دارایی فکری براساس سهم حق مادی دارایی فکری طبق مادهٔ ۵ تعیین می شود، پژوهشگاه می‌تواند براساس سهم حق مادی دارایی فکری، سهم خود از عواید مادی را به پدیدآورندگان و سایر ذی‌نفعان به شرح ذیل اختصاص دهد: الف) ۷۰ درصـد از عواید مادی حاصـل از دارایی فکری پژوهشـگاه، به اعتبارات تحقیقاتی سـالیانه پژوهشکده، یا مرکز و یا گروه پژوهشی ذی‌ربط پژوهشگاه افزوده می‌شود. ب) ۱۰ درصـد از عواید مادی حاصـل از دارایی فکری پژوهشـگاه، به اعتبارات دفتر تجاری‌سـازی برای انجام امور مرتبط با ثبت دارایی فکری و بهره‌برداری از آن افزوده می‌شود.	**۱- پیشنهاد گروه محترم حقوق** سهم پدیدآورنده می‌بایست بیش از ۱۶ درصد باشد. ۴ درصد سهم می‌بایست با پیشنهاد نوآور یا مدیر پروژه و انتخاب معاونت فناوری باشد. **۲- پیشنهاد امور محترم پژوهشی** – برای ۱۶ درصد کلمهٔ «تا سقف» مطرح شود؛ چراکه این میزان بایستی با توجه به حجم درآمد و سود احتمالی تعیین شود. در این بخش، گفته نشده است که اگر همکاران چند نفر باشند، سهم تک‌تک آن‌ها چطور تعیین می‌شود. حتماً باید اینجا ذکر شود. اگر مشخص نمی‌شود، بنویسید بالسویه، یا این‌که باید مطابق توافق همکاران باشد.	در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه، پیشنهادها ارائه و تصمیم‌گیری خواهد شد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	ج) ۱۶ درصد از عواید مادی حاصل از دارایی فکری پژوهشگاه، به پدیدآورندگان مطابق با اسامی و درصد مشارکت ایشان در ایجاد دارایی فکری در کاربرگ افشای دارایی فکری موضوع بند ۴-۲ مادهٔ ۴ اختصاص می‌یابد. نحوهٔ تخصیص این عواید طبق دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید مادی حاصل از دارایی فکری است. د) ۴ درصد از عواید مادی حاصل از دارایی فکری به سایر همکاران مؤثر در ایجاد، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری با تأیید مدیران ذی‌ربط و معاونت مربوطه اختصاص می‌یابد. نحوهٔ تخصیص این عواید طبق دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید مادی حاصل از دارایی فکری است.	– بهتر است از ۸۰٪ سهم پژوهشکده/ مرکز/ گروه کاسته شود. ولی برای «دفتر تجاری‌سازی»، درصد مشخصی اختصاص یابد؛ چراکه با توجه به ماهیت این دفتر هزینه‌هایی مانند ثبت پتنت، حق شارژ و تمدید، طرح دعاوی و ... هزینه‌هایی متحمل خواهد شد که بایستی بتواند تأمین مالی نماید. ۱۶ درصد رند شود، یا ۱۵ یا ۲۰ باشد. ۴ درصد ابهام دارد. البته این بخش می‌تواند در سهم «دفتر تجاری‌سازی» که در بالا اشاره شد ادغام شود. **۳- پیشنهاد امور محترم حقوقی و قراردادها** ۴ درصد عواید مادی این بند حذف و به عواید بند ب اضافه شود؛ یعنی فقط ۲۰ درصد عواید به پدیدآورندگان تعلق گیرد.	
۹	تبصرهٔ ۱- تخصیص عواید بندهای «ج» و «د»، به‌صورت نقدی سالانه تا سقف مجموع کل دریافتی‌های یک سال از محل حقوق و مزایای پدیدآورنده و الباقی به‌صورت اعتبار پژوهشی است. این عواید تا زمان استمرار جریان مالی مربوط به دارایی فکری پرداخت می‌گردد. تبصرهٔ ۴- امتیاز استفاده از عواید مادی بالقوه یا بالفعل حاصل از دارایی فکری موضوع بندهای «ج» و «د»، به‌عنوان اوراق بهادار در صندوق اعتباری پژوهشگاه پذیرفته می‌شود و صرفاً به‌عنوان یک ابزار مالی قابل نقل‌وانتقال و واگذاری بین همکاران و صندوق اعتباری پژوهشگاه است. شیوه‌نامهٔ اجرایی این موضوع، ازطرف دفتر تجاری‌سازی تهیه و با تصویب «شورا» ابلاغ می‌گردد. تبصرهٔ ۵- عواید مادی بندهای «الف»، «ب»، «ج» و «د» از تاریخ ابلاغ این نظام‌نامه هردو سال یک‌بار مورد بازبینی قرار می‌گیرد.	**۱- پیشنهاد معاونت محترم فناوری** – درخصوص درصدهای تعیین‌شده برای ذی‌نفعان عواید مادی حاصل از دارایی فکری، این موضوع نیز اضافه شود که این درصدها هر ۲ سال قابل بازبینی است. اگر با رویکرد حمایت از توسعهٔ پژوهش باشد، می‌تواند مبلغ حمایت بیشتر شود. – عواید مادی حاصل از دارایی فکری به‌عنوان اوراق بهادار در صندوق اعتباری قابل نقل‌وانتقال و واگذاری بین همکاران و صندوق اعتباری پژوهشگاه باشد. **۲- پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** – با توجه به تصویب آیین‌نامهٔ کارایی و اختصاص گرنت پژوهشی به پژوهشگران، می‌بایست میزان اختصاص عواید حاصل از دارایی فکری به‌صورت گرنت پژوهشی به پدیدآورندگان و افراد مؤثر در ایجاد دارایی فکری در آیین‌نامهٔ کارایی یا نظام‌نامه لحاظ و یکپارچه گردد. – درخصوص پرداخت عواید حاصل از دارایی فکری به اعضای هیئت‌علمی ازسوی پژوهشگاه می‌بایست جوانب موضوع مورد بررسی قرار گیرد. **۳- پیشنهاد مدیر محترم امور مالی** در مفاد مربوط به عواید مادی حاصل از دارایی فکری، به شیوه‌نامهٔ واگذاری و ارزش‌گذاری دانش فنی اشاره شود. این شیوه می‌بایست ازطریق تجاری‌سازی تدوین و فرایند آن ازسوی شورا تصویب شود.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۰	تبصـرهٔ ۳- چنانچه هریک از مشـمولین موضـوع بندهای «ج» و «د» به هر دلیل همکاری خود با پژوهشگاه را خاتمه دهند، از زمان خاتمهٔ همکاری آن‌ها، پرداخت عواید نقدی ا ستمرار دارد، ولیکن مشمول اعتبار پژوهشی ذکرشده در تبصرهٔ ۱ نمی‌شوند.	**پیشنهاد گروه محترم حقوق** پاداش، جایزهٔ نقدی و هر امتیازی که در مسابقات، طبق شرایط مسابقه، به دارایی فکری تعلق می‌گیرد، متعلق به پدیدآورندگان است. همچنین سهم آنان از درآمد موضوع بند «ج» پس از قطع رابطهٔ استخدامی و یا قراردادی با پژوهشگاه، معتبر و برقرار است.	اعتبار پژوهشی از زمان خاتمهٔ همکاری قطع می‌گردد.
۱۱	**۴-۲**- هریک از پدیدآورندگان موظف هستند قبل از افشا و ثبت نتایج علمی حاصل از تحقیقات منجر به دارایی فکری در مرجع ثبت با رعایت موضوع بند ۴-۱ این ماده، حداکثر ۱ ماه کاری پس از حصول دارایی فکری و نتایج تحقیقات در حین انجام یا خاتمهٔ پروژه، کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) را که به تأیید مدیران ذی‌ربط رسیده است، به انضمام مدارک لازم برای ثبت در مرجع ثبت داخل یا خارج از کشور (طبق مدارک و مستندات موردنظر مرجع ثبت)، به دفتر تجاری‌سازی (ازطریق مکاتبهٔ اداری) تحویل نمایند. نحوهٔ تکمیل پیوست ۲ و مدارک موردنظر مرجع ثبت در دستورالعمل اجرایی ثبت دارایی‌های فکری آورده شده است. **۴-۴**- دفتر تجاری سازی موظف ا ست حداکثر ۲ ماه پس از صدور ر سید و صول مدارک طبق بند ۴-۳ این ماده، پدیدآورنده را از نتایج بررسی‌های انجام‌شده درخصوص قابلیت ثبت، تجاری‌سازی و ورود به فرایند ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور مطلع نماید. چنانچه نتایج بررســی‌های انجام‌شــده طی مدت‌زمان ۲ ماه به پدیدآورنده اعلام نگردید، در این صورت پدیدآورنده می‌تواند با اعلام کتبی به دفتر تجاری‌سازی و نظارت دفتر تجاری‌سازی بر اسناد و مدارک، نسـبت به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت با حفظ حق مادی پژوهشــگاه و حق معنوی تمامی پدیدآورندگان، طبق حقوق مادی و معنوی ذکرشــده در مادهٔ ۵ این فصــل از نظام‌نامه، اقدام نماید.	**۱- پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** - قبل از تعریف پروژهٔ تحقیقاتی می‌بایست، شرایط ثبت دارایی‌های فکری منتج از تحقیقات و قابلیت تجاری‌سازی آن به تأیید مدیران ذی‌ربط برسد و در فرایند ثبت آن این فرم به مدارک مربوطه پیوست گردد. - درواقع می‌بایست شرایطی فراهم گردد تا کلیهٔ پروژه‌های تحقیقاتی انجام‌شده در پژوهشگاه قابل ثبت باشند و نیازی به ثبت مستقل آن ازسوی پدیدآورنده با مالکیت مادی ۲۰ درصد نباشد. **۲- پیشنهاد گروه محترم حقوق** - پدیدآورندگان موظفند در اسرع وقت و قبل از هرگونه افشای اختراع و یا طرح صنعتی برای عموم، کاربرگ افشا (کاربرگ ممهور به مهر دفتر ریاست پژوهشگاه، پیوست) را تکمیل کنند. - در تمام موارد، همکار نوآور موظف به افشای مکتوب اثر نزد دفتر تجاری‌سازی است. دفتر تجاری‌سازی هم باید در اولین فرصت ممکن، ارزیابی لازم در زمینهٔ ضرورت و قابلیت ثبت را انجام دهد و در صورت قابل ثبت بودن، ثبت آن را بدون دلیل موجه، به تأخیر نیندازد. - همکاران پروژه‌ای، پس از اخذ موافقت کتبی مدیر پروژه، حق استفاده از نام و آرم پژوهشگاه را دارند.	
۱۲	**۴-۷**- چنانچه دارایی فکری که حق مادی آن طبق بند ۵-۱-۱ مادهٔ ۵ با پژوهشگاه است، با اعلام دفتر تجاری‌سازی، واجد شرایط لازم برای ورود به فرایند ثبت در مرجع ثبت نباشد، در این صورت تکمیل کاربرگ افشای دارایی فکری به‌منزلهٔ افشای دارایی فکری در پژوهشگاه به‌شمار می‌آید و پدیدآورنده می‌تواند با اعلام کتبی به دفتر تجاری‌سازی و نظارت دفتر تجاری‌سازی بر اسناد و مدارک، نسبت به ثبت آن به‌صورت مستقل در مرجع ثبت با حفظ حق مادی پژوهشگاه و حق معنوی پدیدآورندگان، طبق حقوق مادی و معنوی ذکر شده در مادهٔ ۵، اقدام نماید.	**پیشنهاد مشاور محترم کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** مادهٔ ۲-۶ و ۳-۶ با توجه به سهم اندک پدیدآورنده حتی در صورت ایجاد شرکت که میزان منفعت را بین پژوهشگاه به‌طور مساوی مطرح می‌نماید، انگیزهٔ پدیدآورنده را برای ایجاد نوآوری ازبین خواهد برد و بهتر است این میزان کمی به نفع پدیدآورنده تعدیل گردد تا ایجاد انگیزه را برای مخترعین و نوآوران موجب شود.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	۶-۲- چنانچه پژوهشگاه نیرو ۱۶ درصد از حق مادی خود را طبق بند ۵-۳ مادهٔ ۵ به پدیدآورنده اعطا نماید، حق بهره‌برداری از دارایی فکری با حفظ سهم پژوهشگاه از عواید مادی حاصل از دارایی فکری برعهدهٔ پدیدآورنده است. در این صورت پدیدآورنده می‌بایست طرح کسب‌وکار و نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری توسط خود یا بهره‌بردار موردنظر را حداکثر ظرف مدت یک سال از ارائهٔ کاربرگ افشای دارایی فکری موضوع بند ۴-۲ مادهٔ ۴ را به دفتر تجاری‌سازی اعلام نماید. **۶-۳**- چنانچه بهره‌برداری از دارایی فکری و تجاری‌سازی آن به‌وسیلهٔ پدیدآورنده طبق بند ۶-۲ این ماده صورت پذیرد، در این صورت علی‌رغم ۱۶ درصد حق مادی پدیدآورنده، عواید حاصل از دارایی فکری به نسبت مساوی بین پژوهشگاه و پدیدآورندگان تقسیم می‌گردد. در این خصوص پدیدآورندگان می‌توانند در عواید حاصله براساس میزان سهم حق مادی تعیین‌شده در بند ۵-۳ مادهٔ ۳ تسهیم شوند.		
۱۳	۱۰-۱-۱- چنانچه مشارکت پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری (نظیر میزان آوردهٔ نقدی یا غیر نقدی، برند، نوع و میزان استفادهٔ هریک از طرفین از امکانات یکدیگر، شامل امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، نیروی انسانی، تجهیزات، اعتبارات، تسهیلات و ...) در قراردادِ فی‌مابین مشخص باشد و سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد در قرارداد فی‌مابین ذکر شده باشد، بنابراین سهم حق مادی هریک، طبق مفاد و چارچوب قرارداد است. ۱۰-۱-۲- چنانچه حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد در قرارداد فی‌مابین تعیین نشده باشد و یا دارایی فکری با انجام فعالیتی مازاد بر قرارداد فی‌مابین در حین انجام و یا خاتمهٔ قرارداد، ایجاد شده باشد، در این صورت، سهم حق مادی هریک از طرفین به نسبت مشارکت در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری (نظیر میزان آوردهٔ نقدی و یا غیر نقدی، برند، نوع و میزان استفادهٔ هریک از طرفین از امکانات یکدیگر، شامل امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و ...) طبق موارد ارائه‌شده در پیوست ۲ با نظر کارگروه قرارداد تعیین می‌گردد.	**۱-پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** در مشارکت پژوهشگاه و طرف قرارداد می‌بایست علاوه‌بر آوردهٔ نقدی موارد مربوط به خدمات، اعتبار علمی و ... هریک از طرفین برای تعیین حقوق مادی نیز مدنظر قرار گیرد. **۲- پیشنهاد امور محترم پژوهشی** آوردهٔ غیر نقدی مبهم است. مثلاً به ارزش برند هم باید اشاره شود.	
۱۴	۱۰-۱-۴- چنانچه پژوهشگاه به‌عنوان حامی در حمایت از پایان‌نامهٔ طرف قرارداد و یا هرگونه حمایت از تحقیقات طرف قرارداد، بخشی از هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری را به‌صورت بلاعوض (طبق قرارداد فی‌مابین یا بدون وجود قرارداد فی‌مابین) تأمین نماید، سهم حق مادی پژوهشگاه از دارایی فکری با ذکر نام و لوگوی پژوهشگاه در تمامی اقلام قابل‌انتشار، در اختیار طرف قرارداد قرار می‌گیرد.	**۱-پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** با توجه به این‌که در حمایت از تحصیلات تکمیلی و پایان‌نامه‌های دکترا و کارشناسی ارشد، حقوق مادی و معنوی دارایی‌های فکری منتج از تحقیقات در قرارداد با دانشگاه مشخص می‌گردد و عواید حاصل از آن مطابق ضوابط و شرایط مرتبط با دانشگاه و یا براساس میزان آوردهٔ پژوهشگاه و دانشگاه تعیین می‌گردد، بنابراین نیازی به ذکر این بند در نظام‌نامه نیست.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		۲- پیشنهاد مدیر محترم دفتر تحقیقات توانیر حامی می‌تواند حق بهره‌برداری از دارایی فکری و سهم خود از عواید مادی حاصل از دارایی فکری را به‌منظور انجام تحقیقات در صنعت برق و انرژی طبق نظر کارگروه قرارداد به پژوهشگاه یا طرف قرارداد و یا هردو واگذار نماید. در غیر این صورت می‌بایست نام وی به‌عنوان صاحب حق مادی ذکر شود.	
۱۵	در برخی از مفاد مربوط به نظام‌نامه، مسئولیت برخی از موارد اشاره شده است.	**پیشنهاد معاونت محترم توسعهٔ مدیریت و منابع** – دستورالعمل‌های اجرایی، شیوه‌نامه‌ها و فرم‌های مربوط به نظام‌نامه در اسرع وقت تدوین و فرایند مربوطه اجرایی گردد. مسئول هریک از مفاد مربوطه تعیین گردد، به‌طور مثال مسئول رصد تخلفات و رسیدگی به آن، مسئول تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری. – دستورالعمل‌های اجرایی تدوین‌شده می‌بایست به‌لحاظ ضوابط مالی و حقوقی نیز بررسی گردد تا با ضوابط قانونی مغایر نباشد. – فرم‌های مربوطه و دستورالعمل‌های اجرایی می‌بایست ازطریق دفتر تشکیلات ثبت شود. – مفاد مربوط به نظام‌نامه می‌بایست با آیین‌نامه‌های ارتقای شغلی، ارتقای رتبه و ارزیابی عملکرد همکاران لینک شود. – فرم‌های مربوطه و فرایند اجرا الکترونیکی گردد.	در دستورالعمل‌های اجرایی این موضوعات لحاظ می‌گردد.
۱۶	بند ۱۰ و ۱۱ تعاریف همکار: منظور شخص حقیقی شاغل در پژوهشگاه است که براساس استخدام و یا قرارداد مشخص با پژوهشگاه، فارغ از نوع همکاری (تمام‌وقت، پاره‌وقت، پروژه‌ای و ...) شامل پژوهشگر، عضو هیئت‌علمی، کار شناس، تکنسین و ... با پژوهشگاه همکاری می‌نماید. شخص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن، که به‌طور مستقل از طرف قرارداد، با پژوهشگاه برا ساس قرارداد مشخص همکاری نماید، نیز همکار محسوب می‌شود. پدیدآورنده: منظور همکاری است که در زمان همکاری با پژوهشگاه با استفاده از تسهیلات، اعتبارات و امکانات پژوهشگاه و یا طبق قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقاتِ منجر به دارایی فکری مشارکت داشته باشد، همچنین شخص حقیقی وابسته به طرف قرارداد که طبق قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقاتِ منجر به دارایی	**۱- پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** – درخصوص اعضای هیئت‌علمی که طبق قرارداد با پژوهشگاه و یا طرف قرارداد در انجام پروژهٔ تحقیقاتی همکاری می‌نمایند، لازم است قبل از همکاری در انجام پروژهٔ تحقیقاتی، نسبت به ارائهٔ موافقت‌نامه از دانشگاه درخصوص همکاری در پروژه اقدام نمایند. – درخصوص حق مالکیت معنوی اعضای هیئت‌علمی (حق انتساب نام دارایی فکری) و پرداخت عواید حاصل از دارایی فکری به ایشان ازسوی پژوهشگاه می‌بایست جوانب موضوع مورد بررسی قرار گیرد.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	فکری مشارکت داشته باشد و مدعی باشد که دارایی فکری ایجاد شده به نتایج معینی دست یافته است، نیز پدیدآورنده محسوب می‌شود.		
۱۷	۴-۱۲- با توجه به این‌که دفتر تجاری‌سازی، اجرای مفاد نظام‌نامه را برعهده دارد، می‌تواند برای انجام امور ثبت دارایی های فکری از ظرفیت کارگزاران با نظارت و مدیریت بر ارائهٔ خدمات آن‌ها، استفاده نماید. ۹-۳- کارگروه قرارداد موظف است پس از دریافت مدارک موضوع بند ۹-۲ این ماده، حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز کاری اقدامات لازم برای بررسی قابلیت ثبت، تجاری‌سازی و ورود به فرایند ثبت دارایی فکری در داخل و خارج از کشور و تعیین کارگزار مربوطه را انجام دهد و نتیجه را اعلام نماید. تبصرهٔ ۱- کارگروه قرارداد می‌تواند از میان پدیدآورندگان، دفتر تجاری‌سازی و یا کارگزار ثبت، شخص حقیقی و حقوقی مناسب در این زمینه را به‌عنوان کارگزار ثبت، با نظارت دفتر تجاری‌سازی بر ارائهٔ خدمات حقوق مالکیت فکری کارگزار ثبت، انتخاب نماید. تبصرهٔ ۲- چنانچه دفتر تجاری‌سازی به‌عنوان کارگزار ثبت از سوی کارگروه قرارداد معرفی شود، در این صورت دفتر تجاری‌سازی می‌تواند برای انجام امور ثبت دارایی‌های فکری از ظرفیت کارگزاران با نظارت و مدیریت بر ارائهٔ خدمات آن‌ها، استفاده نماید.	**۱-پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** مدیریت کارگزاری ثبت اختراعات با دفتر تجاری‌سازی است و پدیدآورنده می‌تواند پس از ارائهٔ مدارک مربوطه به دفتر تجاری‌سازی و انجام فرایند مربوطه با اعلام دفتر به وی با حفظ حقوق مالکیت مادی و معنوی پژوهشگاه و پدیدآورندگان نسبت به ثبت دارایی فکری اقدام نماید.	
۱۸	مادهٔ ۱- بند ۳۸- ارزش دارایی فکری: منظور مجموع ارزش اقتصادی یک دارایی فکری است که شامل هزینه‌های صرف شده برای ایجاد آن، منفعت بهره‌بردار از فروش مازاد بر هزینهٔ انجام شده برای ایجاد آن، منفعت مصرف‌کننده از خرید محصول منتج از دارایی فکری و ... است.	**۱- پیشنهاد معاونت محترم فناوری** در مفاد نظام‌نامه به ارزش‌گذاری دارایی‌های فکری و ثبت حسابداری آن اشاره شود. **۲- پیشنهاد مشاور کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** تعریف استفاده‌شده کمی ابهام دارد. بهتر است از این جمله استفاده شود: برآوردِ اختلاف میان منفعت حاصل از یک دارایی فکری (مانند اختراع و فناوری) و ریسک و هزینهٔ آن را ارزش‌گذاری دارایی فکری گویند؛ بدین معنا که هرچه سود آن دارایی فکری بیش از ریسک آن باشد، آن دارایی ارزش بیشتری دارد.	موارد موردنظر معاونت محترم فناوری در پیش‌نویس لحاظ شد.
۱۹	۸-۱- افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری ازطرف هریک از پدیدآورندگان و همکاران بدون طی مفاد و مراحل ذکرشده در این فصل از نظام‌نامه، ممنوع است و درصورتی‌که این موضوع برای شورا محرز شود، پدیدآورنده مرتکب تخلف اداری شده است. چنانچه حق مادی پژوهشگاه یا طرف قرارداد و حق معنوی هریک از پدیدآورندگان، زایل شده باشد و دارایی فکری در هر مرحله از فرایند	**۱- پیشنهاد معاونت محترم پژوهشی** درخصوص رسیدگی به تخلفات پدیدآورندگان و یا شخصیت‌های حقوقی نیز کمیته‌ای در این زمینه تشکیل شود و موارد بررسی و حل‌وفصل گردد.	پیشنهادها در جلسهٔ هیئت محترم رئیسه مطرح می‌گردد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	ثبت در مرجع ثبت، شـــرایط لازم برای ثبت را ازدســـت دهد یا در حین داوری افشـــا شـــود و یا بهره‌برداری از آن ازسوی پدیدآورنده با حفظ مفاد این فصل از نظام‌نامه صورت نگرفته باشد، با نظر شورا و طرح در مراجع ذی صلاح ازطریق امور حقوقی، قراردادها و ر سیدگی به شکایات پژوهشگاه پیگرد قانونی می‌گردد. ۱۳-۱- افشـــا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری ازســـوی هریک از پدیدآورندگان و همکاران پژوهشگاه یا طرف قرارداد بدون طی مفاد و مراحل ذکرشده در این فصل از نظام‌نامه ممنوع است و چنانچه حقوق مادی پژوهشـــگاه و طرف قرارداد و حق معنوی هریک از پدیدآورندگان زایل شـــده باشد و این موضوع برای کارگروه قرارداد محرز شود، طرف خاطی مرتکب تخلف اداری شده است. بنابراین کارگروه قرارداد موظف ا ست طبق بندهای این ماده مو ضوع را برر سی کند و اختلافات را حل‌وفصل نماید.	**۲- پیشنهاد امور حقوقی و قراردادها** - عبارت «تخلف اداری» حذف شود. - عبارت «طرح در مراجع ذی‌صلاح برای پیگرد قانونی» حذف شود.	
۲۰	در بند ۳-۲ مادهٔ ۳ موارد ذیل لحاظ شده است: این نظام‌نامه به قوانین و سیاست‌ها در حوزهٔ مالکیت فکری، نحوهٔ تعیین حقوق مادی و معنوی دارایی فکری، نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری و تخصیص عواید مادی حاصل از آن اشاره دارد که کلیهٔ مفاد آن در فصل ۱ مختص همکاران پژوهشگاه و در فصل ۲ مختص پژوهشگاه و شخصیت حقوقی طرف قرارداد با آن شامل شرکت‌های خصوصی، سازمان‌های دولتی و عمومی، دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و مراکز علمی تحقیقاتی و ... است.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** به‌جای این جملهٔ طولانی در اول نظام‌نامه دقیق تعریف شود «همکار نوع ۱» و «همکار نوع ۲» تا خواننده در مطالعهٔ نظام‌نامه گیج نشود و از استفادهٔ این جملات طولانی پرهیز شود.	نکتهٔ خوبی است که می‌توان در نظام‌نامه اعمال نمود.
۲۱	۴-۱- هریک از همکاران و یا اشخاص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن با رعایت بند ۲-۳ مادهٔ ۲ این نظام‌نامه موظف به حفظ محرمانگی نتایج علمی حاصل از تحقیقات منجر به دارایی فکری و عدم افشای آن در حین انجام و یا خاتمهٔ پروژهٔ تحقیقاتی هستند و می‌بایست از هرگونه اقدام خارج از مفاد این نظام‌نامه خودداری نمایند. تبصره- چنانچه به هر دلیل، قرارداد محرمانگی منعقد نشده باشد، هریک از مشمولین این بند، همچنان ملزم به رعایت موضوع این بند هستند. ۴-۹- پدیدآورنده موظف است در افشا و ثبت دارایی فکری، پس از طی فرایند ذکرشده در مفاد این فصـــل از نظام‌نامه به نحوی عمل نماید که حق مادی پژوهشـــگاه و یا طرف قرارداد و حق معنوی ســـایر پدیدآورندگان طبق حقوق مادی و معنوی مندرج در مادهٔ ۵ این فصـــل از نظام‌نامه، محفوظ	**پیشنهاد گروه محترم حقوق** نوآور و یا هریک از نوآوران، باید از انتشار دستاوردهای علمی و پژوهشی که قابلیت ثبت به‌عنوان اختراع یا طرح صنعتی را دارند، قبل از طی مراحل ثبت، خودداری نمایند. همچنین کلیهٔ کارکنان دفتر تجاری‌سازی و اعضای شورا و هریک از کارکنان پژوهشگاه که در طول فرایند ارزیابی و ثبت اثر در روند ابداع یا افشای اطلاعات مربوطه قرار می‌گیرند، باید از افشای موضوعی که موجد حق مالکیت فکری است، کلاً یا جزئاً، نزد هر مرجع دیگر و تحت هر عنوان خودداری کنند و تا زمانی‌که آن حق به ثبت نرسیده است، موظف به حفظ محرمانگی اطلاعات دریافتی هستند. هرگونه تقصیر یا قصور در انجام این وظیفه، تخلف محسوب می‌شود و قابل پیگیری ازطریق کمیتهٔ تخلفات اداری و مراجع قضایی است.	این موضوع به لحاظ نوشتاری در نظام‌نامه اصلاح شده است.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

	بماند و از اقدامی که منجر به افشـــای اطلاعات مؤثر در بهره‌برداری از دارایی فکری گردد، اجتناب کند.		
۲۲	بند ۷–۸ مادهٔ ۷ فصل ۱: هرگونه بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه، ازطرف اشخاص حقیقی یا حقوقی سایر کشورها، با درنظر گرفتن مصالح ملی، منافع پژوهشگاه و همچنین توجه به قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در کشور، زیر نظر شورا صورت خواهد گرفت.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** بهره‌برداری از دارایی فکری توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی سایر کشورها طبق مصالح ملی چگونه انجام می‌شود؟	منظور حق تصمیم‌گیری در خصوص بهره‌برداری در سایر کشورها است.
۲۳	تبصرهٔ ۳ بند ۸–۱ مادهٔ ۸ فصل ۱: چنانچه پدیدآورنده مشمول موضوع بند ۶–۲ مادهٔ ۶ شود، کلیهٔ هزینه‌های فوق برعهدهٔ پدیدآورنده است.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** این منطقی نیست؛ هزینه‌ها باید متناسب با سهم پژوهشگاه و پدیدآورنده تقسیم شود. البته که در چنین مواردی پیشنهاد می‌کنم، کل هزینه را پژوهشگاه تقبل کند. (محل تأمین این هزینه می‌تواند از سهمِ تجاری‌سازی باشد که مستقیم به دفتر تجاری‌سازی تعلق می‌گیرد)	پد یدآور نده ما یل به ث بت دارایی اســـت. بنـابراین هزینـه بـا اء طای ۱۶ درصـــد مـالکیـت مـادی بـه پدیدآورنده برعهدهٔ وی است.
۲۴	۴–۱۱– به‌منظور رفع موانع ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت و بهره‌برداری از آن، هریک از پدیدآورندگان که در حین یا خاتمهٔ انجام تحقیقاتِ منجر به دارایی فکری، با پژوهشگاه یا طرف قرارداد قطع همکاری نماید، موظف است نسبت به تنظیم وکالت‌نامهٔ رسمی به پژوهشگاه و یا طرف قرارداد برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، در دفتر اسناد رسمی اقدام نماید.	**پیشنهاد امور حقوقی و قراردادها** به‌جای «وکالت‌نامهٔ رسمی» عبارت «عقد خارج لازم» لحاظ شود.	این پیشنهاد در جلسهٔ هیئت‌رئیسه مطرح می‌گردد.
۲۵	۶–۱–۲– حق تقدم بهره‌برداری از دارایی‌های فکری مشمول بند ۵–۱–۳ مادهٔ ۵، که پدیدآورندگان در ۱۶ درصد سهم حق مادی دارایی فکری مشارکت دارند، با حفظ ۸۴ درصد سهم حق مادی پژوهشگاه، متعلق به پدیدآورندگان است. بنابراین پدیدآورنده موظف است حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از دریافت رسید وصول مدارک از دفتر تجاری‌سازی طبق بند ۴–۴ مادهٔ ۴، طرح کسب‌وکار و چگونگی بهره‌برداری از دارایی فکری (ازطریق بهره‌بردار موردنظر پدیدآورنده، تأسیس شرکت انشعابی طبق ضوابط و قوانین پژوهشگاه و یا غیره) را به دفتر تجاری‌سازی ارائه و پس از اعلام تأیید دفتر تجاری‌سازی نسبت به بهره‌برداری از آن اقدام نماید. شیوه‌نامه‌های موردنیاز ازطریق دفتر تجاری‌سازی تهیه و با تصویب «شورا» لازم‌الاجرا خواهد بود.	**پیشنهاد مشاور کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** مدت‌زمان یک‌ساله بعد از افشا را ملاک قرار داده است که بعد از این مدت، پژوهشگاه ذی‌نفع و صاحب‌اختیار در انتخاب بهره‌برداری غیر از پدیدآورنده خواهد بود. با توجه به روند ثبت و... بهتر نیست این زمان کمی تعدیل شود؛ چون یک‌سال برای بهره‌برداری یا طرح بیزینس مدل، با توجه به عدم انگیزهٔ کافی به‌دلیل سهم اندک، شاید کافی نباشد.	موارد در پیش‌نویس نظام‌نامه لحاظ شد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲۶		**پیشنهاد امور محترم حقوقی و قراردادها** مفاد اشاره‌شده در دو فصل پیش‌نویس در امتداد هم آورده شود.	موارد در پیش‌نویس لحاظ شد.
۲۷	۸-۴- چنانچه هر شخص حقوقی، ادعا نماید که پژوهشگاه نیرو با استفاده از منابع، تسهیلات و امکانات آن، نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری به نام خود اقدام نموده است، می‌بایست مدارک و مستندات لازم را به مرجع قانونی در این زمینه ارائه نماید. بنابراین پژوهشگاه طبق ادعای شخص حقوقی، با نظر شورا و ازطریق امور حقوقی، قراردادها و رسیدگی به شکایات، موارد قانونی را در مراجع مربوطه پیگیری می‌نماید.	**نظر معاونت فناوری** مفادی درخصوص نحوهٔ رسیدگی به شکایات افرادی خارج از پژوهشگاه که مدعی هستند اختراعات پژوهشگاه متعلق به ایشان است، لحاظ شود.	موارد در پیش‌نویس نظام‌نامه لحاظ شد.
۲۸	تبصره- برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت خارج از کشور، ضروری است پدیدآورنده نسبت به ارائهٔ توضیحات درخصوص دلایل موردنظر برای ثبت در خارج از کشور و مزایای ثبت آن در کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) اقدام نماید.	**پیشنهاد معاونت محترم فناوری** درخصوص ثبت در خارج از کشور اشاره شود که حتماً می‌بایست طرح کسب‌وکار برای طرح ارائه شود.	موارد در پیش‌نویس نظام‌نامه لحاظ شد.
۲۹	مادهٔ ۱۰- مالکیت مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد	**پیشنهاد مشاور محترم کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** پیشنهاد می‌گردد در مادهٔ ۱۰ حقوق مادی و معنوی در دو بخش جداگانه تحت این ماده، به نگارش درآید.	موارد در پیش‌نویس نظام‌نامه لحاظ شد.
۳۰	فصل ۱- حقوق مالکیت فکری همکاران پژوهشگاه نیرو	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** • برخی موارد مانند «شورای مالکیت فکری» و «کمیسیون مالکیت فکری» چون برای هر دو نوع همکار وجود دارد، باید قبل از فصل اول مطرح شود. در ضمن تا آنجا که می‌شود از ذکر موارد تکراری که در هردو فصل مطرح می‌شود، پرهیز شود. • باید دقت شود اگر هر متقاضی و همکار بیرونی این فصل را مطالعه نکند و مستقیم به فصل دوم رجوع کند، چیزی ازدست ندهد. به بیان دیگر در این فصل، فقط و فقط مواردی ذکر شود که دقیقاً مربوط به همکاران داخل پژوهشگاه است. البته این توضیحات برای فصل دوم نیز صادق است؛ یعنی محتوای فصل دوم اصلاً کاربردی برای محققان داخل پژوهشگاه ندارد؛ و بالعکس.	مفاد مربوط به ساختار اجرایی در مادهٔ ۳ قبل از این نظام‌نامه در دو فصل (فصل اول مختص همکاران و فصل دوم مختص طرف قرارداد) تهیه شده است تا مفاد و ضوابط داخل پژوهشگاه برای همکاران در اختیار

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

			طرف قرارداد قرار نگیرد.
۳۱	مادهٔ ۱- بند ۲۴- افشا: هرگونه سخنرانی درخصوص دارایی فکری و نتایج علمی حاصل از آن در کنفرانس‌ها و جشنواره‌ها یا انتشار آن به‌صورت کتبی همچون مقاله، کتاب، پایان‌نامه و ... و یا استفاده از دارایی فکری و نتایج علمی آن به‌صورت عموم قبل از ثبت دارایی فکری در مراجع ثبت را افشا گویند.	**پیشنهاد مشاور کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** «استفاده از دارایی فکری و نتایج آن به‌صورت عموم» کمی مبهم است. بهتر است به محصول، یا داشتن کاتالوگ و بروشور محصول اشاره شود.	موارد در پیش‌نویس نظام‌نامه اصلاح شد.
۳۲	مادهٔ ۱- بند ۲- ایده: منظور فکر، خلاقیت و تراوش ذهنی انسان است که حاصل یک فکر نباشد و برای اجرای آن، نقشهٔ راه و طرح مربوطه ارائه شده باشد. چنانچه ایده شرایط ثبت را داشته باشد، می‌تواند در مرجع ثبت به‌عنوان دارایی فکری ثبت شود.	**۱- پیشنهاد معاونت محترم فناوری** شیوه‌نامه یا دستورالعملِ ثبت ایده ازسوی دفتر تجاری‌سازی تدوین و به نظام‌نامه پیوست شود؛ ایده‌ای قابل ثبت باشد که برای آن RFP و یا پروپوزال ارائه شده باشد. **۲- پیشنهاد مشاور کانون پتنت و صندوق نوآوری و شکوفایی** ایده نیز در دستهٔ دارایی‌های غیرملموس قرار می‌گیرد، ولی به‌لحاظ برخورداری از حمایت طبق قواعد و قوانین مالکیت فکری، باید واجد شرایط مشخصی باشد. در بحث ارزش دارایی فکری، نیز ایدهٔ صرف نمی‌تواند تعیین ارزش شود و نیاز به ویژگی‌های خاصی دارد. البته هدف از ثبت ایده احتمالاً به دغدغهٔ مسئولان محترم پژوهشگاه بر حمایت از طرح‌های نوآورانهٔ پژوهشگران و محققان پژوهشگران و محققان پژوهشگاه بازمی‌گردد که ممکن است نتوانند در قالب طرح‌های قابل حمایت حقوقی، حمایت و حفاظت گردند، ولی ثبت آن‌ها، ممکن است به ترویج نوآوری در پژوهشگاه منجر شود. ثبت ایده و طرح‌های نوآورانه در برخی شرکت‌های بزرگ دنیا با هدف‌های مختلف، نه صرفاً برای حمایت حقوقی از ایده‌ها انجام می‌شود و یا بانک‌های ایده برای ثبت ایده‌ها در حوزه‌های فنی مختلف طراحی گشته‌اند. ثبت ایده از چند نظر ممکن است با مشکلاتی برای پژوهشگاه همراه باشد، نظیر انبوهی ایده‌ها، دشواری تشخیص این موضوع که ایده زاییدهٔ ذهن شخص حقیقی یا حقوقی است که تقاضای ثبت آن را دارد، و تقلیدی از ایده‌های منابعی خارج از پژوهشگاه. لذا پیشنهاد می‌گردد برای پذیرش ایده‌ها برای ثبت، چارچوب مشخص و جداگانه‌ای معین گردد و دستورالعمل پذیرش مشخصی برای رد یا پذیرش آن‌ها به‌طور جداگانه تهیه گردد. بدین‌ترتیب، از انبوهی ایده‌های متقاضی ثبت کاسته می‌شود. مادهٔ ۲ دوباره به ایده اشاره	مقرر گردید دستورالعمل ثبت ایده ازسوی دفتر تجاری‌سازی تدوین و در شورا تصویب گردد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		نموده اسـت که در قالب طرح باشـد. ویژگی‌های طرح‌های حاصـل از ایده‌ها باید مشـخص و معلوم گردد.	
۳۳	در مادهٔ ۱ اصطلاحات موارد ذیل لحاظ شده است: پدیدآورنده: منظور همکار یا هر شخص حقیقی وابسته به طرف قرارداد است که در زمان همکاری با پژوهشگاه و با استفاده از تسهیلات، اعتبارات و امکانات پژوهشگاه و یا طرف قرارداد، در ایجاد یکی از مصادیق دارایی فکری نقش دارد و مدعی است که دارایی فکری ایجادشده به نتایج معینی دست یافته است.	**پیشنهاد گروه محترم حقوق** • نوآور: همکار دارای صاحب ایده‌های نو است که ایدهٔ وی به‌صورت بالفعل به نتایج معینی دست می‌یابد و مدعی ابداع، اختراع، طرح صنعتی و یا نرم‌افزار است. • مخترع: شخص یا اشخاص حقیقی است که نام ایشان در گواهی‌نامهٔ ثبت اختراع، درج شده است. • طراح صنعتی: شخص یا اشخاص حقیقی است که نام ایشان در گواهی‌نامهٔ ثبت طرح صنعتی درج شده است.	با توجه به این‌که بسیاری از پروژه‌های تحقیقاتی ازسوی پژوهشگاه تعریف شده و همکار صرفاً در انجام آن مشارکت داشته، نه در ایجاد ایده، عبارت پدیدآورنده برای آن لحاظ و تعریف آن اصلاح شده است. با توجه به این‌که این نظام‌نامه به مراحل ثبت دارایی‌های فکری اشاره دارد، پس به پدیدآورنده اشاره شده است، نه صرفاً مخترع یا طراح صنعتی. بنابراین این تعاریف حذف شدند.
۳۴	در مادهٔ ۱ اصطلاحات موارد ذیل لحاظ شده است. بهره‌برداری از دارایی فکری: هرگونه بهره‌برداری تجاری از دارایی فکری، اعم از واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری به سازنده، فروش دارایی فکری، مشارکت با شرکت سازنده، تأسیس شرکت انشعابی با استفاده از دارایی فکری و ... است.	**پیشنهاد گروه محترم حقوق** واگذاری دائم اثر فکری (قرارداد فروش): در این نوع واگذاری، رابطهٔ واگذارنده با بعد مادی اثر فکری قطع می‌گردد و کلیهٔ حقوق مادی آن اثر،به دریافت‌کننده منتقل می‌شود. واگذاری موقت اثر فکری (لیسانس): در این نوع واگذاری، رابطهٔ واگذارنده با بعد مادی اثر فکری قطع نشده و فقط حق استفاده از حقوق مادی آن اثر برای مدت‌زمان مشخص و در	با توجه به این‌که بهره‌برداری از دارایی‌های فکری به شکل‌های متفاوتی امکان‌پذیر است و

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

		قلمرو جغرافیایی معین، در قبال دریافت درصدی از درآمد حاصل از فروش محصول (رویالتی) و یا مبلغی ثابت، به متقاضی واگذار می‌شود؛ واگذاری موقت به دو صورت انحصاری و یا غیرانحصاری است. **پیشنهاد امور محترم پژوهشی** بهره‌برداری از دارایی فکری بدیهی است و نیاز به تعریف ندارد.	صرفاً محدود به فروش یا لیسانس نیست، در این تعریف به‌صورت جامع به آن اشاره شده است.
۳۵	مادهٔ ۲– محدودهٔ اجرا پژوهشگاه نیرو	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** محدودهٔ اجرا در سراسر ایران است، نه پژوهشگاه. البته مرکزیت با پژوهشگاه نیرو است؛ و البته که لزومی ندارد به‌عنوان یک بند مستقل باشد، آن‌هم بدون توضیحات. این بند می‌تواند در مادهٔ ۳ ادغام شود.	محدودهٔ اجرای این نظام‌نامه همان‌گونه که از نام آن نیز مشخص است، پژوهشگاه نیرو است و در آن به حقوق همکاران و طرفین قرارداد با پژوهشگاه اشاره شده است که مطابق با ۳۷ ضوابط پژوهشگاه تدوین شده است، نه سایر سازمان‌ها و نهادها. بند ۳ دامنه شمول است که با بند ۲ ادغام گردید.
۳۶	بند ۵– ۹ مادهٔ ۵، فصل ۱، تبصرهٔ ۱: پدیدآورنده موظف است در افشا و انتشار هر بخش از نتایج علمی حاصل از دارایی فکری موضوع این بند، ترتیب نام، برند و لوگوی پژوهشگاه و یا طرف قرارداد را بر مبنای سهم حق مادی هریک از طرفین (تعیین‌شده در مادهٔ ۶) و اسامی تمام پدیدآورندگان را با رعایت ترتیب اسامی ایشان بر مبنای سهم مشارکت در کاربرگ افشای دارایی فکری موضوع بند ۵–۲ این ماده ذکر نماید.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** در سهم مادی، نوشتن ترتیب مالکان چه نفعی دارد که باید به‌ترتیب سهم باشد؟	برای انتشار دارایی فکری در قالب پوستر، مقاله و ... می‌بایست لوگو و یا ترتیب نام ایشان لحاظ گردد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۳۷	۵-۲-۱- سهم حق معنوی هریک از پدیدآورندگان از دارایی فکری، براساس سهم مشارکت هریک از آن‌ها در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، براساس میزان سهم مشارکت ذکرشده در کاربرگ افشای دارایی فکری موضوع بند ۴-۲ مادهٔ ۴ است. نحوهٔ تسهیم حق معنوی پدیدآورندگان طبق دستورالعمل حق معنوی پدیدآورندگان و بهره‌مندی از عواید مادی حاصل از دارایی فکری تعیین می‌شود.	**پیشنهاد امور محترم پژوهشی** سهم معنوی قابل تفکیک و اندازه‌گیری نیست. به‌جای آن مطرح شود: «کلیهٔ حقوق معنوی متعلق به پدیدآورندگان است.»	سهم مشارکت پدیدآورندگان براساس دستورالعمل مربوطه قابل تفکیک است.
۳۸		**پیشنهاد معاونت محترم فناوری** این گزارش به‌عنوان hand book مالکیت فکری در دستگاه‌های دولتی توسط پژوهشگاه منتشر شود.	

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲-۴- جمع‌بندی فاز دوم

با توجه به بررسی‌ها و پژوهش‌های انجام‌شده در فاز اول و برگزاری پانل، جلسات و اعلام نظر از صاحب‌نظران در این حوزه، پیش‌نویس نظام‌نامه در دو فصل تهیه گردید. فصل اول مختص حقوق مالکیت فکری همکاران شاغل در پژوهشگاه و فصل دوم مختص حقوق مالکیت فکری اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه است.

با توجه به بازنگری آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو (مصوب سال ۱۳۹۰) و اصلاح برخی مفاد آن در سال ۹۶، مجدداً این مفاد طبق مصوبات جلسهٔ هیئت محترم رئیسهٔ پژوهشگاه مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۲، در این پروژه بازنگری و اصلاح شد که در ذیل اهم مفاد لحاظ‌شده در نظام‌نامه و موارد تکمیلی در آیین‌نامهٔ سابق اشاره می‌گردد:

۱- آیین‌نامهٔ سابق فقط مختص حقوق مالکیت فکری همکاران شاغل در پژوهشگاه بود، درحالی‌که در نظام‌نامه علاوه‌بر لحاظ حقوق همکاران، حقوق شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیز درنظر گرفته شده است.

۲- در آیین‌نامهٔ سابق، به تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری اشاره‌ای نشده بود و درخصوص مشوق‌های مادی و معنوی پدیدآورندگان به آیین‌نامهٔ کارایی ارجاع شده بود. در نظام‌نامه براساس خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری مصوب وزارت علوم هریک از پدیدآورندگان، پژوهشکده‌ها/ مراکز/ گروه‌ها و ... از عواید مادی حاصل از دارایی فکری بهره‌مند خواهند شد.

۳- در آیین‌نامهٔ سابق، ضوابط مشخصی برای حفظ محرمانگی اسناد و مدارک نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری قبل از ثبت آن به‌عنوان دارایی فکری وجود نداشت، ولی در نظام‌نامه این موضوع اشاره شده است.

۴- در آیین‌نامهٔ سابق، نحوهٔ رسیدگی به تخلفات مشخص نبود که این موارد به‌عنوان یک ماده به نظام‌نامه اضافه شد.

۵- در آیین‌نامهٔ سابق، نحوهٔ پرداخت هزینه‌های ثبت دارایی فکری و بهره‌برداری از آن مشخص نبود که این موارد به‌عنوان یک ماده به نظام‌نامه اضافه شد.

۶- در آیین‌نامهٔ سابق، نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری، حق تقدم بهره‌برداری و شرایط لازم برای بهره‌برداری از آن مشخص نبود که این موارد به مفاد نظام‌نامه اضافه شده است.

۷- طبق آیین‌نامهٔ سابق، حقوق مادی دارایی فکری براساس قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد تعیین می‌شد و اشاره‌ای به نحوهٔ تعیین حق معنوی دارایی فکری نشده بود. نحوهٔ تعیین حقوق مادی دارایی فکری برای مواردی است که دارایی فکری خارج از شرح وظایف قرارداد یا مازاد بر آن ایجاد شده است، همچنین نحوهٔ تعیین حقوق معنوی در این خصوص در نظام‌نامه به صراحتاً بیان شده است.

۸- آیین‌نامهٔ سابق فقط به همکاران تمام‌وقت پژوهشگاه اختصاص داشت و سایر افراد اعم از پاره‌وقت و افراد حقیقی وابسته به طرف قرارداد و... از این حقوق بهره‌مند نبودند که مفاد نظام‌نامه برای کلیهٔ همکاران (تمام‌وقت، پاره‌وقت و ...) تدوین شده است.

۹- در آیین‌نامهٔ سابق، ماده‌ای تحت عنوان دامنه شمول ذکر نشده بود که این موضوع در نظام‌نامه لحاظ شد. همچنین مقرر گردید مفاد نظام‌نامه به‌عنوان سند پیوست قراردادها لحاظ گردد.

۱۰- آیین‌نامهٔ سابق به دارایی فکری در زمینهٔ صنعتی شامل اختراع، نرم‌افزار، طرح صنعتی و علامت تجاری اشاره داشت و موارد مرتبط با نحوهٔ چاپ مقاله، کتاب و ... در آن لحاظ نشده بود که این موارد در نظام‌نامه لحاظ شد. در نظام‌نامه به موارد مرتبط با ترتیب اسامی صاحبان حق مادی و معنوی در انتشار کتبی دارایی فکری اشاره شده است.

۱۱- در آیین‌نامهٔ سابق، زمان ثبت دارایی فکری و همچنین بهره‌برداری از آن مشخص نبود، سپس این موارد به نظام‌نامه اضافه شد.

۱۲- در آیین‌نامهٔ سابق، یکی از وظایف شورای مالکیت فکری، بررسی پرونده‌های ثبت اختراع و پس از آن ارائهٔ تأییدیه برای ثبت لحاظ شده بود که با توجه به این‌که شورا وظیفهٔ سیاست‌گذاری را برعهده دارد، بررسی پرونده‌ها و انجام امور مربوطه به دفتر تجاری‌سازی در نظام‌نامه محول گردید.

۱۳- در آیین‌نامهٔ سابق، نحوهٔ برگزاری جلسات شورا و ابلاغ مصوبات آن مشخص نبود که این مورد هم در نظام‌نامه لحاظ شد.

۱۴- در آیین‌نامهٔ سابق، موارد مرتبط با حمایت پژوهشگاه از شخصیت‌های حقوقی و یا حمایت وزارت نیرو از پژوهشگاه در انجام تحقیقاتِ منجر به دارایی فکری اشاره‌ای نشده بود که این موارد هم در نظام‌نامه لحاظ شد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۵- در آیین‌نامهٔ سابق، درخصوص قطع همکاری همکاران و ادامهٔ فرایند ثبت دارایی فکری و همچنین تخصیص عواید حاصل از دارایی فکری به ایشان مواردی مطرح نشده بود که سپس این موضوع در نظام‌نامه آورده شد.

۱۶- در آیین‌نامهٔ سابق، اشاره‌ای به اسرار تجاری و عدم ثبت برخی از دارایی‌های فکری نشده بود که این مورد به نظام‌نامه اضافه شد.

۱۷- در آیین‌نامهٔ سابق، مواردی که پژوهشگاه مایل به ثبت دارایی فکری نیست، ولی پدیدآورنده مایل به ثبت و بهره‌برداری از آن است، اشاره‌ای نشده بود که حقوق مادی، نحوهٔ تخصیص عواید این موضوع نیز در نظام‌نامه آورده شد.

۱۸- در آیین‌نامهٔ سابق، کارگروهی به‌منظور تصمیم‌گیری درخصوص حقوق دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد لحاظ نشده بود که اعضای این کارگروه و وظایف و جلسات آن در نظام‌نامه لحاظ شد.

۱۹- در آیین‌نامهٔ سابق، مدت‌زمان تکمیل مدارک و انجام امور مربوط به ثبت دارایی‌های فکری توسط پدیدآورنده، دفتر تجاری‌سازی، شورا و ... مشخص نبود، سپس این موارد در نظام‌نامه آورده شد.

۲۰- در آیین‌نامهٔ سابق، اشاره‌ای به این موضوع که اصل گواهی‌نامهٔ ثبت اختراع درصورتی‌که صاحبان حق مادی بیش از یک نفر باشند، به کدام‌یک تحویل داده می‌شود، اشاره‌ای نشده بود که این موارد در نظام‌نامه نیز آورده شد.

۲۱- در آیین‌نامهٔ سابق، صراحتاً اشاره نشده بود که مسئول بهره‌برداری و تجاری‌سازی از دارایی‌های فکری پژوهشگاه چه کسی است که این مورد نیز در نظام‌نامه شفاف شد.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

منابع:

[1] WIPO, World Intellectual Property Indicators, World Intellectual Property Organiza-tion, Swit-zer-land, 2016

[۲] شیوه‌نامهٔ اجرای طرح استاد در پژوهشگاه نیرو مصوب ۱۳۹۵
[۳] دستورالعمل اجرایی طرح «حمایت از پایان‌نامهٔ کارشناسی ارشد و رسالهٔ دکتری تخصصی» در پژوهشگاه نیرو مصوب ۱۳۹۵
[۴] شیوه‌نامهٔ حمایت از پژوهشگران پسادکتری در پژوهشگاه نیرو مصوب ۱۳۹۵
[۵] شیوه‌نامهٔ انتخاب، پذیرش و همکاری عضو وابسته در پژوهشگاه نیرو مصوب ۱۳۹۲
[۶] شیوه‌نامهٔ جلب مشارکت انجمن‌های علمی در فعالیت‌های صنعت برق و انرژی در پژوهشگاه نیرو مصوب ۱۳۹۵
[۷] مدل‌های قراردادی با شخصیت‌های حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو
[۸] بستهٔ حمایت از محصولات نوآورانه و فناورانهٔ صنعت برق و انرژی در پژوهشگاه نیرو
[۹] پیش‌نویس دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه تهیه شده در سال ۱۳۹۶ براساس بازنگری دستورالعمل حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه مصوب ۱۳۹۰
[۱۰] خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
[۱۱] شیوه‌نامهٔ خط مشی و ضوابط حقوق دارایی‌ها در پژوهشگاه مواد و انرژی مصوب ۱۳۹۴
[۱۲] قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹
[۱۳] آیین‌نامهٔ اجرایی قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۴
[۱۴] قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶
[۱۵] قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸
[۱۶] دستورالعمل حقوق مالکیت فکری صنعت نفت مصوب ۱۳۹۶
[۱۷] آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری دانشگاه شریف

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

نظام‌نامهٔ مالکیت فکری (مادی و معنوی) پژوهشگاه نیرو

مقدمه

نظام‌نامهٔ مالکیت فکری پژوهشگاه نیرو با هدف تشویق کلیهٔ پژوهشگران و فناوران و ایجاد انگیزه در انجام فعالیت‌های خلاقانه و نوآورانه و به‌منظور حفظ و صیانت از حقوق مالکیت فکری (شامل حقوق مالکیت صنعتی و ادبی و هنری) تدوین شده است. این نظام‌نامه با قوانین و سیاست‌ها در حوزهٔ مالکیت فکری (مادی و معنوی) تنظیم شده است که به حقوق مادی و معنوی دارایی‌های فکری، نحوهٔ افشا، ثبت و بهره‌برداری از آن‌ها و تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری اشاره دارد. با توجه به تعاملات پژوهشگاه نیرو با مراکز علمی، پژوهشی و صنعتی این نظام‌نامه در دو فصل تنظیم شده است.

فصل اول نظام‌نامه (ماده‌های ۴ الی ۸) مختص همکاران شاغل در پژوهشگاه نیرو و فصل دوم (ماده‌های ۸ الی ۱۳)، مختص اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو (شامل شرکت‌های خصوصی، سازمان‌های دولتی و عمومی، دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و مراکز علمی تحقیقاتی و ...) است که به‌منظور اسناد بالادستی و مقررات لازم‌الاجرا در کشور، در هیئت محترم رئیسه پژوهشگاه نیرو مورخ ۹۹/۷/۱۶ تصویب شده است.

اهداف

۱) تعیین رویکرد مناسب در افشا، ثبت و حق مادی و معنوی دارایی‌های فکری؛
۲) تعیین حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری و نحوهٔ تخصیص عواید مادی حاصل از آن؛
۳) ارائهٔ چارچوبی شفاف برای تبیین حقوق و تعهدات پژوهشگاه نیرو، پدیدآورندگان و اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو نسبت به دارایی‌های فکری؛
۴) حمایت از حقوق معنوی پدیدآورندگان و سهیم نمودن آن‌ها در عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری؛
۵) حصول اطمینان از تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری به پدیدآورندگان، اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو و سایر افراد یا ذی‌نفعان سهیم در ایجاد دارایی فکری؛
۶) تشویق و تقویت انگیزهٔ مادی و معنوی پژوهشگران برای فعالیت هرچه بیشتر در عرصهٔ پژوهش و توسعهٔ فناوری و افزایش امکان بهره‌برداری از دارایی‌های فکری و تجاری‌سازی نتایج تحقیقات در بازارهای معتبر ملی و بین‌المللی؛
۷) توسعهٔ تحقیقات کاربردی منجر به تولید محصول برای رفع نیازهای صنعت برق و انرژی کشور و خلق ثروت؛
۸) ارتقای جایگاه پژوهشگاه نیرو در کشور ازطریق توسعهٔ فناوری و بهره‌برداری تجاری از دارایی‌های فکری؛
۹) فراهم نمودن زمینه‌های توسعهٔ علم و فناوری ازطریق ایجاد محیطی مناسب برای شکوفایی خلاقیت‌ها، اشاعه و به‌کارگیری دستاوردهای جدید پژوهش و فناوری در کشور.

مادهٔ ۱- تعاریف

اصطلاحات به‌کار برده‌شده در این نظام‌نامه، دارای معانی ذیل است:

۱. دارایی فکری[۱]: دارایی‌های حاصل از خلاقیت‌های فکری در زمینهٔ صنعتی (نظیر اختراع، طرح صنعتی، علامت تجاری، نرم‌افزار رایانه‌ای واجد شرایط اختراع) و در زمینهٔ آثار ادبی ـ هنری (شامل آثار مکتوب نظیر کتاب، پایان‌نامه و مقاله) را گویند.
۲. حق مالکیت فکری[۲]: منظور اختیار تصرف و استفاده از دارایی فکری است که به دو دستهٔ مادی و معنوی تقسیم می‌شود.
۳. حق مادی[۳]: منظور اختیار استفاده، نشر، عرضه، اجرا، تکثیر و هرگونه «بهره‌برداری از دارایی فکری» است که قابل نقل‌وانتقال به غیر است.
۴. حق معنوی[۴]: منظور اختیار انتساب نام دارایی فکری به پدیدآورندگان است که محدود به زمان و مکان نیست و غیرقابل‌انتقال به غیر است.

۱. مادهٔ ۱ خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۲. مادهٔ ۳۰ قانون مدنی
۳. مادهٔ ۵ آیین‌نامه نرم‌افزار، مادهٔ ۳ قانون مؤلف و مواد ۱۵، ۲۸ و ۴۰ قانون ثبت اختراع
۴. ماده ۴ آیین‌نامهٔ نرم‌افزار و مادهٔ ۴ قانون مؤلف

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۵. بهره‌برداری از دارایی فکری[۱]: هرگونه بهره‌برداری تجاری از دارایی فکری، اعم از واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری به بهره‌بردار، فروش دارایی فکری، مشارکت با بهره‌بردار، تأسیس شرکت انشعابی با استفاده از دارایی فکری و ... است.

۶. بهره‌بردار: منظور شخص حقوقی است که به‌منظور بهره‌برداری از دارایی فکری، تخصص لازم در زمینهٔ دارایی فکری، زیرساخت و صلاحیت لازم برای تولید محصول و فروش آن را داشته باشد.

۷. شرکت انشعابی (زایشی)[۲]: منظور شخص حقوقی است که به‌منظور بهره‌برداری از دارایی فکری و با هدف تجاری‌سازی آن با مشارکت یا عدم مشارکت پژوهشگاه و یا طرف قرارداد در سهام آن طبق ضوابط و قوانین مربوطه، تأسیس می‌شود.

۸. تجاری‌سازی: منظور مجموعهٔ فعالیت‌ها و اقداماتی است که به‌منظور بهره‌برداری از دارایی فکری و عرضهٔ تجاری آن به بازار انجام می‌شود.

۹. طرف قرارداد: شخص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه (شامل شرکت خصوصی، سازمان دولتی و عمومی، مؤسسه پژوهشی، مرکز علمی ـ تحقیقاتی، دانشگاه و ...) است که طی قرارداد با پژوهشگاه، در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری و یا تجاری‌سازی آن مشارکت می‌نماید.

۱۰. همکار: منظور شخص حقیقی شاغل در پژوهشگاه است که براساس استخدام و یا قرارداد مشخص با پژوهشگاه، فارغ از نوع همکاری (تمام‌وقت، پاره‌وقت، پروژه‌ای و...) شامل پژوهشگر، عضو هیئت‌علمی، کارشناس، تکنسین و ... با پژوهشگاه همکاری می‌نماید. شخص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن، که به‌طور مستقل از طرف قرارداد، با پژوهشگاه براساس قرارداد مشخص همکاری نماید، نیز همکار محسوب می‌شود.

۱۱. پدیدآورنده: منظور همکاری است که در زمان همکاری با پژوهشگاه با استفاده از تسهیلات، اعتبارات و امکانات پژوهشگاه و یا طبق قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری مشارکت داشته باشد، همچنین شخص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن، که طبق قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری مشارکت داشته باشد و مدعی باشد که دارایی فکری ایجادشده به نتایج معینی دست یافته است، نیز پدیدآورنده محسوب می‌شود.

۱۲. نظام‌نامه: نظام‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو (نظام‌نامهٔ حاضر).

۱۳. پژوهشگاه: منظور پژوهشگاه نیرو است.

۱۴. شورا: منظور شورای مالکیت فکری در پژوهشگاه نیرو است که به‌منظور سیاست‌گذاری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری همکاران پژوهشگاه تشکیل می‌شود.

۱۵. دفتر تجاری‌سازی: منظور دفتر تجاری‌سازی و اکتساب فناوری در پژوهشگاه نیرو است که به‌عنوان دبیرخانهٔ شورا مسئولیت مدیریت و نظارت بر فرایند ثبت دارایی فکری و اجرای مفاد این نظام‌نامه را برعهده دارد.

۱۶. کارگروه قرارداد: منظور کارگروهی است که به‌منظور تصمیم‌گیری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری نتایج تحقیقات حاصل از قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد تشکیل می‌شود؛

۱۷. نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه: منظور «همکار»ی است که به‌عنوان نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، معرفی شده است و یا برای تعامل با طرف قرارداد درخصوص اجرای قرارداد فی‌مابین، ازسوی پژوهشگاه با اختیارات تعیین‌شده معرفی می‌شود.

۱۸. نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد: شخص حقیقی که به‌عنوان نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد، در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد معرفی شده است و یا برای تعامل با پژوهشگاه درخصوص اجرای قرارداد فی‌مابین، ازسوی طرف قرارداد با اختیارات تعیین‌شده معرفی می‌شود.

۱۹. مرجع ثبت: منظور مراجع قانونی ثبت یا حمایت از دارایی‌های فکری صنعتی و ادبی ـ هنری در داخل و یا خارج از کشور است. این مراجع نسبت به صیانت از حقوق صاحبان دارایی‌های فکری ازطریق صدور گواهی‌نامهٔ ثبت دارایی‌های فکری صنعتی (شامل اختراع، طرح صنعتی، علامت تجاری، نرم‌افزار رایانه‌ای واجد شرایط اختراع) و یا ثبت در سامانه‌های مربوطه برای دارایی‌های فکری ادبی ـ هنری (شامل کتاب، مقاله و پایان‌نامه) اقدام می‌نمایند.

---

۱. مادهٔ ۱۵ قانون ثبت اختراع

۲. بند ب مادهٔ ۱ شیوه‌نامهٔ انشعابی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۲۰. اختراع[۱]: نتیجهٔ فکر شخص یا اشخاص حقیقی است که برای اولین بار فرایند یا فراورده‌ای خاص را ارائه کنند و مشکلی را در یک حرفه، فن، فناوری، صنعت و مانند آن‌ها حل نمایند. اختراعی قابل ثبت است که در دنیا جدید و دارای ابتکار و کاربرد صنعتی[۲] باشد.

۲۱. طرح صنعتی[۳]: هرگونه ترکیب خطوط یا رنگ‌ها و هرگونه شکل سه‌بعدی با خطوط، رنگ‌ها و یا بدون آن، به گونه‌ای که ترکیب یا شکل یا فرآوردهٔ صنعتی یا محصولی از صنایع‌دستی را تغییر دهد، طرح صنعتی است. طرح صنعتی زمانی قابل ثبت است که جدید[۴] و یا اصیل[۵] باشد.

۲۲. علامت تجاری[۶]: هر نشان قابل رؤیتی که بتواند کالا یا خدمات اشخاص حقیقی یا حقوقی را از هم متمایز سازد علامت تجاری گویند.

۲۳. اسرار تجاری: فرمول، الگو، نظریه و اطلاعاتی را که دارای ارزش اقتصادی باشد و امتیاز رقابتی در بازارهای تجاری ایجاد نماید را اسرار تجاری گویند که می‌توانند تا ابد به‌عنوان یک راز حفظ شوند. این اسرار تا زمانی ارزشمند هستند که افشا نشده و یا در دسترس عموم قرار نگرفته باشند.

۲۴. نرم‌افزار[۷]: عبارت است از مجموعهٔ برنامه‌های رایانه‌ای، رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و مستندات مربوط به آن‌ها و نیز اطلاعات مربوط به عملیات یک سیستم رایانه‌ای که دارای کاربری مشخص باشد و بر روی یکی از حامل‌های رایانه‌ای ضبط شده باشد. نرم‌افزار چنانچه شرایط اختراع را داشته باشد، می‌تواند به‌عنوان اختراع ثبت شود.[۸]

۲۵. افشا: هرگونه ارائهٔ شفاهی و انتشار کتبی نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری در کنفرانس‌ها، همایش‌ها، جشنواره‌ها و ... به‌صورت سخنرانی، مقاله، کتاب، پایان‌نامه و ... و یا استفاده از نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری به‌صورت عموم قبل از ثبت آن در مرجع ثبت (شامل تولید محصول، انتشار کاتالوگ و بروشور محصول و ...) را گویند.

۲۶. قرارداد بهره‌برداری: منظور هرگونه قرارداد بهره‌برداری از دارایی فکری و تجاری‌سازی آن است که در چارچوب شرایط قرارداد، طرفین قرارداد از عواید مادی حاصل از بهره‌برداری تجاری از دارایی فکری منتفع می‌شوند.

۲۷. کارگزار ثبت: مسئول انجام مراحل ثبت دارایی فکری در مراجع ثبت داخل و یا خارج از کشور است.

۲۸. حامی: شخصیت حقوقی است که به‌منظور حمایت از انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، ازطریق آوردهٔ نقدی بلاعوض و یا مشارکت بلاعوض در انجام تحقیقات، در ایجاد دارایی فکری نقش داشته است. ازجمله وزارت نیرو، شرکت‌های تابعهٔ وزارت نیرو و یا سایر نهادها و مؤسسات حقوقی. (نهادهای ارائه‌دهندهٔ وام یا تسهیلات بانکی، نظیر بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری به‌عنوان حامی محسوب نمی‌شوند.)

۲۹. قانون ثبت اختراع: قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجارتی مصوب ۱۳۸۷.

۳۰. آیین‌نامهٔ ثبت اختراع: آیین‌نامهٔ اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۷.

۳۱. قانون نرم‌افزار: قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹.

۳۲. آیین‌نامهٔ نرم‌افزار: آیین‌نامهٔ اجرایی قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای مصوب ۱۳۷۹.

۳۳. قانون مؤلف: قانون حمایت از مؤلفان، مصنفان و هنرمندان، مصوب ۱۳۴۸.

---

۱. مادهٔ ۱ قانون ثبت اختراع

۲. مادهٔ ۲ قانون ثبت اختراع: اختراعی قابل ثبت است که حاوی ابتکار جدید و دارای کاربرد صنعتی باشد. ابتکار جدید عبارت است از آنچه در فن یا صنعت قبلی وجود نداشته و برای دارندهٔ مهارت عادی در فن مذکور معلوم و آشکار نباشد و ازنظر صنعتی، اختراعی کاربردی محسوب شود که در رشته‌ای از صنعت قابل ساخت یا استفاده باشد. مراد از صنعت، معنای گسترده آن است و شامل مواردی نظیر صنایع‌دستی، کشاورزی، ماهیگیری و خدمات نیز می‌شود.

۳. مادهٔ ۲۰ قانون ثبت اختراع.

۴. مادهٔ ۲۱ قانون ثبت اختراع: طرح صنعتی زمانی قابل ثبت است که جدید یا اصیل باشد؛ طرح صنعتی زمانی جدید است که ازطریق انتشار به‌طور محسوس یا ازطریق استفاده به هر نحو دیگر برای عموم افشا نشده باشد و یا همانند آن طرح به عموم عرضه نشده باشد.

۵. مادهٔ ۸۴ آیین‌نامه: طرح صنعتی در صورتی اصیل محسوب می‌شود که به‌طور مستقل توسط طراح پدید آمده باشد و کپی و تقلید طرح‌های موجود نباشد، به‌نحوی‌که از دید یک کاربر آگاه، متفاوت از طرح‌هایی باشد که قبلاً در اختیار عموم قرار گرفته است.

۶. مادهٔ ۳۰ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری.

۷. مادهٔ ۲ آیین‌نامهٔ اجرایی مواد (۲) و (۱۷) قانون نرم‌افزارها، تبصرهٔ ۱ ـ آثار و محصولات نرم‌افزاری نوشتاری، صوتی و تصویری که با کمک نرم‌افزار پردازش شود و به‌صورت یک پدیدهٔ مستقل تهیه و ارائه شود، نیز مشمول این آیین‌نامه خواهد بود.

تبصرهٔ ۲ ـ خلق عملیات نرم‌افزاری در ذهن یا بیان مخلوق ذهنی بدون این‌که برنامه‌های رایانه‌ای و مستندات و دستورالعمل‌های آن تدوین شده باشد، نرم‌افزار محسوب نمی‌شود و برای خالق آن حقوقی ایجاد نمی‌نماید.

۸. مادهٔ ۲ قانون نرم‌افزار: در صورت وجود شرایط مقرر در قانون ثبت اختراع، نرم‌افزار به‌عنوان اختراع شناخته می‌شود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۳۴. خط مشی: خط مشی و ضوابط حقوق مالکیت فکری در مؤسسات علمی و پژوهشی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۳۵. شیوه‌نامهٔ انشعابی: شیوه‌نامهٔ تأسیس شرکت‌های انشعابی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.
۳۶. اعتبار (گرنت) پژوهشی: منظور اعتباری است که در اهداف این نظام‌نامه و برای اجرای یک برنامهٔ راهبردی تحقیقاتی، شامل سفرهای علمی، فرصت مطالعاتی، دوره‌های آموزشی و خرید تجهیزات تخصیص می‌یابد.
۳۷. پایان‌نامه: منظور پایان‌نامهٔ مقطع کارشناسی ارشد و یا رسالهٔ مقطع دکتری است که توسط طرف قرارداد انجام می‌شود.
۳۸. ارزش‌گذاری دارایی فکری[1]: منظور فرایند برآورد کمی ارزش اقتصادی دارایی‌های فکری است که براساس یکی از روش‌های علمی و کاربردی معتبر ارزش‌گذاری صورت می‌پذیرد.

مادهٔ ۲- دامنه شمول

۲-۱- مفاد این نظام‌نامه به دارایی‌های فکری ایجاد شده در زمینهٔ صنعتی (نظیر اختراع، طرح صنعتی، علامت تجاری، نرم‌افزار رایانه‌ای واجد شرایط اختراع) و در زمینهٔ آثار ادبی ـ هنری (شامل آثار مکتوب نظیر کتاب، پایان‌نامه و مقاله) اشاره دارد.
۲-۲- مفاد این نظام‌نامه به حقوق مادی و معنوی دارایی‌های فکری، نحوهٔ افشا، ثبت و بهره‌برداری از آن‌ها و تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری اشاره دارد. مفاد فصل ۱ نظام‌نامه (ماده‌های ۴ الی ۸) مختص همکاران پژوهشگاه نیرو و مفاد فصل ۲ (ماده‌های ۸ الی ۱۳)، مختص اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه نیرو (شامل شرکت‌های خصوصی، سازمان‌های دولتی و عمومی، دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و مراکز علمی تحقیقاتی و ...) است.
۲-۳- از تاریخ ابلاغ این نظام‌نامه، هریک از اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع بند ۲-۲ این ماده، مشمول مواد مربوطه در این نظام‌نامه خواهند شد.
۲-۴- مفاد این نظام‌نامه به‌عنوان سند پیوست قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد با توجه به شرایط خصوصی قرارداد، لحاظ می‌گردد. درخصوص انجام پروژه‌های تحقیقاتی در پژوهشگاه که همکار در انجام آن مشارکت می‌نماید نیز مفاد این نظام‌نامه قبل از تصویب آن، پیوست مدارک مربوط به پروژه می‌گردد. بنابراین هریک از طرفین قرارداد و همکاران موظف به اجرای مفاد این نظام‌نامه هستند.

مادهٔ ۳- ساختار اجرایی

ساختار اجرایی این نظام‌نامه شامل «شورای مالکیت فکری» و «کارگروه قرارداد» است که در ذیل به وظایف و نحوهٔ تصمیم‌گیری هریک در امور مربوطه اشاره شده است.

۳-۱- شورای مالکیت فکری

به‌منظور سیاست‌گذاری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری در پژوهشگاه، «شورای مالکیت فکری» تشکیل می‌شود.[2]

۳-۱-۱- ترکیب اعضای شورا:

- معاون فناوری (رئیس شورا)؛
- معاون پژوهشی؛
- مدیر دفتر برنامه‌ریزی و کیفیت؛
- مدیر دفتر حقوقی؛
- مدیر دفتر تجاری‌سازی (دبیر شورا)؛
- یک نفر آشنا به امور مربوط به حقوق مالکیت فکری و یا خبره در صنعت برق که با پیشنهاد رئیس شورا و حکم رئیس پژوهشگاه، برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند، تجدید انتخاب آنان، بلامانع است؛
- عضو مدعو: حسب مورد و مرتبط با دستور جلسه، پدیدآورنده، نمایندهٔ پژوهشکده و یا مرکز ذی‌ربط پژوهشگاه، با نظر دبیر و تأیید رئیس شورا برای موضوعی خاص دعوت می‌شوند و صرفاً برای همان موضوع حق رأی دارند.

۱. بند ب مادهٔ ۱ آیین‌نامهٔ ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود در طرح‌های سرمایه‌گذاری
۲. بند ۱ مادهٔ ۴ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۳-۱-۲- وظایف شورا:

الف) سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی کلان دربارهٔ حقوق مالکیت فکری متعلق به پژوهشگاه؛
ب) تعیین موارد لازم برای بازنگری در نظام‌نامه و پیشنهاد آن به هیئت‌رئیسهٔ پژوهشگاه؛
ج) تأیید شیوه‌نامه‌ها و فرایندهای اجرایی موردنیاز؛
د) بررسی موضوعات ارجاعی ریاست یا معاونین پژوهشگاه در زمینهٔ حقوق مالکیت فکری؛
ه) نظارت بر حسن اجرای این فصل از نظام‌نامه؛
ز) انجام سایر وظایف مصرح در این نظام‌نامه؛

۳-۱-۳- برگزاری جلسات شورا و فرایند اتخاذ و اجرای تصمیمات:

الف) جلسات شورا براساس تقویم جلسات آن که در اولین جلسهٔ هر دوره به تصویب شورا می‌رسد، ازطریق دفتر تجاری‌سازی برگزار می‌شود. جلسات فوق‌العاده (خارج از تقویم) با درخواست رئیس شورا یا نایب‌رئیس شورا، ازسوی دفتر تجاری‌سازی برگزار خواهد شد.
ب) شورا برای انجام وظایف محوله می‌تواند کارگروه یا کارگروه‌هایی زیر نظر خود ایجاد کند. البته تصمیم نهایی با شورا است و این تصمیم در پژوهشگاه، قطعی و غیرقابل‌اعتراض است.
ج) شورا با حضور ۲/۳ (دوسوم) اعضا، رسمیت می‌یابد و با رأی مثبت نصف به‌علاوهٔ یک نفر از حاضران، اتخاذ تصمیم می‌کند.
د) مسئولیت تدوین شیوه‌نامه‌های موردنیاز این نظام‌نامه، برگزاری جلسات شورا، اجرای مصوبات شورا و مفاد این فصل از نظام‌نامه، همچنین مدیریت و نظارت بر فرایند ثبت دارایی فکری و اجرای مفاد این نظام‌نامه در پژوهشگاه برعهدهٔ دفتر تجاری‌سازی است.[۱]
ه) شیوه‌نامه‌ها و رویه‌های موردنیاز اجرای این نظام‌نامه که ازسوی دفتر تجاری‌سازی تدوین می‌شود با تأیید شورا و تصویب آن در هیئت‌رئیسه لازم‌الاجرا است.

۳-۲- کارگروه قرارداد

به‌منظور راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری نتایج حا صل از قرارداد فی‌مابین پژوه شگاه و طرف قرارداد، «کارگروه قرارداد» ت شکیل می‌شود.

۳-۲-۱- ترکیب اعضای کارگروه قرارداد:

- نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه،
- نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد.

تبصرهٔ ۱: هریک از نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد می‌توانند از وکلا، متخصصین و مشاورین مربوط به خود درخصوص دارایی فکری برای شرکت در جلسه دعوت نمایند.
تبصرهٔ ۲: نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه موظف است به‌همراه نمایندهٔ دفتر تجاری‌سازی پژوهشگاه، به‌عنوان ناظر بر امور مربوط به حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه، در جلسات کارگروه قرارداد حضور یابد.

۳-۲-۲- وظایف کارگروه قرارداد در چارچوب مفاد قرارداد:

الف) تصمیم‌گیری و راهبری امور مربوط به حقوق مالکیت فکری نتایج حاصل از قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد؛
ب) تصمیم‌گیری درخصوص نحوهٔ افشا، ثبت، انتخاب کارگزار، بهره‌برداری از دارایی فکری در داخل و خارج از کشور و تخصیص عواید مادی حاصل از آن؛
ج) نظارت بر فعالیت‌های کارگزار برای ثبت دارایی فکری در مراجع ثبت؛
د) تعیین و تصویب حق مادی و معنوی طرفین قرارداد منجر به دارایی فکری؛
ر) تصمیم‌گیری درخصوص نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری؛
ز) ابلاغ مصوبات به پژوهشگاه و طرف قرارداد در زمینهٔ مالکیت فکری؛

۱. بند ۲ مادهٔ ۴ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

ذ) رسیدگی به اختلافات احتمالی فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد در زمینهٔ حقوق مالکیت فکری.

۳-۲-۳- برگزاری جلسات کارگروه قرارداد و فرایند اتخاذ و اجرای تصمیمات:

الف) جلسات کارگروه قرارداد با درخواست پژوهشگاه و یا طرف قرارداد، ازطرف نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه و یا نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد برگزار می‌شود.

ب) تشکیل جلسات کارگروه قرارداد با حضور نمایندهٔ قانونی پژوهشگاه، دفتر تجاری‌سازی پژوهشگاه و نمایندهٔ قانونی طرف قرارداد رسمیت می‌یابد.

ج) هرگونه تصمیم‌گیری و توافق درخصوص امور مربوط به حقوق مالکیت فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد و بهره‌برداری از دارایی فکری، در حین انجام و یا خاتمهٔ قرارداد فی‌مابین، در چارچوب مفاد قرارداد برعهدهٔ کارگروه قرارداد است.

د) تصمیمات کارگروه قرارداد با اجماع توافق نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد صورت می‌گیرد.

«فصل یک نظام‌نامه»

حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) همکاران پژوهشگاه نیرو (اشخاص حقیقی)

(فصل ۱ نظام‌نامه مشمول ماده‌های ۴ الی ۸ است.)

مادهٔ ۴ - افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه

۴-۱- هریک از همکاران و یا اشخاص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن موظف به حفظ محرمانگی نتایج علمی حاصل از تحقیقات منجر به دارایی فکری و عدم افشای آن در حین انجام و یا خاتمهٔ پروژهٔ تحقیقاتی هستند و می‌بایست هم‌زمان با تصویب پروژهٔ تحقیقاتی در پژوهشگاه نسبت به عقد قرارداد محرمانگی با پژوهشگاه و پایبندی به مفاد این نظام‌نامه با تکمیل پیوست ۱ اقدام نمایند.

تبصره: چنانچه به هر دلیل، قرارداد محرمانگی منعقد نشده باشد، هریک از مشمولین این بند، همچنان ملزم به رعایت موضوع این بند هستند.[۱]

۴-۲- هریک از پدیدآورندگان موظف هستند قبل از افشا و ثبت نتایج علمی حاصل از تحقیقاتِ منجر به دارایی فکری در مرجع ثبت با رعایت موضوع بند ۴-۱ این ماده، حداکثر ۱ ماه کاری پس از حصول دارایی فکری و نتایج تحقیقات در حین انجام و یا خاتمهٔ پروژه، کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) را که به تأیید مدیران ذی‌ربط رسیده است، به انضمام مدارک لازم برای ثبت در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور (طبق مدارک و مستندات موردنظر مرجع ثبت) به دفتر تجاری‌سازی (ازطریق مکاتبهٔ اداری) تحویل نمایند. نحوهٔ تکمیل پیوست ۲ و مدارک موردنظر مرجع ثبت در دستورالعمل اجرایی ثبت دارایی‌های فکری آورده شده است.

۱. بند ۱۲ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

تبصره: برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت خارج از کشور، ضروری است پدیدآورنده نسبت به ارائهٔ توضیحات درخصوص دلایل موردنظر برای ثبت در خارج از کشور و مزایای ثبت آن در کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) اقدام نماید.

۴-۳- دفتر تجاری‌سازی موظف است پس از دریافت مدارک ذکرشده در بند ۴-۲ این ماده، با حفظ محرمانگی نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری، حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری مدارک مربوطه را بررسی کند و درصورتی‌که مدارک کامل باشد، رسید مربوطه را با درج تاریخ وصول به پدیدآورنده ارائه نماید. چنانچه مدارک نیازمند تکمیل و یا اصلاح باشد، پدیدآورنده موظف است نسبت به ارائهٔ مدارک تکمیلی براساس برنامهٔ زمان‌بندی اعلام‌شده از دفتر تجاری‌سازی، اقدام نماید. در غیر این صورت، رسید وصول مدارک ازطرف دفتر تجاری‌سازی ارائه نخواهد شد.

۴-۴- دفتر تجاری‌سازی موظف است حداکثر ۲ ماه پس از صدور رسید وصول مدارک طبق بند ۴-۳ این ماده، پدیدآورنده را از نتایج بررسی‌های انجام‌شده درخصوص قابلیت ثبت و ورود به فرایند ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور مطلع نماید. چنانچه نتایج بررسی‌های انجام‌شده طی مدت‌زمان ۲ ماه به پدیدآورنده اعلام نگردید، در این صورت پدیدآورنده می‌تواند با اعلام کتبی به دفتر تجاری‌سازی و نظارت دفتر تجاری‌سازی بر اسناد و مدارک، نسبت به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت با حفظ حق مادی پژوهشگاه و حق معنوی تمامی پدیدآورندگان، طبق حقوق مادی و معنوی ذکرشده در مادهٔ ۵ این فصل از نظام‌نامه، اقدام نماید.

۴-۵- چنانچه طبق اعلام دفتر تجاری‌سازی، نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری می‌بایست به‌عنوان اسرار تجاری لحاظ شود، پدیدآورندگان و هریک از همکاران موظف به حفظ محرمانگی و عدم افشا و ثبت آن در مرجع ثبت تا مدت‌زمان اعلام‌شده ازطرف دفتر تجاری‌سازی هستند. چنانچه عواید مادی در آینده برای پژوهشگاه ایجاد نماید، پدیدآورنده و هریک از ذی‌نفعان مشمول بند ۶-۲-۱ مادهٔ ۶ خواهند شد.

۴-۶- چنانچه دارایی فکری، فرایند افشـــا و ثبت را مطابق با مفاد این فصـــل از نظام‌نامه طی نماید و به هر دلیل نتواند گواهی‌نامهٔ ثبت را از مرجع ثبت اخذ نماید، درصـــورتی‌که این دارایی فکری، عواید مادی در آینده برای پژوهشـــگاه ایجاد نماید، پدیدآورندگان و هریک از ذی‌نفعان مشمول بند ۶-۲-۱ مادهٔ ۶ خواهند شد.

۴-۷- چنانچه دارایی فکری که کلیهٔ حقوق مادی آن متعلق به پژوهشگاه است، مشمول بند ۴-۵ این ماده نباشد، ولیکن طبق بررسی‌های انجام‌شده و اعلام دفتر تجاری‌سازی، واجد شرایط لازم برای ورود به فرایند ثبت در مرجع ثبت نباشد، در این صورت تکمیل کاربرگ افشای دارایی فکری به‌منزلهٔ افشای دارایی فکری در پژوهشگاه است و پدیدآورنده می‌تواند در صورت تمایل به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، با اعلام کتبی به دفتر تجاری‌سازی و نظارت دفتر تجاری‌سازی بر اسناد و مدارک مربوطه برای ثبت آن، نسبت به ثبت دارایی فکری به‌صورت مستقل در مرجع ثبت با حفظ حق مادی پژوهشگاه و حق معنوی پدیدآورندگان (طبق حقوق مادی و معنوی ذکر شده در بند ۵-۱-۳ مادهٔ ۵) اقدام نماید.[۱]

تبصره: درخصوص دارایی‌های فکری که علاوه‌بر پژوهشگاه، طرف قرارداد نیز در حقوق مادی آن مشارکت داشته است، مطابق با مفاد و فرایند ذکرشده در فصل ۲ این نظام‌نامه اقدام می‌شود.

۴-۸- پدیدآورنده موظف اســـت در هر مرحله از ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، کلیهٔ مســـتندات موردنیاز به‌منظور انجام مراحل ثبت دارایی فکری را براساس برنامهٔ زمان‌بندی اعلام‌شده از دفتر تجاری‌سازی، به ایشان ارائه نماید.

۴-۹- پدیدآورنده موظف است در افشا و ثبت دارایی فکری، پس از طی فرایند ذکر شده در مفاد این فصل از نظام‌نامه[۲]، به نحوی عمل نماید که حق مادی پژوهشگاه یا طرف قرارداد و حق معنوی سایر پدیدآورندگان طبق حقوق مادی و معنوی مندرج در مادهٔ ۵ این فصل از نظام‌نامه، محفوظ بماند و از اقدامی که منجر به افشای اطلاعات مؤثر در بهره‌برداری از دارایی فکری گردد، اجتناب کند.[۳]

۴-۱۰- پدیدآورنده موظف است در انتشار کتبی و شفاهی هر بخش از نتایج علمی حاصل از دارایی فکری (نظیر ارائهٔ پوستر، بنر، سخنرانی در همایش‌ها و یا چاپ کتاب، مقاله، پایان‌نامه و ...) با رعایت مفاد این فصل از نظام‌نامه، نام، برند و لوگوی پژوهشگاه، طرف قرارداد، حامی و اسامی پدیدآورندگان را ذکر نماید.

ترتیب ذکر نام، برند و لوگوی پژوهشگاه، طرف قرارداد و حامی می‌بایست به‌ترتیب بیشترین سهم حق مادی آن‌ها از دارایی فکری طبق سهم حق مادی تعیین‌شده در مادهٔ ۵ این فصل از نظام‌نامه باشد. ترتیب اسامی پدیدآورندگان نیز می‌بایست بر مبنای سهم مشارکت ایشان در انجام تحقیقات و به‌ترتیب بیشترین سهم حق معنوی ذکرشده در مادهٔ ۵ لحاظ شود.[۴] نحوهٔ تعیین سهم حق معنوی، عواید مادی حاصل از دارایی‌های

---

۱. بند ۱۷ مادهٔ ۳ خط مشی

۲. بند ۱۴ مادهٔ ۳ خط مشی

۳. بند ۱۰ مادهٔ ۳ خط مشی

۴. مادهٔ ۶ قانون مؤلف (اثری که با همکاری دو یا چند پدیدآورنده به‌وجود آمده باشد و کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد اثر مشترک نامیده می‌شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدیدآورندگان است.) و بند ۱۵ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

فکری و نحوهٔ انتشار کتبی و شفاهی هر بخش از نتایج تحقیقات، در دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید حاصل از بهره‌برداری از دارایی فکری آورده شده است.

۴-۱۱- به‌منظور رفع موانع ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت و بهره‌برداری از آن، هریک از پدیدآورندگان که در حین و یا خاتمهٔ انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، با پژوهشگاه و یا طرف قرارداد قطع همکاری نمایند یا بازنشسته شوند، موظف هستند نسبت به تنظیم وکالت‌نامهٔ رسمی به پژوهشگاه و یا طرف قرارداد برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، در دفتر اسناد رسمی اقدام نمایند.

۴-۱۲- با توجه به این‌که دفتر تجاری‌سازی، اجرای مفاد نظام‌نامه را برعهده دارد، می‌تواند برای انجام امور ثبت دارایی‌های فکری از ظرفیت کارگزاران با نظارت و مدیریت بر ارائهٔ خدمات آن‌ها، استفاده نماید.

۴-۱۳- در صورت اخذ گواهی‌نامهٔ ثبت دارایی فکری از مرجع ثبت، چنانچه کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه باشد، اصل گواهی‌نامه در اختیار دفتر تجاری‌سازی قرار می‌گیرد و تصویر آن در اختیار پدیدآورندگان قرار خواهد گرفت.

تبصرهٔ ۱: چنانچه علاوه‌بر پژوهشگاه، طرف قرارداد در حق مادی دارایی فکری مشارکت داشته باشد، مطابق با مادهٔ ۹ اقدام می‌شود.

تبصرهٔ ۲: درخصوص دارایی فکری مشمول بند ۴-۷ که پدیدآورنده به‌صورت مستقل از پژوهشگاه نسبت به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت اقدام می‌نماید، در صورت اخذ گواهی‌نامهٔ ثبت دارایی فکری از مرجع ثبت، این گواهی‌نامه در اختیار وی قرار می‌گیرد و موظف است تصویر برابر با اصل آن را به دفتر تجاری‌سازی تحویل نماید.

۴-۱۴- درخصوص ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه در اسناد مالی پژوهشگاه، مطابق با استانداردهای حسابداری وزارت اقتصاد و دارایی و براساس شیوه‌نامه‌ای که ازطرف شورای مالکیت فکری تصویب خواهد شد، عمل می‌گردد.

۴-۱۵- چنانچه دارایی فکری به‌ثبت‌رسیده پس از ۱۰ سال از تاریخ ثبت در مرجع ثبت، علی‌رغم فراخوان عمومی به بهره‌برداران برای بهره‌برداری و تجاری‌سازی آن، مورد بهره‌برداری قرار نگیرد و یا طرح کسب‌وکار مناسب برای آن به‌وسیلهٔ پدیدآورندگان به دفتر تجاری‌سازی ارائه نشود، دارایی فکری ازسوی پژوهشگاه منتشر و در دسترس عموم قرار خواهد گرفت.

مادهٔ ۵- حق مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه

۵-۱- حق مادی دارایی‌های فکری پژوهشگاه

۵-۱-۱- چنانچه هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری (شامل تجهیزات، اعتبارات، تسهیلات، نیروی انسانی و ...) صرفاً از پژوهشگاه تأمین گردد، کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه است.[۱]

تبصره: چنانچه هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری و یا بخشی از آن با مشارکت طرف قرارداد با پژوهشگاه طبق قرارداد فی‌مابین تأمین گردد، سهم حق مادی هریک از طرفین طبق مادهٔ ۱۰ تعیین می‌شود.

۵-۱-۲- چنانچه حامی در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری طی قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد مشارکت نماید، نحوه تعلق سهم حق مادی حامی به پژوهشگاه و طرف قرارداد طبق ماده ۱۰ تعیین می‌شود.

۵-۱-۳- چنانچه طبق بند ۵-۱-۱ این ماده، کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه باشد، پژوهشگاه می‌تواند ۲۰ درصد از سهم حق مادی خود را به پدیدآورندگان مشمول بند ۴-۷ مادهٔ ۴ با اعلام کتبی دفتر تجاری سازی به ایشان اعطا نماید. هریک از پدیدآورندگان از ۱۵ درصد حق مادی، به نسبت سهم حق معنوی ایشان طبق بند ۵-۲-۱ این ماده بهره‌مند می‌شوند. بنابراین هریک از پدیدآورندگان که نسبت به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت اقدام می‌نمایند، موظف به رعایت حق مادی پژوهشگاه و حق معنوی سایر پدیدآورندگان هستند.

۵-۲- حق معنوی پدیدآورندگان از دارایی فکری پژوهشگاه

۵-۲-۱- سهم حق معنوی هریک از پدیدآورندگان از دارایی فکری، براساس سهم مشارکت هریک از آن‌ها در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، براساس میزان سهم مشارکت ذکر شده در کاربرگ افشای دارایی فکری موضوع بند ۴-۲ مادهٔ ۴ است. نحوهٔ تسهیم حق معنوی پدیدآورندگان طبق دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و بهره‌مندی از عواید مادی حاصل از دارایی فکری تعیین می‌شود.

---

۱. مادهٔ ۵ بند «هـ» قانون ثبت اختراع (درصورتی‌که اختراع ناشی از استخدام یا قرارداد باشد، حقوق مادی آن متعلق به کارفرما خواهد بود، مگر آن‌که خلاف آن در قرارداد شرط شده باشد) و مادهٔ ۶ بند ب قانون نرم‌افزارها (اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد، پدید آوردن نرم‌افزار موردنظر باشد و یا پدید آوردن آن جزو موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعهٔ نرم‌افزار متعلق به استخدام‌کننده یا کارفرما است، مگر این‌که در قرارداد به‌صورت دیگری پیش‌بینی شده باشد)

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

مادهٔ ۶- نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و تخصیص عواید مادی حاصل از آن

۶-۱- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه

۶-۱-۱- چنانچه کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه باشد (طبق بندهای ۵-۱-۱ و ۵-۱-۲ مادهٔ ۵)، حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری انحصاراً برعهدهٔ پژوهشگاه خواهد بود.[۱] بنابراین دفتر تجاری‌سازی به نمایندگی از پژوهشگاه هماهنگی و نظارت بر بهره‌برداری از دارایی فکری پژوهشگاه و تجاری‌سازی آن را برعهده دارد.

تبصره: چنانچه طرف قرارداد در حقوق مادی دارایی فکری با پژوهشگاه مشارکت داشته باشد، حق بهره‌برداری از دارایی فکری طبق مادهٔ ۱۱ خواهد بود.

۶-۱-۲- حق تقدم بهره‌برداری از دارایی‌های فکری مشمول بند ۵-۱-۳ مادهٔ ۵، که پدیدآورندگان در ۲۰ درصد سهم حق مادی دارایی فکری م شارکت دارند، با حفظ ۸۰ در صد سهم حق مادی پژوه شگاه، متعلق به پدیدآورندگان ا ست. بنابراین پدیدآورنده موظف ا ست حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از دریافت رسید وصول مدارک از دفتر تجاری‌سازی طبق بند ۴-۴ مادهٔ ۴، طرح کسب‌وکار و چگونگی بهره‌برداری از دارایی فکری (ازطریق بهره‌بردار موردنظر پدیدآورنده، تأسیس شرکت انشعابی طبق ضوابط و قوانین پژوهشگاه و یا غیره) را به دفتر تجاری‌سازی ارائه و پس از اعلام تأیید دفتر تجاری‌سازی نسبت به بهره‌برداری از آن اقدام نماید. شیوه‌نامه‌های موردنیاز از دفتر تجاری‌سازی تهیه و با تصویب «شورا» لازم‌الاجرا خواهد بود.

۶-۱-۳- چنانچه پدیدآورندگان نتوانند طبق بند ۶-۱-۲ این ماده طرح کسب‌وکار و نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری را به دفتر تجاری سازی ارائه نمایند، دفتر تجاری سازی مجاز ا ست نسبت به تجاری سازی آن ازطریق عقد قرارداد بهره‌برداری با سایر شرکت‌ها و مؤ سسات با حفظ سهم حق مادی پدیدآورندگان از دارایی فکری اقدام نماید.

۶-۱-۴- هریک از پدیدآورندگان، پژوه شگاه و یا طرف قرارداد ملزم ه ستند با رعایت و حفظ سهم عواید مادی حا صل از دارایی فکری طرف مقابل طبق مادهٔ ۶، نسبت به بهره‌برداری از دارایی فکری اقدام نمایند.

۶-۱-۵- هرگونه بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه، از سوی ا شخاص حقیقی یا حقوقی سایر کشورها، با درنظر گرفتن مصالح ملی، منافع پژوهشگاه و همچنین توجه به قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در کشور، زیر نظر شورا صورت خواهد گرفت.[۲]

۶-۱-۷- ارزش دارایی فکری، براساس هزینه‌های صرف‌شده برای تحقیقات، ثبت، منافع مادی حاصل از تجاری‌سازی، بازار دارایی فکری و ... براساس روش‌های ارزش‌گذاری موردنظر، از دفتر تجاری‌سازی قابل تعیین است.

۶-۲- عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری پژوهشگاه

۶-۲-۱- با توجه به این‌که سهم عواید مادی حاصل از بهره‌برداری از دارایی فکری براساس سهم حق مادی دارایی فکری طبق مادهٔ ۵ تعیین می‌شود، پژوهشگاه می‌تواند براساس سهم حق مادی دارایی فکری، سهم خود از عواید مادی را به پدیدآورندگان و سایر ذی‌نفعان به شرح ذیل اختصاص دهد:

الف) ۷۰ در صد از عواید مادی حا صل از دارایی فکری پژوه شگاه، به اعتبارات تحقیقاتی سالیانهٔ پژوه شکده، یا مرکز و یا گروه پژوه شی ذی‌ربط پژوه‌شگاه و ۵ در صد از عواید مادی آن به اعتبارات دفتر تجاری سازی برای انجام امور مرتبط با ثبت دارایی فکری و بهره‌برداری از آن اختصاص می‌یابد.

ب) ۵ درصد از عواید مادی حاصل از دارایی فکری به همکاران مؤثر (به‌غیراز پدیدآورندگان) در ایجاد و بهره‌برداری از دارایی فکری با تأیید مدیران ذی‌ربط و معاونت مربوطه اختصاص می‌یابد. نحوهٔ تخصیص این عواید طبق د ستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید مادی حاصل از دارایی فکری است.

ج) ۲۰ درصد از عواید مادی حاصل از دارایی فکری پژوهشگاه، به پدیدآورندگان مطابق با اسامی و درصد مشارکت ایشان در ایجاد دارایی فکری در کاربرگ افشای دارایی فکری (مو ضوع بند ۴-۲ مادهٔ ۴) اختصاص می‌یابد. نحوهٔ تخصیص این عواید طبق د ستورالعملِ تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید مادی حاصل از دارایی فکری است.

---

۱. مادهٔ ۱۵ بند «الف» قانون ثبت اختراع (بهره‌برداری از اختراع ثبت‌شده در ایران به‌وسیلهٔ اشخاصی غیر از مالک اختراع، مشروط به موافقت مالک آن است) و بند ۱۷، تبصرهٔ ۲ مادهٔ ۳ خط مشی

۲. بند ۲۰ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

تبصرهٔ ۱: تخصیص عواید بندهای «ب» و «ج» به‌صورت نقدی سالانه تا سقف مجموع کل دریافتی‌های یک سال از محل حقوق و مزایای پدیدآورنده، و الباقی به صورت اعتبار پژوهشی است. این عواید تا زمان بهره‌برداری از دارایی فکری و استمرار جریان مالی مربوط به دارایی فکری پرداخت می‌گردد. درخصوص پدیدآورندگانی که وابسته به طرف قرارداد هستند مطابق با مفاد فصل دوم این نظام‌نامه برخورد می‌گردد.

تبصرهٔ ۲: عواید بند «ج» به پدیدآورندگانی که مشمول ۲۰ درصد حق مادی دارایی فکری (طبق بند ۵-۱-۳ مادهٔ ۵) هستند، اختصاص نمی‌یابد.

تبصرهٔ ۳: چنانچه هریک از مشمولین موضوع بندهای «ب» و «ج»، به هر دلیل همکاری خود با پژوهشگاه را خاتمه دهند، از زمان خاتمهٔ همکاری آن‌ها، پرداخت عواید نقدی استمرار می‌یابد، ولیکن مشمول اعتبار پژوهشی ذکرشده در تبصرهٔ ۱ نمی‌شوند.

تبصرهٔ ۴: چنانچه هریک از مشمولین موضوع بندهای «ب» و «ج»، مشمول بازنشستگی شوند، از زمان بازنشستگی آن‌ها، پرداخت عواید نقدی قطع می‌گردد، ولیکن کلیهٔ عواید به آن‌ها به‌صورت اعتبار پژوهشی پرداخت می‌گردد.

تبصرهٔ ۵: امتیاز استفاده از عواید مادی بالقوه یا بالفعل حاصل از دارایی فکری موضوع بندهای «ب» و «ج»، به‌عنوان اوراق بهادار در صندوق اعتباری پژوهشگاه پذیرفته می شود و صرفاً به‌عنوان یک ابزار مالی قابل نقل‌وانتقال و واگذاری بین همکاران و صندوق اعتباری پژوهشگاه است. شیوه‌نامهٔ اجرایی این موضوع، ازسوی دفتر تجاری‌سازی تهیه و با تصویب «هیئت‌رئیسه» ابلاغ می‌گردد.

تبصرهٔ ۶: عواید مادی بندهای «الف»، «ب» و «ج»، از تاریخ ابلاغ این نظام‌نامه هردو سال یک‌بار مورد بازبینی قرار می‌گیرد.

۶-۲-۲- چنانچه پدیدآورنده طبق بند ۶-۱-۲ موفق به بهره‌برداری از دارایی فکری شود، سهم عواید حاصل از دارایی فکری پدیدآورنده و پژوهشگاه به نسبت مساوی (۵ درصد سهم پدیدآورنده و ۵۰ درصد سهم پژوهشگاه از عواید مادی) خواهد بود. ۵۰ درصد عواید مادی حاصل از دارایی فکری پدیدآورندگان براساس سهم حق معنوی هریک از پدیدآورندگان بین ایشان تقسیم خواهد شد.

۶-۲-۳- چنانچه هریک از پدیدآورندگان و ذی‌نفعانِ مشمول بند ۶-۲-۱ این ماده، در هر مرحله از فرایند بهره‌برداری از دارایی فکری، اطلاع یابند که از عواید آن به ایشان تخصیص نیافته است، می‌توانند تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری را از دفتر تجاری‌سازی درخواست نمایند.

۶-۲-۴- چنانچه بخشی از هزینه‌های تحقیقات منجر به دارایی فکری پژوهشگاه ازطریق حامی تأمین شده باشد، پژوهشگاه موظف است با نظر حامی، عواید حاصل از دارایی فکری حاصل‌شده را صرف انجام تحقیقات در صنعت برق نماید.

مادهٔ ۷- هزینهٔ ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی فکری پژوهشگاه

۷-۱- هزینه‌های مربوط به ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی فکری به شرح ذیل به نسبت سهم حق مادی تعیین شده در مادهٔ ۵، از سوی پژوهشگاه و طرف قرارداد پرداخت می‌شود. چنانچه کلیهٔ حقوق مادی متعلق به پژوهشگاه باشد، کلیهٔ هزینه‌ها ازطرف پژوهشگاه پرداخت می‌شود:

الف) هزینه‌های ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور (شامل ثبت اظهارنامه، تکمیل نواقص پرونده، روزنامه رسمی، حق ثبت، تمدید اقساط سالیانهٔ گواهی‌نامهٔ ثبت اختراع و ...)؛

ب) هزینه‌های کارگزاری ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور؛

ج) هزینه‌های انتشار کتبی و شفاهی دارایی فکری به‌صورت مقاله، چاپ کتاب، ارائه در کنفرانس‌ها و ... در داخل و خارج از کشور

د) هزینه‌های مربوط به هرگونه فعالیت در راستای بهره‌برداری از دارایی فکری و تجاری‌سازی آن شامل ارزش‌گذاری دارایی فکری، انتخاب بهره‌بردار و ...

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

تبصرهٔ ۱: چنانچه ۲۰ درصد حق مادی دارایی فکری پژوهشگاه طبق بند ۵-۱-۳ به پدیدآورندگان اعطا شود، پرداخت کلیهٔ هزینه‌ها برعهدهٔ پدیدآورندگان است. پدیدآورندگان براساس درصد حق معنوی تعیین‌شده در مادهٔ ۵-۲ می‌توانند هزینه‌های مربوطه را بین خود تقسیم نمایند.

تبصرهٔ ۲: چنانچه علاوه‌بر پژوهشگاه، حامی بخشی از هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری را تأمین نماید، کلیهٔ هزینه‌های این بند برعهدهٔ پژوهشگاه است.

۷-۲- چنانچه دارایی فکری به‌ثبت‌رسیده پس از ۱۰ سال از تاریخ ثبت در مرجع ثبت، علی‌رغم فراخوان عمومی به بهره‌برداران برای بهره‌برداری و تجاری سازی آن، مورد بهره‌برداری قرار نگیرد و یا طرح کسب‌وکار مناسب برای آن از سوی پدیدآورندگان به دفتر تجاری سازی ارائه نشود، هزینه‌های اقساط سالیانه به مرجع ثبت پرداخت نخواهد شد و دارایی فکری در دسترس عموم قرار خواهد گرفت.

مادهٔ ۸- نحوهٔ رسیدگی به تخلفات پدیدآورندگان

۸-۱- افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری ازطرف هریک از پدیدآورندگان و همکاران بدون طی مفاد و مراحل ذکر شده در این فصل از نظام‌نامه، ممنوع است و درصورتی‌که این موضوع برای شورا محرز شود، پدیدآورنده مرتکب تخلف اداری شده است[۱].

۸-۲- به‌منظور رسیدگی به اختلافات احتمالی فی‌مابین پدیدآورندگان با پژوهشکده و یا مرکز ذی‌ربط پژوهشگاه در زمینهٔ حقوق مالکیت فکری و یا رسیدگی به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری توسط هریک از پدیدآورندگان و همکاران بدون طی مفاد و مراحل ذکر شده در این فصل از نظام‌نامه، موارد برای بررسی و تصمیم‌گیری ازطریق دفتر تجاری سازی در دستورجلسهٔ کمیتهٔ «حل اختلاف» قرار می‌گیرد. اعضای این کمیته به شرح ذیل است:

- رئیس پژوهشگاه (رئیس کمیته)،
- نمایندهٔ شورای مالکیت فکری،
- مدیر دفتر حقوقی،
- نمایندهٔ دفتر تحقیقات وزارت نیرو،
- مدیر دفتر تجاری‌سازی (دبیر کمیته)،
- عضو مدعو: حسب مورد و مرتبط با موضوع، پدیدآورنده، نمایندهٔ پژوهشکده و یا مرکز ذی‌ربط پژوهشگاه، با نظر دبیر و تأیید رئیس کمیته برای موضوعی خاص دعوت می‌شوند و صرفاً برای همان موضوع حق رأی دارند.

۸-۳- چنانچه هریک از پدیدآورندگان مرتکب تخلفات ذکر شده در بند ۸-۱ این ماده شوند که منجر به زایل شدن حق مادی پژوهشگاه و یا طرف قرارداد و حق معنوی هر یک از پدیدآورندگان شود و دارایی فکری در هر مرحله از فرایند ثبت در مرجع ثبت، شرایط لازم برای ثبت را ازدست دهد یا در حین داوری افشا شود و یا بهره‌برداری از آن ازطرف پدیدآورنده با حفظ مفاد این فصل از نظام‌نامه صورت نگرفته باشد، با نظر کمیتهٔ حل اختلاف و طرح در مراجع ذی‌صلاح ازطریق امور حقوقی، قراردادها و رسیدگی به شکایات پژوهشگاه پیگرد قانونی می‌گردد[۲].

۸-۲- پدیدآورنده مشمول بند ۸-۱ این ماده، علاوه‌بر محرومیت از عواید مادی حاصل از دارایی فکری، موضوع بند ۶-۲-۱ مادهٔ ۶، ملزم به پرداخت کلیهٔ خسارات و زیان تعیین شده از سوی کارشناس موردنظر کمیتهٔ حل اختلاف و هزینه‌های کارشناسی مربوطه است، که از حقوق و مزایای ایشان کسر خواهد شد.

۸-۳-چنانچه هریک از واحدهای زیرمجموعهٔ پژوهشگاه و یا هریک از پدیدآورندگان ادعا نمایند که همکار و یا پدیدآورنده طبق بند ۸-۱ این ماده، نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری با زایل نمودن حق مادی پژوهشگاه و یا طرف قرارداد و حق معنوی پدیدآورندگان اقدام نموده است، مدعی می‌بایست مدارک و مستندات لازم را به دفتر تجاری‌سازی اعلام نماید. چنانچه تخلف برای کمیتهٔ حل اختلاف محرز شود، فرد خاطی ملزم به پرداخت کلیهٔ خسارات و زیان تعیین‌شده طبق بند ۸-۲ است.

تبصره: چنانچه طرف قرارداد ادعای خسارت نماید، مطابق با بندهای مادهٔ ۱۳ این نظام‌نامه اقدام خواهد شد.

۸-۴- چنانچه هر شخص حقوقی، ادعا نماید که پژوهشگاه نیرو با استفاده از منابع، تسهیلات و امکانات آن، نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری به نام خود اقدام نموده است، می‌بایست مدارک و مستندات لازم را به مرجع قانونی در این زمینه ارائه نماید. بنابراین پژوهشگاه

۱. بند ۱۵ مادهٔ ۳ خط مشی

۲. مادهٔ ۸ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

طبق ادعای شـــخص حقوقی، با نظر کمیتهٔ حل اختلاف و ازطریق امور حقوقی، قراردادها و رســـیدگی به شـــکایات، موارد قانونی را در مراجع مربوطه پیگیری می‌نماید.[1]

«فصل دو نظام‌نامه»

حقوق مالکیت فکری (مادی و معنوی) اشخاص حقوقی طرف قرارداد با پژوهشگاه (شامل شرکت‌های خصوصی، سازمان‌های دولتی و عمومی، دانشگاه‌ها، مراکز علمی تحقیقاتی، مؤسسات پژوهشی و ...)

(فصل ۲ نظام‌نامه مشمول ماده‌های ۹ الی ۱۳ است.)

مادهٔ ۹ - افشا و ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۹-۱- هریک از همکاران یا اشخاص حقیقی شاغل در طرف قرارداد و یا وابسته به آن، براساس قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد موظف به حفظ محرمانگی نتایج علمی حاصل از تحقیقات منجر به دارایی فکری و عدم افشای آن در حین انجام و یا خاتمهٔ پروژهٔ تحقیقاتی هستند و می‌بایست هم‌زمان با عقد قرارداد فی‌مابین، نسبت به عقد قرارداد محرمانگی با پژوهشگاه و پایبندی به مفاد این نظام‌نامه با تکمیل پیوست ۱ اقدام نمایند.

تبصره: چنانچه به هر دلیل، قرارداد محرمانگی منعقد نشده باشد، هریک از مشمولین این بند، همچنان ملزم به رعایت موضوع این بند هستند.[2]

۹-۲- هریک از پدیدآورندگان موظف هستند براساس قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، قبل از افشا و ثبت نتایج علمی حاصل از تحقیقات منجر به دارایی فکری در مرجع ثبت با رعایت موضوع بند ۹-۱ این ماده، حداکثر ۱ ماه کاری پس از حصول دارایی فکری و نتایج تحقیقات در حین انجام و یا خاتمهٔ پروژه، کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) را که به تأیید مدیران ذی‌ربط و یا نمایندگان قانونی پژوهشگاه و طرف قرارداد رسیده است به انضمام مدارک لازم برای ثبت در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور (طبق مدارک و مستندات موردنظر مرجع ثبت) برای تصمیم‌گیری درخصوص ثبت آن در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور به کارگروه قرارداد (ازطریق مکاتبهٔ اداری) تحویل نمایند. نحوهٔ تکمیل پیوست ۲ و مدارک موردنظر مرجع ثبت در دستورالعمل اجرایی ثبت دارایی‌های فکری آورده شده است.

تبصرهٔ ۱: برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت خارج از کشور، ضروری است پدیدآورنده نسبت به ارائهٔ توضیحات درخصوص دلایل موردنظر برای ثبت در خارج از کشور و مزایای ثبت آن در کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲) اقدام نماید.

۱. مادهٔ ۸ خط مشی

۲. بند ۱۲ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

تبصرهٔ ۲: چنانچه طبق تبصرهٔ ۱ بند ۱۰-۱-۱ مادهٔ ۱۰، کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه باشد، هریک از پدیدآورندگان مشمول مفاد و مراحل فصل ۱ این نظام‌نامه (ماده‌های ۴ الی ۸) می‌گردند و می‌بایست برای افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری مطابق با این مفاد اقدام نمایند.

تبصرهٔ ۳: چنانچه طبق تبصرهٔ ۲ بند ۱۰-۱-۱ مادهٔ ۱۰، کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به طرف قرارداد باشد، در این صورت، هریک از پدیدآورندگان موظف هستند در چارچوب قوانین و مقررات طرف قرارداد و با نظر طرف قرارداد نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری اقدام نماید. طرف قرارداد می‌تواند امور مربوط به ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت و بهره‌برداری از آن را ازطریق دفتر تجاری‌سازی به‌عنوان کارگزار ثبت، انجام دهد.

۹-۳- کارگروه قرارداد موظف است پس از دریافت مدارک موضوع بند ۹-۲ این ماده، حداکثر ظرف مدت ۳۰ روز کاری اقدامات لازم به‌منظور بررسی قابلیت ثبت، تجاری‌سازی و ورود به فرایند ثبت دارایی فکری در داخل و خارج از کشور و تعیین کارگزار مربوطه را انجام دهد و نتیجه را اعلام نماید.

تبصرهٔ ۱: کارگروه قرارداد می‌تواند از میان پدیدآورندگان، دفتر تجاری‌سازی و یا کارگزار ثبت، شخص حقیقی و حقوقی مناسب در این زمینه را به‌عنوان کارگزار ثبت، با نظارت دفتر تجاری‌سازی بر ارائهٔ خدمات حقوق مالکیت فکری کارگزار ثبت، انتخاب نماید.

تبصرهٔ ۲: چنانچه دفتر تجاری‌سازی به‌عنوان کارگزار ثبت ازسوی کارگروه قرارداد معرفی شود، در این صورت دفتر تجاری‌سازی می‌تواند برای انجام امور ثبت دارایی‌های فکری از ظرفیت کارگزاران با نظارت و مدیریت بر ارائهٔ خدمات آن‌ها، استفاده نماید.

۹-۴- پدیدآورنده موظف است در هر مرحله از ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، کلیهٔ مستندات موردنیاز برای انجام مراحل ثبت دارایی فکری را براساس برنامهٔ زمان‌بندی اعلام‌شده ازطرف کارگزار، به وی ارائه نماید.

۹-۵- چنانچه طبق نظر کارگروه قرارداد، نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری می‌بایست به‌عنوان اسرار تجاری لحاظ شود، هریک از پدیدآورندگان و همکاران، موظف به حفظ محرمانگی و عدم افشا و ثبت آن تا مدت‌زمان اعلام‌شده توسط کارگروه قرارداد هستند. بنابراین چنانچه عواید مادی در آینده برای پژوهشگاه و طرف قرارداد ایجاد نماید، هریک از پدیدآورندگان، ذی‌نفعان، پژوهشگاه و طرف قرارداد مشمول بندهای مادهٔ ۱۱ خواهند شد.

۹-۶- چنانچه دارایی فکری، فرایند افشا و ثبت را مطابق با مفاد این فصل از نظام‌نامه طی نماید و به هر دلیل نتواند گواهی‌نامهٔ ثبت را از مرجع ثبت اخذ نماید، درصورتی‌که این دارایی فکری، عواید مادی در آینده برای پژوهشگاه و طرف قرارداد ایجاد نماید، هریک از پدیدآورندگان، ذی‌نفعان، پژوهشگاه و طرف قرارداد مشمول بندهای مادهٔ ۱۱ خواهند شد.

۹-۷- چنانچه دارایی فکری طبق نظر کارگروه قرارداد، واجد شرایط لازم برای ورود به فرایند ثبت در مرجع ثبت نبا شد، اف شا، انت شار، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری با هریک از پدیدآورندگان در زمان انجام و یا خاتمهٔ قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، ممنوع است.

۹-۸- هریک از پدیدآورندگان موظف هستند در افشا و ثبت دارایی فکری، پس از طی فرایند ذکرشده در مفاد این فصل از نظام‌نامه[1] و با موافقت کارگروه قرارداد، به نحوی عمل نماید که حقوق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد و حق معنوی سایر پدیدآورندگان طبق حق مادی و معنوی مندرج در مادهٔ ۱۰ محفوظ بماند و از اقدامی که منجر به افشای اطلاعات مؤثر در بهره‌برداری از دارایی فکری گردد، اجتناب کند.[2]

۹-۹- پدیدآورنده موظف است در انتشار کتبی و شفاهی هر بخش از نتایج علمی حاصل از دارایی فکری (نظیر ارائهٔ پوستر، بنر، سخنرانی در همایش‌ها و یا چاپ کتاب، مقاله، پایان‌نامه و ...) با رعایت مفاد این فصل از نظام‌نامه، نام، برند و لوگوی پژوهشگاه، طرف قرارداد، حامی و اسامی پدیدآورندگان را ذکر نماید. ترتیب ذکر نام، برند و لوگوی پژوهشگاه، طرف قرارداد و حامی می‌بایست به‌ترتیب بیشترین سهم حق مادی آن‌ها از دارایی فکری طبق سهم حق مادی تعیین‌شده در مادهٔ ۱۰ این فصل از نظام‌نامه باشد. ترتیب اسامی پدیدآورندگان نیز می‌بایست بر مبنای سهم مشارکت ایشان در انجام تحقیقات و به‌ترتیب بیشترین سهم حق معنوی ذکرشده در مادهٔ ۱۰ لحاظ شود.[3] نحوهٔ تعیین سهم حق معنوی، عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری و نحوهٔ انتشار کتبی و شفاهی هر بخش از نتایج تحقیقات، در دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و عواید حاصل از بهره‌برداری از دارایی فکری آورده شده است.

---

۱. بند ۱۴ مادهٔ ۳ خط مشی

۲. بند ۱۰ مادهٔ ۳ خط مشی

۳. مادهٔ ۶ قانون مؤلف (اثری که با همکاری دو یا چند پدیدآورنده به‌وجود آمده باشد و کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد اثر مشترک نامیده می‌شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدیدآورندگان است.) و بند ۱۵ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۹-۱۰- چنانچه پژوهشگاه طبق بند ۱۰-۱-۴ مادهٔ ۱۰ برای حمایت از پایان‌نامهٔ طرف قرارداد و یا هرگونه حمایت از تحقیقات طرف قرارداد، عمل نماید، طرف قرارداد موظف است در انتشار کتبی و شفاهی هر بخش از نتایج علمی حاصل از دارایی فکری با رعایت موضوع بند ۹-۹ این ماده، نام، برند و لوگوی پژوهشگاه را به‌عنوان حامی ذکر نماید.

۹-۱۱- اصل گواهی‌نامهٔ ثبت دارایی فکری از مرجع ثبت، در اختیار پژوهشگاه و یا طرف قراردادی قرار می‌گیرد که بیشترین سهم حق مادی از دارایی فکری را طبق مادهٔ ۱۰ داشته باشد. بنابراین گیرندهٔ گواهی‌نامه، موظف است تصویر گواهی‌نامه برابر با اصل را به طرف مقابل تحویل نماید. تصویر گواهی‌نامه نیز در اختیار پدیدآورندگان قرار خواهد گرفت.

تبصره: چنانچه سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد از دارایی فکری به‌طور یکسان باشد و یا طرفی که سهم حق مادی کمتری دارد، بخواهد از اصل گواهی‌نامهٔ ثبت استفاده نماید، تصمیم‌گیری درخصوص در اختیار قرار دادن اصل گواهی‌نامهٔ ثبت برعهدهٔ کارگروه قرارداد است.

۹-۱۲- درخصوص ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه در اسناد مالی پژوهشگاه و طرف قرارداد، مطابق با استانداردهای حسابداری وزارت اقتصاد و دارایی و براساس شیوه‌نامه‌ای که ازسوی شورای مالکیت فکری تصویب خواهد شد، عمل می‌گردد.

۹-۱۳- به‌منظور رفع موانع ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت و بهره‌برداری از آن، هریک از پدیدآورندگان که در حین یا خاتمهٔ انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، با پژوهشگاه و یا طرف قرارداد قطع همکاری نماید، موظف است نسبت به تنظیم وکالت‌نامهٔ رسمی به پژوهشگاه و یا طرف قرارداد برای ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت، در دفتر اسناد رسمی اقدام نماید.

مادهٔ ۱۰- مالکیت مادی و معنوی دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۰-۱- حق مادی دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۰-۱-۱- چنانچه مشارکت پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری (نظیر میزان آوردهٔ نقدی یا غیرنقدی، برند، نوع و میزان استفادهٔ هریک از طرفین از امکانات یکدیگر، شامل امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری، نیروی انسانی، تجهیزات، اعتبارات، تسهیلات و ...) در قرارداد فی‌مابین مشخص باشد و سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد در قرارداد فی‌مابین ذکر شده باشد، بنابراین سهم حق مادی هریک، طبق مفاد و چارچوب قرارداد است.[1]

تبصرهٔ ۱: چنانچه در مفاد و چارچوب قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد اشاره شده باشد که کلیهٔ هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری ازسوی پژوهشگاه تأمین شده است، بنابراین کلیهٔ حقوق مادی نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه است.

تبصرهٔ ۲: چنانچه در مفاد و چارچوب قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد اشاره شده باشد که کلیهٔ هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری توسط طرف قرارداد تأمین شده است، بنابراین کلیهٔ حقوق مادی نتایج تحقیقات منجر به دارایی فکری متعلق به طرف قرارداد است.

۱۰-۱-۲- چنانچه حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد در قرارداد فی‌مابین تعیین نشده باشد و یا دارایی فکری به‌منظور انجام فعالیتی مازاد بر قرارداد فی‌مابین در حین انجام و یا خاتمهٔ قرارداد، ایجاد شده باشد، در این صورت، سهم حق مادی هریک از طرفین به نسبت مشارکت در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری (نظیر میزان آوردهٔ نقدی یا غیرنقدی، برند، نوع و میزان استفادهٔ هریک از طرفین از امکانات یکدیگر، شامل امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و ...) طبق موارد ارائه‌شده در پیوست ۲ با نظر کارگروه قرارداد تعیین می‌گردد.[2]

تبصره: کارگروه قرارداد می‌تواند حسب مورد، بررسی‌های فنی درخصوص میزان مشارکت پژوهشگاه و طرف قرارداد در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری را به کارشناس مورد توافق طرفین محول نماید.

۱۰-۱-۳- چنانچه حامی در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد مشارکت نماید، سهم حق مادی حامی براساس میزان مشارکت آن در تحقیقات (با اعلام کتبی حامی)، به نسبت مساوی، به سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد اضافه می‌شود.

---

۱. بنابر مادهٔ ۵ بند «ب» قانون ثبت اختراع اگر افرادی به‌صورت مشترک اختراعی کرده باشند، حقوق ناشی از اختراع مشترکاً به آنان تعلق می‌گیرد.

۲. بند ۵ و ۶ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۰-۱-۴- چنانچه پژوهشگاه به‌عنوان حامی برای حمایت از پایان‌نامهٔ طرف قرارداد و یا هرگونه حمایت از تحقیقات طرف قرارداد، بخشی از هزینه‌های انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری را به‌صورت بلاعوض (طبق قرارداد فی‌مابین و یا بدون وجود قرارداد فی‌مابین) تأمین نماید، سهم حق مادی پژوهشگاه از دارایی فکری با ذکر نام و لوگوی پژوهشگاه در تمامی اقلام قابل‌انتشار، در اختیار طرف قرارداد قرار می‌گیرد.

۱۰-۲- حق معنوی پدیدآورندگان از دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۰-۲-۱- چنانچه سهم مشارکت هریک از پدیدآورندگان در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری، در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد ذکر شده باشد، سهم حق معنوی هریک از پدیدآورندگان براساس سهم مشارکت آن‌ها طبق مفاد و چارچوب و قرارداد است.

۱۰-۲-۲- چنانچه حق معنوی هریک از پدیدآورندگان از دارایی فکری، در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد تعیین نشده باشد و یا دارایی فکری به‌منظور انجام فعالیتی مازاد بر قرارداد فی‌مابین در حین انجام یا خاتمهٔ قرارداد، ایجاد شده باشد، در این صورت، سهم حق معنوی هریک از پدیدآورندگان به نسبت مشارکت آن‌ها در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری براساس میزان سهم مشارکت ذکرشده در کاربرگ افشای دارایی فکری (پیوست ۲)، با نظر کارگروه قرارداد تعیین می‌شود. نحوهٔ تسهیم حق معنوی پدیدآورندگان طبق دستورالعمل تعیین حق معنوی پدیدآورندگان و بهره‌مندی از عواید مادی حاصل از دارایی فکری تعیین می‌شود.

مادهٔ ۱۱- نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد و تخصیص عواید مادی حاصل از آن

۱۱-۱- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۱-۱-۱- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری که طبق تبصرهٔ ۱ بند ۱۰-۱-۱ کلیهٔ حقوق مادی آن متعلق به پژوهشگاه است، انحصاراً برعهدهٔ پژوهشگاه است.[۱] بنابراین دفتر تجاری‌سازی به نمایندگی از پژوهشگاه هماهنگی و نظارت بر بهره‌برداری از دارایی فکری پژوهشگاه و تجاری‌سازی آن را برعهده دارد.

۱۱-۱-۲- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری که طبق تبصرهٔ ۲ بند ۱۰-۱-۱ کلیهٔ حق مادی آن متعلق به طرف قرارداد است، انحصاراً برعهدهٔ طرف قرارداد است.

۱۱-۱-۳- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری که پژوهشگاه طبق بند ۱۰-۱-۴ مادهٔ ۱۰ به‌عنوان حامی طرف قرارداد ایفای نقش نموده است در اختیار طرف قرارداد است.

۱۱-۱-۴- حق بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد طبق مفاد و چارچوب قرارداد فی‌مابین است. چنانچه حامی در انجام تحقیقات منجر به دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد طبق بند ۱۰-۱-۳ مادهٔ ۱۰ ایفای نقش نماید، حق بهره‌برداری از دارایی فکری مطابق مفاد و چارچوب قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد است.

۱۱-۱-۵- چنانچه حق بهره‌برداری از دارایی فکری و چگونگی بهره‌برداری از آن در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد طبق بند ۱۱-۱-۴- این ماده، مشخص نباشد، حق تقدم بهره‌برداری از دارایی فکری با طرف قرارداد است. بنابراین طرف قرارداد موظف است حداکثر ظرف مدت ۳ ماه پس از ارائهٔ کاربرگ افشای دارایی فکری به کارگروه قرارداد، نسبت به ارائهٔ طرح کسب‌وکار و نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری به کارگروه قرارداد اقدام نماید.

۱۱-۱-۶- طرف قرارداد می‌تواند با اعلام موافقت کارگروه قرارداد، با بهره‌برداری وی از دارایی فکری، طبق طرح کسب‌وکار ارائه‌شده با حفظ سهم حق مادی پژوهشگاه، نسبت به بهره‌برداری از دارایی فکری اقدام نماید.

۱۱-۱-۷- چنانچه طرف قرارداد نتواند طبق بند ۱۱-۱-۵ این ماده، طرح کسب‌وکار و نحوهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری را به کارگروه قرارداد ارائه نماید، کارگروه قرارداد می‌تواند ازطریق دفتر تجاری‌سازی به‌عنوان مسئول بهره‌برداری از دارایی فکری و تجاری‌سازی، نسبت به عقد قرارداد بهره‌برداری با بهره‌بردار، با حفظ سهم مادی طرف قرارداد و پژوهشگاه، از دارایی فکری اقدام نماید.

۱۱-۱-۸- هرگونه بهره‌برداری از دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد از سوی اشخاص حقیقی یا حقوقی سایر کشورها، با درنظر گرفتن مصالح ملی، منافع پژوهشگاه و طرف قرارداد و همچنین توجه به قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در کشور، زیر نظر کارگروه قرارداد انجام می‌شود.[۲]

---

۱. مادهٔ ۱۵ بند «الف» قانون ثبت اختراع (بهره‌برداری از اختراع ثبت‌شده در ایران به‌وسیلهٔ اشخاصی غیر از مالک اختراع، مشروط به موافقت مالک آن است) و بند ۱۷، تبصرهٔ ۲ مادهٔ ۳ خط مشی

۲. بند ۲۰ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

۱۱-۲- عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۱-۲-۱- چنانچه در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، نحوهٔ تخصیص عواید مادی حاصل از آن ذکر شده باشد، بنابراین سهم پژوهشگاه و طرف قرارداد از عواید مادی حاصل از دارایی فکری براساس مفاد و چارچوب قرارداد است.

۱۱-۲-۲- چنانچه در قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد، نحوهٔ تخصیص عواید مادی حاصل از آن مشخص نباشد، تصمیم‌گیری درخصوص سهم عواید مادی حاصل از دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد، (براساس سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد از دارایی فکری در مادهٔ ۱۰)، برعهدهٔ کارگروه قرارداد است.

۱۱-۲-۳- پژوهشگاه می‌تواند سهم خود از عواید مادی حاصل از دارایی فکری را طبق بند ۶-۲-۱ مادهٔ ۶، به پدیدآورندگان و سایر ذی‌نفعان اختصاص دهد. درخصوص عواید مادی حاصل از دارایی فکری پدیدآورندگان وابسته به طرف قرارداد، پژوهشگاه می‌تواند در چارچوب قرارداد فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد نسبت به اختصاص درصد سهم پدیدآورنده وابسته به طرف قرارداد، طبق درصد سهم تعیین‌شده در کاربرگ افشا و ارزیابی دارایی فکری اقدام نماید.

۱۱-۲-۴- طرف قرارداد می‌تواند در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه، نسبت به تخصیص سهم خود از عواید مادی حاصل از دارایی فکری به پدیدآورندگان در این خصوص اقدام نماید.

۱۱-۲-۵- بنابراین چنانچه پدیدآورنده، در هر مرحله از فرایند بهره‌برداری از دارایی فکری، اطلاع یابد که از سهم عواید مادی پژوهشگاه به وی تخصیص نیافته است، می‌تواند تخصیص عواید مادی حاصل از دارایی فکری را از دفتر تجاری‌سازی درخواست نماید.

۱۱-۲-۶- پژوهشگاه می‌تواند هزینهٔ تجهیزات، آزمایشگاه و سایر اقلام موردنیاز طرف قرارداد را به‌منظور انجام تحقیقات در صنعت برق و انرژی، طی قراردادی مشخص با طرف قرارداد از محل بخشی از عواید مادی حاصل از دارایی فکری خود با نرخ‌ها و تعرفه‌های مصوب، تأمین نماید و یا اعتبار پژوهشی به طرف قرارداد اختصاص دهد.

۱۱-۲-۷- چنانچه بخشی از هزینه‌های تحقیقات منجر به دارایی فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد ازطریق حامی تأمین شده باشد، پژوهشگاه و طرف قرارداد موظف هستند با نظر حامی براساس حق مادی تعیین‌شده در بند ۱۰-۱-۳ مادهٔ ۱۰، عواید حاصل از دارایی فکری حاصل‌شده را صرف انجام تحقیقات در صنعت برق نمایند.

مادهٔ ۱۲- هزینهٔ انتشار، ثبت و بهره‌برداری از دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۲-۱- هزینه‌های مربوط به ثبت، انتشار و بهره‌برداری از دارایی فکری به شرح ذیل به نسبت سهم حق مادی تعیین‌شده در مادهٔ ۱۰، ازسوی پژوهشگاه و طرف قرارداد پرداخت می‌شود:

الف) هزینه‌های ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور (شامل ثبت اظهارنامه، تکمیل نواقص پرونده، روزنامهٔ رسمی، حق ثبت، تمدید اقساط سالیانهٔ گواهی‌نامهٔ ثبت اختراع و ...)؛

ب) هزینه‌های کارگزاری ثبت دارایی فکری در مرجع ثبت داخل و یا خارج از کشور؛

ج) هزینه‌های انتشار کتبی و شفاهی دارایی فکری به‌صورت مقاله، چاپ کتاب، ارائه در کنفرانس‌ها و ... در داخل و خارج از کشور؛

د) هزینه‌های مربوط به هرگونه فعالیت در بهره‌برداری از دارایی فکری و تجاری‌سازی آن شامل ارزش‌گذاری دارایی فکری، انتخاب بهره‌بردار و ...؛

تبصرهٔ ۱: چنانچه دفتر تجاری‌سازی با نظر کارگروه قرارداد به‌عنوان کارگزار ثبت معرفی شود، هزینه‌های بند «ب» ازطرف پژوهشگاه پرداخت خواهد شد.

تبصرهٔ ۲: چنانچه با نظر کارگروه قرارداد، طرف قرارداد به‌عنوان بهره‌بردار، از دارایی فکری بهره‌برداری نماید، هزینه‌های بند «د» برعهدهٔ طرف قرارداد و یا بهره‌بردار است.

تبصرهٔ ۳: چنانچه کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به پژوهشگاه باشد، کلیهٔ هزینه‌های این بند برعهدهٔ پژوهشگاه است.

تبصرهٔ ۴: چنانچه کلیهٔ حقوق مادی دارایی فکری متعلق به طرف قرارداد باشد، کلیهٔ هزینه‌های این بند برعهدهٔ طرف قرارداد است.

تبصرهٔ ۵: چنانچه حامی طبق بند ۱۰-۱-۳ مادهٔ ۱۰ سهم حق مادی خود از دارایی فکری را به پژوهشگاه و طرف قرارداد واگذار نماید، کلیهٔ هزینه‌های این بند به نسبت سهم حق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد تعیین‌شده در مادهٔ ۱۰، ازطرف هریک پرداخت می‌شود.

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

تبصرهٔ ۶: چنانچه طرف قرارداد مشمول موضوع بند ۱۰-۱-۴ مادهٔ ۱۰ شود، کلیهٔ هزینه‌های این بند برعهدهٔ وی است.

۱۲-۲- چنانچه دارایی فکری به‌ثبت‌رسیده پس از ۵ سال از تاریخ ثبت در مرجع ثبت، علی‌رغم فراخوان عمومی به بهره‌برداران برای بهره‌برداری و تجاری‌سازی آن، مورد بهره‌برداری قرار نگیرد و یا طرح کسب‌وکار مناسب برای آن توسط پدیدآورندگان به کارگروه قرارداد ارائه نشود، کارگروه قرارداد می‌تواند، نسبت به پرداخت یا عدم پرداخت هزینه‌های اقساط تمدید سالیانهٔ آن به مرجع ثبت تصمیم‌گیری نماید.

۱۲-۳- ارزش دارایی فکری براساس هزینه‌های صرف شده برای تحقیقات، ثبت، منافع مادی حاصل از تجاری سازی، بازار دارایی فکری و ... ازطریق روش‌های ارزش‌گذاری موردنظر، با نظر کارگروه قرارداد تعیین می‌شود.

مادهٔ ۱۳ - نحوهٔ رسیدگی به تخلفات پدیدآورندگان، پژوهشگاه و طرف قرارداد

۱۳-۱- افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری ازسوی هریک از پدیدآورندگان و همکاران پژوهشگاه و یا طرف قرارداد بدون طی مفاد و مراحل ذکر شده در این فصل از نظام‌نامه، ممنوع است و چنانچه حقوق مادی پژوهشگاه و طرف قرارداد و حق معنوی هریک از پدیدآورندگان زایل شده باشد و این موضوع برای کارگروه قرارداد محرز شود، طرف خاطی مرتکب تخلف اداری شده است.[1] بنابراین کارگروه قرارداد موظف است طبق بندهای این ماده موضوع را بررسی کند و اختلافات را حل‌وفصل نماید.

۱۳-۲- هریک از پژوهشگاه و یا طرف قرارداد که پدیدآورنده یا همکار خاطی در استخدام آن است و یا طی قرارداد با وی همکاری می‌نماید، ملزم است با توجه به بند ۱۳-۱ این ماده و با نظر کارگروه قرارداد، خسارات و موارد تعیین شده در هر مرحله از فرایند افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری را به شرح ذیل به طرف مقابل پرداخت نماید:

الف) چنانچه دارایی فکری قبل از ثبت در مرجع ثبت (ازطریق افشای قبل از ثبت یا در مرحلهٔ داوری در مرجع ثبت) شرایط مربوط به ثبت در مرجع ثبت را ازدست دهد، فرد خاطی ملزم به پرداخت کلیهٔ خسارات و زیان‌های تعیین‌شده به‌وسیلهٔ کارشناس موردنظر کارگروه قرارداد، به طرف مقابل است.

ب) چنانچه دارایی فکری در مرجع ثبت فرایند مربوط به ثبت را (بدون ازدست دادن شرایط ثبت) طی نماید یا در مرجع ثبت، گواهی‌نامهٔ ثبت را اخذ نماید، فرد خاطی در حین انجام مراحل ثبت یا پس از اخذ گواهی‌نامهٔ ثبت، ملزم است علاوه‌بر اعلام حقوق مادی و معنوی زایل‌شده به مرجع ثبت به‌منظور لحاظ در گواهی‌نامهٔ مربوطه، ۲۰ درصد از سهم حق مادی خود از دارایی فکری (طبق حق مادی تعیین‌شده در مادهٔ ۱۰) را به طرف مقابل انتقال و واگذار نماید.

ج) چنانچه دارایی فکری پس از ثبت در مرجع ثبت و یا بدون طی نمودن فرایند ثبت مورد بهره‌برداری قرار گیرد، فرد خاطی ملزم است علاوه بر پرداخت سهم طرف مقابل از عواید مادی حاصل از دارایی فکری از آغاز بهره‌برداری، ۲۰ در صد از سهم خود از عواید حاصل از دارایی فکری را طبق نظر کارشناس موردنظر کارگروه قرارداد به طرف مقابل پرداخت نماید. طرف خاطی پس از پرداخت موارد این بند می‌تواند با نظر طرف مقابل و حفظ سهم وی از عواید مادی حاصل از دارایی فکری، نسبت به ادامهٔ بهره‌برداری از دارایی فکری اقدام نماید.

۱۳-۳- هریک از پدیدآورندگان و همکاران خاطی مشمول بندهای ۱۳-۱ و ۱۳-۲ این ماده، از عواید مادی حاصل از دارایی‌های فکری موضوع بند ۱۱-۲-۳، محروم می‌شوند.

۱۳-۴- چنانچه پدیدآورنده یا همکار خاطی در استخدام پژوهشگاه باشد و یا طبق قرارداد مشخص با آن همکاری نماید، کلیهٔ خسارات و هزینه‌های مربوطه که طبق بند ۱۳-۲ این ماده ازسوی پژوهشگاه به طرف مقابل پرداخت شده است، از حقوق و مزایای ایشان کسر می‌گردد و با وی نیز مطابق با بندهای مادهٔ ۸ این نظام‌نامه برخورد می‌گردد.

۱۳-۵- چنانچه پدیدآورنده یا همکار خاطی در استخدام طرف قرارداد باشد و یا طبق قرارداد مشخص با آن همکاری نماید، این موضوع منجر به سلب صلاحیت وی برای انجام همکاری‌های آتی با پژوهشگاه می‌گردد.

۱۳-۶- چنانچه هزینه‌های موضوع مادهٔ ۱۲ و خسارات تعیین‌شده در بندهای این ماده، ازسوی پژوهشگاه یا طرف قرارداد پرداخت نشود و این موضوع، منجر به تأخیر در فرایند ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری و یا مانع از آن شود، در این صورت هزینه‌های مربوطه به انضمام خسارات و زیان ناشی از آن، با نرخ روز به‌وسیلهٔ کارشناس موردنظر کارگروه قرارداد تعیین می‌شود و از سهم طرف مقابل از عواید مادی حاصل از دارایی فکری کسر می‌گردد.

۱۳-۷- چنانچه هریک از واحدهای زیرمجموعهٔ پژوهشگاه، طرف قرارداد و یا هریک از پدیدآورندگان ادعا نمایند که همکار یا پدیدآورنده طبق بندهای این ماده، نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری اقدام نموده است، مدعی می‌بایست مدارک و مستندات لازم را به کارگروه

---

۱. بند ۱۵ مادهٔ ۳ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

قرارداد ارائه نماید. چنانچه تخلف برای کارگروه قرارداد محرز شود، فرد خاطی ملزم به پرداخت کلیهٔ خسارات تعیین‌شده طبق بندهای این ماده است.

۱۳-۸- چنانچه هر شخص حقوقی، ادعا نماید که پژوهشگاه نیرو یا طرف قرارداد با استفاده از منابع، تسهیلات و امکانات آن، نسبت به افشا، ثبت و بهره‌برداری از دارایی فکری به نام خود اقدام نموده است، می‌بایست مدارک و مستندات لازم را به مرجع قانونی در این زمینه ارائه نماید. بنابراین پژوهشگاه و طرف قرارداد طبق ادعای شخص حقوقی، با نظر کارگروه قرارداد موارد قانونی را در مراجع مربوطه پیگیری می‌نمایند.

۱۳-۹- چنانچه اختلافات احتمالی فی‌مابین پژوهشگاه و طرف قرارداد و هریک از وظایف مربوطه، مطابق مفاد این فصل از نظام‌نامه در کارگروه قرارداد مورد حل‌وفصل قرار نگرفت، این موضوع ازطریق امضاکنندهٔ قرارداد پژوهشگاه و یا نایب‌رئیس شورا به نمایندگی از پژوهشگاه و امضاکنندهٔ طرف قرارداد حل‌وفصل و هنگام ضرورت از مراجع قانونی پیگرد می‌گردد.[1]

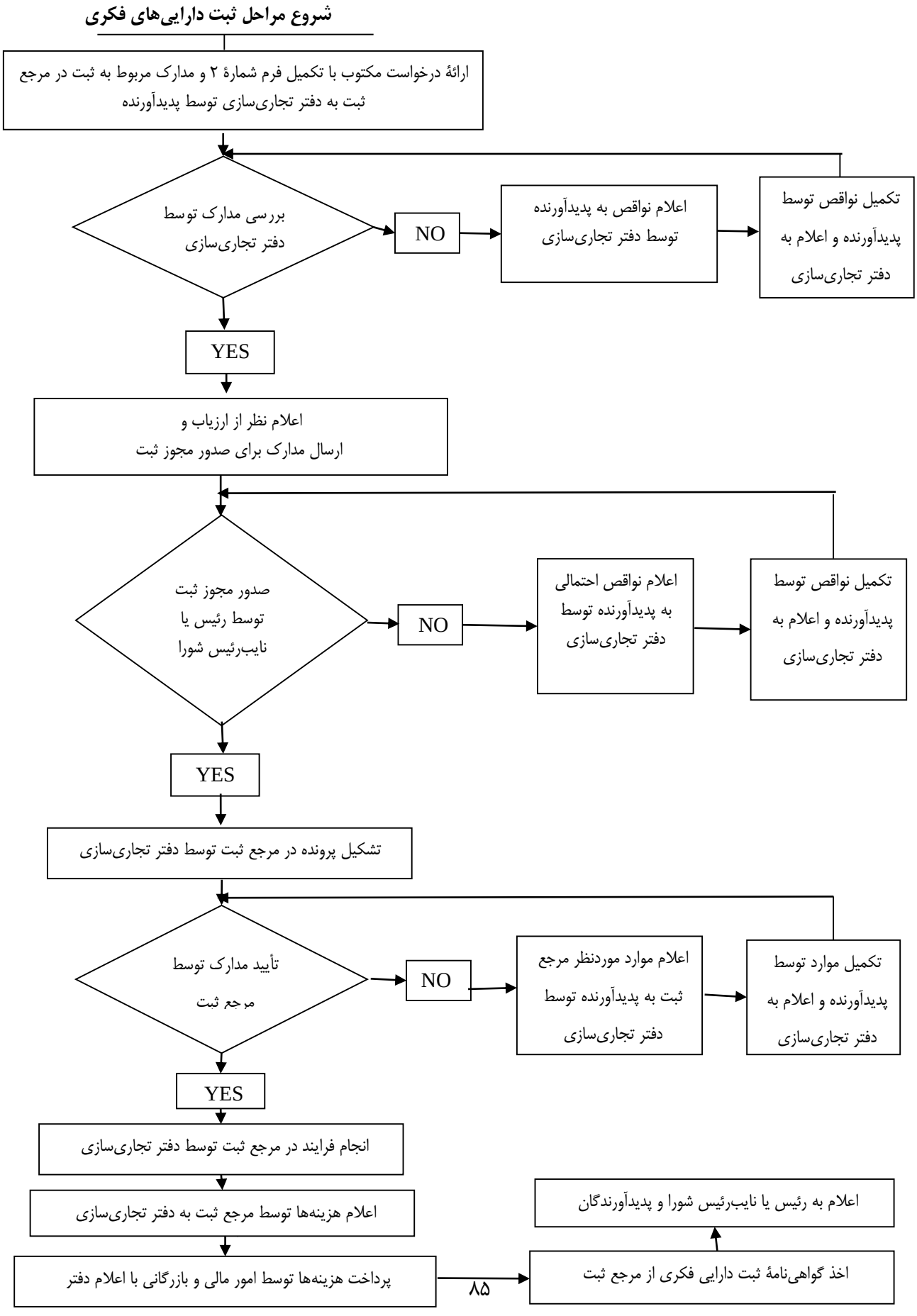
مادهٔ ۱۴- خاتمه

ضوابط این فصل از نظام‌نامه در ۱۴ ماده و ۳۳ تبصره در تاریخ ۹۹/۷/۱۶ به تصویب هیئت‌رئیسهٔ پژوهشگاه نیرو رسید و از تاریخ ابلاغ آن، به مدت دو سال، لازم‌الاجرا است. پس از لازم‌الاجرا شدن این نظام‌نامه، آیین‌نامهٔ حقوق مالکیت فکری سابق‌التصویب در پژوهشگاه نیرو، نسخ می‌شود. درخواست بازنگری در مفاد این نظام‌نامه با نظر شورا است.

۱. مادهٔ ۸ خط مشی

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

«مراحل ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه در مرجع ثبت»

DOI: 10.30503/nripress.2020.106

«مراحل ثبت دارایی‌های فکری پژوهشگاه و طرف قرارداد در مرجع ثبت»

